

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN WEB 2.0
TEKNOLOJİLERİNİ KULLANIM DURUMLARI İLE BİLGİ
OKURYAZARLIĞI ÖZ-YETERLİK ALGILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Fiğen ATA

**İZMİR
2011**

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN WEB 2.0
TEKNOLOJİLERİNİ KULLANIM DURUMLARI İLE BİLGİ
OKURYAZARLIĞI ÖZ-YETERLİK ALGILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Fiğen ATA

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Bahar BARAN

**İZMİR
2011**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojilerini Kullanım Durumları İle Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel etik ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim.

02 / 06 / 2011
Fiğen ATA

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Bahar BARAN

Üye : Doç. Dr. Ercan AKPINAR

Üye : Prof. Dr. Petek AŞKAR

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../...

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	403698
Yazar Adı / Soyadı	Fiğen ATA
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 19552609760
Telefon / Cep Telefonu	02323398232 05068456085
e-Posta	figen.ata@ogr.deu.edu.tr
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN WEB 2.0 TEKNOLOJİLERİNİ KULLANIM DURUMLARI İLE BİLGİ OKURYAZARLIĞI ÖZ-YETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Tezin Tercümesi	THE INVESTIGATION OF CORRELATION BETWEEN THE UNDERGRADUATE STUDENTS' USAGE OF WEB 2.0 TECHNOLOGY AND PERCEPTIONS OF INFORMATION LITERACY SELF – EFFICACY
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	
Anabilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2011
Sayfa	106
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Bahar BARAN Doç. Dr. Ercan AKPINAR Prof. Dr. Petek AŞKAR
Dizin Terimleri	Bilgi akışı=Information flow Bilgi=Knowledge Bilgi çağı=Information age Web=Web
Önerilen Dizin Terimleri	Web 2.0 Technologies =Web 2.0 Teknolojileri
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a.Yukarıda başlığı yazılı olan tezimin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

29.06.2011

İmza:.....

Yazdır

TEŞEKKÜR

Bu zor süreçte ilgisini ve desteğini benden esirgemeyen, beni tez öğrencisi kabul ederek onurlandıran değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bahar Baran’a teşekkürü bir borç bilirim.

Ülkemizde yapılan bilimsel çalışmaları destekleyen TÜBİTAK’a, “Bilim İnsanı Destekleme Bursu” ile akademik çalışmalarına sağlamış olduğu katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Bu yoğun çalışma süresi boyunca sabırla bana yardımcı olan, sıkıntılarımı paylaşan, maddi ve manevi her açıdan bana destek olan aileme minnettarım.

İÇİNDEKİLER TABLOSU

YEMİN METNİ.....	IV
TEŞEKKÜR.....	VI
İÇİNDEKİLER TABLOSU.....	VIII
ŞEKİL LİSTESİ.....	XI
ABSTRACT	XII
ÖZET.....	XIII
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Önemi	5
1.2.1. Problem Cümlesi	6
1.2.2. Alt Problemler	6
1.3. Sayıtlılar	7
1.4. Sınırlılıklar.....	7
1.5. Tanımlar	8
2. İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Bilgi, Bilgi Toplumu ve Bilgi Okuryazarlığı	9
2.2. Bilgi Okuryazarlığı ve Öz-yeterlik İlişkisi	14
2.3. Web 2.0 Kavramı ve Web 2.0 Uygulamaları İle İlgili Araştırmalar	20
3. YÖNTEM	32
3.1. Araştırma Modeli	32
3.2. Evren ve Örneklem	32
3.3. Veri Toplama Araçları	35
3.3.1. Anketin Geliştirilme Süreci	35
3.3.2. Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlikleri.....	37
3.4. Veri Çözümleme Teknikleri	38
3.5. Verilerin Analizi	38
4. BULGULAR VE YORUMLAR	42
4.1. Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algısına Farklı Değişkenlerin Etkisi.....	42
4.1.1. Cinsiyet	42
4.1.2. Yabancı dil düzeyi	43
4.1.3. İnterneti kullanma sıklıkları	44
4.1.4. Bilgisayar sahipliği	46
4.1.5. Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklıkları	47
4.1.6. Web 2.0 teknolojisi beceri düzeyi	52

4.2. Web 2.0 Teknolojisi İle İlgili Betimsel Değerlendirmeler	56
4.2.1. Web 2.0 Teknolojisi Kullanım Sıklıkları	56
4.2.2. Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyleri	58
4.2.3. Web 2.0 Teknolojileri Uygulamaları Kullanım Sıklıkları	60
4.3. Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları ve Eğitsel Anlamda Kullanımları ile İlgili Bulgular	60
4.3.1. Web 2.0 teknolojisi uygulamaları kullanım sıklıkları	60
4.3.1.1. Fakültelere Göre Dağılımlar	60
4.3.1.2. İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği	63
4.3.1.3. İnternet Kullanım Sıklıkları Dağılımı	64
4.3.2. Web 2.0 uygulamalarını eğitsel anlamda kullanma sıklıkları	64
4.3.2.1. Fakültelere Göre Dağılımlar	64
4.3.2.2. Cinsiyete Göre Dağılımlar	65
4.3.2.3. İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımlar	67
4.3.2.4. İnternete Bağlı Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Dağılımlar	68
4.4. Genel olarak elde edilen bulguların değerlendirilmesi	68
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	70
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	70
5.1.1. Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi ve Elde Edilen Sonuçların Değerlendirilmesi.....	70
5.1.2. Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları İle Farklı Değişkenlerin Betimsel Değerleri İle Elde Edilen Sonuçların Değerlendirilmesi.....	76
5.2. Öneriler.....	77
5.2.1. Yüksek Öğretim Kurumlarına Yönelik Öneriler	77
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	80
KAYNAKÇA.....	82
EK 1 Uygulanan Anket Örneği	93
EK 2 Uygulanan Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik Algısı Ölçeği İzinleri	99
EK 3 Ek Tablo Verileri.....	101

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Bireylerin Başarılı Olmaları İçin Beş Yeterlilik Ve Üç Beceri	10
Tablo 2 Bilgi Okuryazarlığı İle İlişkili Okuryazarlıklar	13
Tablo 3 Web 2.0 Araçları İle İlgili Yapılan Alıştırmalar	26
Tablo 4 Araştırma Evreninin ve Örneklemenin Fakülte Bazında Yüzde Ve Frekansları	33
Tablo 5 Örneklemde Fakülte Bazında Öğrencilerin Cinsiyete Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları.....	34
Tablo 6 Cinsiyetin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısına Etkisi.....	43
Tablo 7 Yabancı Dil Düzeyinin Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik Algısına Etkisi ...	43
Tablo 8 Yabancı Dil Düzeyinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısına Etkisi	44
Tablo 9 İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik Algı Puanlarının Betimsel İstatistikleri	45
Tablo 10 Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Üzerinde İnternet Kullanım Sıklıklarının Etkisi.....	46
Tablo 11 Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Bilgisayar Sahipliği Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	47
Tablo 12 Web 2.0 Teknolojisi Kullanma Sıklıklarına Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistikleri	49
Tablo 13 Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Üzerinde Web 2.0 Teknolojisi Kullanma Sıklıklarının Etkisi	51
Tablo 14 Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	53
Tablo 15 Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Üzerinde Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyinin Etkisi.....	55
Tablo 16 Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojisi Kullanım Sıklıkları Frekans ve Yüzde Tablosu	58
Tablo 17 Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyleri Frekans Ve Yüzde Tablosu	59
Tablo 18 Örneklemen Fakültelere Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları Kullanım Durumu Dağılımları.....	62
Tablo 19 Örneklemen İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği İle Web 2.0 Uygulamaları Kullanım Sıklıkları Dağılımları.....	63
Tablo 20 Örneklemen İnternet Kullanım Sıklıkları İle Web 2.0 Uygulamaları Kullanım Sıklıkları Dağılımları.....	64
Tablo 21 Uygulanan Analizler Sonucunda Elde Edilen Bulguların Yer Aldığı Özet Tablo	69

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 Web'in Gelişimi.....	2
Şekil 2 Araştırma Örnekleminin Fakülte Bazında Dağılımları.....	34
Şekil 3 Uygulanan Anket ve Ölçeğin Veri Girişi Yapılmadan Önce Yapılmış Kodlaması.....	40
Şekil 4 Örneklemin Fakültelere Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları	65
Şekil 5 Örneklemin Cinsiyete Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları	66
Şekil 6 Örneklemin İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları	67
Şekil 7 Örneklemin İnternete Bağlı Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları	68

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF CORRELATION BETWEEN THE UNDERGRADUATE STUDENTS' USAGE OF WEB 2.0 TECHNOLOGY AND PERCEPTIONS OF INFORMATION LITERACY SELF – EFFICACY

Ata, Fiğen

Master of Science, Department of Computer Education and Instructional Technology

Adviser: Assist. Prof. Dr. Bahar BARAN

June-2011, XI + 106 pages

Nowadays, 'information literacy' concept, one of the most important way of handling increasing and complex knowledge, and fast developing technology have earned a very important place in educational system. This study aims to determine the correlation between undergraduate students' perceived information literacy self-efficacy and the usage of Web 2.0 technology. The sample composed from 2776 undergraduate students in various faculties of Dokuz Eylul University in 2010-Fall term. The faculties are Buca Faculty of Education, Faculty of Arts and Sciences, Faculty of Fine Arts, Faculty of Law, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Theology, Faculty of Business Administrative, Faculty of Architecture, Faculty of Engineering and Faculty of Medicine. These students are selected randomly. The data were collected through a paper based survey. In the first part of the survey there are ten items about personal information. The second is about the usage of Web 2.0 technologies. The third part is about the usage of Web 2.0 technologies applications. The last part includes 28 related to information literacy self-efficacy. The data were analyzed by SPSS 15 program by means of percent, frequency, mean, t- test, One way ANOVA. The results showed that the correlation between undergraduate students' information literacy self-efficacy and the usage of Web 2.0 technologies is positive and significant. There were significant differences in the undergraduate students' information literacy self efficacy means among foreign language levels(poor, intermediate, good, very good), computer availability(yes, no) , internet usage level(never, 1-7 hours in a week, 8-21 hours in a week, 22-35 hours in a week, more than 36 hours in a week), web 2.0 technology usage levels(never, rarely, sometimes, frequently, always), web 2.0 technology applications usage levels(never, rarely, sometimes, frequently, always).

Keywords: Information literacy, self-efficacy, undergraduate students, Web 2.0 technologies.

ÖZET

Günümüzde hızlı ve karmaşık bilgi artışına ayak uydurabilmenin önemli yollarından birisi olan bilgi okuryazarlığı kavramı ve hızla gelişen teknoloji, eğitimde çok önemli bir yer kazanmıştır. Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin web 2.0 teknolojileri kullanım durumları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubu, 2010 - 2011 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde öğrenim görmekte olan 2776 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Bu fakülteler Buca Eğitim Fakültesi, Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İşletme Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi'dir. Araştırma örneklemini, çalışma grubunu oluşturan fakültelerin öğrencileri arasından tesadüfi olarak seçilmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı olarak kullanılan anketin birinci bölümünde üniversite öğrencilerinin kişisel bilgileri; ikinci bölümünde Web 2.0 teknolojileri kullanım durumlarına ilişkin maddeler, üçüncü bölümde Web 2.0 teknolojileri uygulamalarının kullanım durumlarına ilişkin maddeler ve son bölümde de bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilmiş olan veriler, SPSS 15 programında t testi, tek yönlü varyans analiz testi (ANOVA) analiz testleri kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile yabancı dil düzeyi(zayıf, orta, iyi, çok iyi), bilgisayar sahipliği(evets, hayır), internet kullanım sıklıkları (hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla, her zaman), Web 2.0 teknolojileri (Blog, Viki, podcast, video paylaşım siteleri, MSN ve Facebook) kullanım sıklıkları(hiçbir zaman,nadiren, bazen, sıklıkla, her zaman) ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi okuryazarlığı, öz-yeterlik algısı, üniversite öğrencileri, Web 2.0 teknolojileri

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Araştırmanın ortaya çıkış nedenleri, amacı ve önemi bu bölümde incelenmektedir. Araştırmanın problemi, alt problemleri, sayıltı ve sınırlılıkları ile tez içerisinde yer alan kısaltma ve tanımlar bu bölümde yer almaktadır.

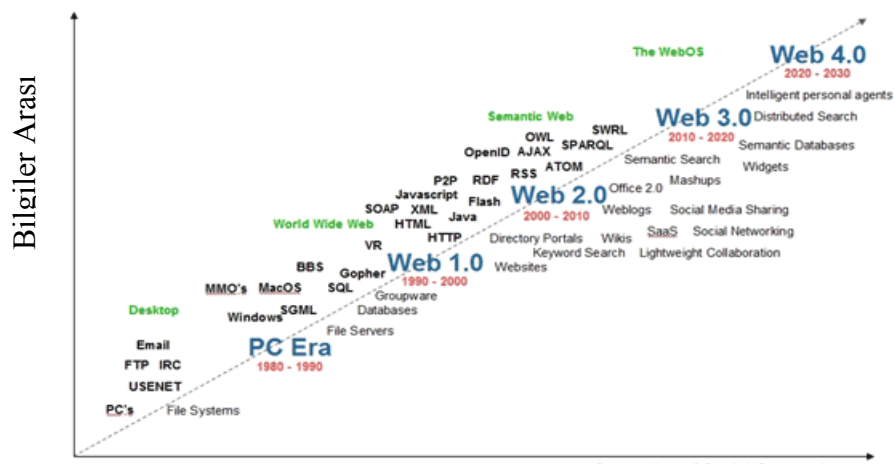
1.1. Problem Durumu

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler ve değişimler, eğitim kurumlarının yapısını, işlevlerini etkilemektedir. Teknolojik gelişim eğitim sürecinin yapısını değiştirmiş aynı zamanda eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmiştir. “*Birey-bilgi-toplum üçlüsünün niteliklerinin değişimi ve karşılıklı etkileşimindeki değişimin beraberinde getirdiği gelişme, bireyin niteliklerinde değişime, bilginin birey ve toplum yaşamındaki işlevinin ise üretim ile birlikte çağdaş toplumsal yapının ve bu yapının işleyişinin gelişimine neden olmuştur.*” (Keser, 1991:85; Akt. Tor, 2004; 24). Değişimlerin getirilerine bakıldığında toplumdaki bireylerden sürekli bilgilerini güncelleyebilmeleri, değişikliklere kolay adapte olabilmeleri, gelişmeleri takip edebilmeleri, bilgiyi alabildikleri gibi üretebilmeleri de beklenmektedir. Bu özelliklere sahip bilgi okuryazarı bireyler yetiştirmek büyük bir önem kazanmakla beraber, nasıl yetiştirileceği de önemli bir tartışma konusu olmaktadır. Bu süreçte en çok yardımına başvurulacak araçlar teknolojik araçlar olmuştur.

İnternet hayatımızın ayrılmaz birer parçasıdır. İnternetin bu kadar popüler olmasındaki sebep, bilgiye erişimde sağladığı kolaylığın yanı sıra günlük hayatımıza getirdiği kolaylıklar ve olanaklardır. İnternet özellikle bilgiyi araştırma, bulma ve değerlendirmedeki bu olanakları sayesinde bilgi okuryazarlığı kavramına da katkıda

bulunmuştur. İnternetin öğretim sürecinde etkili olabilmesi bireylerin bilgi okuryazarlığı becerilerine ve interneti etkili olarak kullanabilmelerine bağlıdır (Akkoyunlu & Yılmaz, 2005). Akkoyunlu ve Yılmaz'ın (2005) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri ile internet kullanım sıklıkları ve internet kullanım amaçları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri arttıkça internet kullanım sıklığının arttığı ve öğretmen adaylarının interneti genellikle bilgiye ulaşma amaçlı kullandıkları görülmüştür.

İnternet, yeni uygulamalar geliştirmek ve dağıtmak için çok önemli bir platform olarak ortaya çıkmıştır. Bugünün öğrencileri çocukluklarından beri bu platformu kullanmaktadırlar (Prensky, 2001; Palfrey & Gasser, 2008). İnternet ile beraber internet teknolojileri de ortaya çıkmış ve hayatımızda önemli bir alana yayılmışlardır. İnternet üzerindeki servislerden birisi olan World Wide Web (www) kısaca Web 1991 yılında ilk kez kullanılmıştır ve sürekli gelişim göstermiştir. Web, bu gelişimi sırasında yeni özellikler ve teknolojiler geliştirilmesine sebep olmuştur. Bu gelişim, sağladığı hizmetler ve özellikler bakımından incelendiğinde 4 ana evrede gerçekleştiği görülmektedir. Bu evreler; Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0 ve Web 4.0'dır. Bu evrelerden Web 2.0 günümüzde yaygın kullanılan teknolojileri kapsamaktadır (Çekinmez, 2009). Bu araştırmada, Web 2.0 teknolojilerinin kullanım durumlarının incelenmesinin en önemli nedeni de budur. Bu evrelerin gelişimi dikkate alınarak hazırlanmış olan Şekil 1'de bu gerekçe doğrulanmaktadır.

Kişiler Arası Bağlantı

Şekil 1 Web'in Gelişimi (radarnetworks akt. Aslan, 2007)

Web 2.0'ın yeni uygulamalarının, hizmetlerinin temel amacı, kullanıcıların teknik engellerle karşı karşıya kalmadan içerik paylaşımlarını, aynı zamanda internetin sosyal etkileşim ve işbirliği potansiyellerinden yararlanmasını sağlamaktır. Web 2.0 araçları sosyal yazılımlar olarak adlandırılır ve Web okurluğundan Web okuryazarlığına dönüşümü beraberinde getirir. İnternet, bilginin hazırlanıp iletildiği ve hazır bilginin tüketildiği bir ortam olmaktan çıkıp, içeriğin katılımcılarla birlikte üretildiği, paylaşıldığı, birleştirildiği ve transfer edildiği bir platforma dönüşür (Horzum, 2010). Web 2.0 bilgi okuryazarlığı kavramlarını öğretmek için en kullanışlı teknolojidir (Godwin, 2009). Web 2.0 teknolojisi ve araçlarının bilgi okuryazarlığı sürecine nasıl etkide bulunacağı birçok araştırmacı tarafından ele alınmaktadır. Bu araçlardan en göze çarpanlar; ağ günlükleri (Blogs), oynatıcı ve video yayın abonelikleri (podcast and videocasts), Vikiler (Vikis), sosyal ağlar (social networks), etiketleme (tagging), resim ve video paylaşımı (photo and video sharing) ve Web siteleri'dir (Genç, 2010).

Fyrdenberg ve Press (2010) bilgisayar okuryazarlığından Web 2.0 okuryazarlığına olan süreci incelemiştir. Öğrencilerin Web 2.0 özelliklerini ve becerilerini, Web 2.0'ın araçlarını kullanarak belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu araştırma, Web'in çeşitli uygulamaları geliştirme ve dağıtma için bir platform haline geldiğini ve öğrencilerin okullarda, toplumda ve kariyerlerinde faydalanacakları yeni becerilere ihtiyaç duyduklarını öngörmüştür. Neticede, bu çalışmaya göre bu becerilerin kazandırılmasının da bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısıyla ilişkili olabileceği söylenebilir.

Literatür incelendiğinde bilgi okuryazarlığının gelişim sürecinin gelişen teknolojiyle birlikte nasıl yön değiştirdiği, bilgiye ulaşım ve araştırma stratejilerinin de o derecede farklılaştığı ve bilgi okuryazarı olma becerisine sahip olabilmek için de bu teknolojileri kullanma yetisine sahip olunması gerektiği görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin ve onları yetiştiren öğretmenlerin bu alanda yeterli hissetmeleri yani sahip oldukları bilgi okuryazarlığı becerilerini isteyerek ve kendilerine güvenerek kullanabilmeleri için bilgi okuryazarlığı öz-yeterlilik

algılarının (information literacy self-efficacy) da gelişmiş olması gerekmektedir (Demiralay, 2008).

Öz-yeterlik, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nın önemli kavramlarından (Bandura, 1977; Aktaran: Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2003, s. 2). Bandura'ya göre öz-yeterlilik, bireyin belli bir performansı göstermesi için gerekli etkinlikleri düzenleyip başarılı bir biçimde gerçekleştirme yeterliliği hakkında kendisi ile ilgili yargısıdır. Öz-yeterliliğin gelişimi, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nın özellikleriyle ilgilidir. Bu kurama göre, öz-yeterlik inancı, kendini yansıtmaya ve kendini gözlemlemede, ilişkilerin neden sonuçlarını anlamada kullanılan sembolik dil yoluyla etkilenir. Ek olarak bu bilişsel özellikler, bir bireyin öz-yeterlik gelişimini çevreden aldığı sosyal tepkiler doğrudan etkiler (Lee, 2005, s.490). Öz-yeterlik inançları ile ilgili olarak eğitim alanında yapılan çalışmaların üç kategoride ele alındığı görülmektedir. Bunlar; öz-yeterlik inançlarının akademik başarı ve performans üzerindeki etkileri ile ilgili araştırmalar, öz - yeterlik inançlarının uzmanlık alanının seçimi ve meslek tercihlerine etkilerini konu alan araştırmalar ve öğretmenlerin öz-yeterlik inançları ile öğretimde gerçekleştirdikleri uygulamalar ve farklı öğrenci ürünleri arasındaki ilişkiyi konu alan araştırmalardır (Bıkmaz, 2004).

Ülkemizde öz-yeterlilik üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Örneğin, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2002; Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2003, 2004; Kurbanoglu, Akkoyunlu & Umay, 2006; Usluel, 2006, 2007; Kaya & Durmuş, 2008; Demiralay, 2008) son yıllarda eğitim teknolojileri alanında çalışılan konular arasındadır. Bu araştırmalar ayrıntılı olarak ikinci bölüm olan "ilgili yayınlar ve araştırmalar" başlığı altında verilmiştir.

Demiralay (2008) öğretmen adaylarının farklı bilgisayar uygulamalarını kullanma beceri düzeyleri ve sıklıkları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarını değerlendirmiştir. Demiralay'ın (2008) yapmış olduğu bu araştırmada öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları üzerinde hem bilgisayara hem de internete erişim olanaklarının çokluğunun olumlu etkilerinin bulunduğu görülmüştür ve bununla beraber öğretmen adaylarının Web tasarım programlarını kullanma becerilerinin düşük olduğu sonucuna da varılmıştır. Bu becerilerin artırılması

öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmektedir.

Literatür incelendiğinde bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı üzerine yapılan çalışmalarda bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısının Web 2.0 teknolojisi araçlarını kullanma beceri düzeyleri ve sıklıkları açısından araştırılmadığı görülmektedir. Bu araştırmada ise üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojisi araçlarının kullanım durumları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlilik algısı arasındaki ilişki incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Gelişen teknolojiyle beraber, günümüzde çığ gibi büyüyen bilgi yığınının gerekli olan bilgiyi elde etme ve oluşan bilgi birikimine ayak uydurabilmenin yolları değişkenlik göstermektedir. Bilgiye erişim stratejileri konusunda bireylerin yeterlilikleri de bu nedenle önem kazanmıştır. Özellikle bilgi toplumlarının bilgiye ulaşmasını kolaylaştıran günümüz teknolojilerine adaptasyon süreci ne kadar çabuk olursa, o derece ulaştıkları bilgiyi analiz etme ve değerlendirme güçleri artacaktır. Kısacası toplumun bilgi okuryazarlığı olumlu yönde ilerleme gösterecektir.

21. yüzyıla girerken, bu çağa uygun bireyler yetiştirmedeki en önemli görev eğitim ve öğretim kurumlarına düşmektedir. Bilgi toplumunda eleştirel düşünme, sorun çözme, karar verme gibi becerilerle donatılmış bilgi okuryazarı bireylerin yetiştirilmesi eğitim kurumlarının başlıca hedefleri iken, üniversiteler için bu hedefler ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü *“üniversiteler öğrencilerin mesleki, entelektüel ve estetik şekillenmelerine ortam sağlayan, ayrıca insanın ve doğanın çözülmemiş sorunlarına ışık tutan ve bilimin sınırlarını zorlayıcı çalışmalar yapan eğitim-öğretim ve araştırma kuruluşları”* olduğundan, bilgi çağının gerektirdiği insan gücünün yetiştirilmesinde başlıca sorumludurlar (Çakın, 1998, s.37 -67). Bu nedenle üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarı olmaları büyük bir önem taşımaktadır. Üniversite öğrencilerinin bu özelliklere sahip olmaları ve aynı zamanda teknolojiye uyum sağlamayı kolaylaştıracak becerileri edinmeleri çok önemli olmasına karşın; bu sonuç kazanılmış olan becerileri etkili ve verimli olarak uygulayabileceklerini bize göstermeyebilir. Verimli bir şekilde kullanabilmeleri ancak bilgi okuryazarlığı

alanında kendilerine güvenmeleri, diğer bir deyişle bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının yüksek düzeyde olmasıyla gerçekleşebilecektir.

Bu bilgiler ışığında, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerine ek olarak bu becerileri geliştirirken faydalanacakları teknolojileri kullanma durumlarının ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının araştırılması gereken önemli alanlar olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile ilgili kapsamlı bir çalışma yapılması önem kazanmaktadır. Günümüzde en çok kullanılan teknoloji grubu Web 2.0 grubudur. Web 2.0 teknolojisi, internetin etkileşimli, işbirlikli kullanılması için oluşturulan Blog, Viki, Facebook, Podcast, MSN, Video Paylaşım Siteleri gibi araçlar için adlandırılan üst bir terimdir. Popülaritesi yüksek olan Web 2.0 teknolojisi kullanım durumları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı arasındaki ilişkinin araştırılması ve farklı değişkenler açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının incelenmesi bu araştırmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Bu özgünlüğün en önemli nedeni ise literatür incelendiğinde Web 2.0 teknolojileri içerisinde ele alınan Blog, Viki, Facebook, Podcast, MSN ve Video Paylaşım Siteleri araçlarının her biri için bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılığın bulunup bulunmama durumunun araştırılmamış olmasıdır.

1.2.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problemi “Üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojileri kullanım durumları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasındaki ilişki nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2.2. Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları;

- a) Cinsiyete,
- b) Yabancı dil düzeyine,
- c) İnterneti kullanma sıklığına,
- d) Bilgisayar sahipliğine,
- e) Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklığına,

- f) Web 2.0 teknolojisi beceri düzeyine,
- g) Web 2.0 teknolojisi uygulamalarını kullanma sıklıklarına göre farklılık göstermekte midir?

2. Üniversite öğrencilerinin,

- a) Web 2.0 teknolojisi araçlarına ilişkin kullanma sıklıkları,
- b) Web 2.0 teknolojisi araçlarına ilişkin beceri düzeyleri,
- c) Web 2.0 teknolojisi uygulamalarının eğitsel anlamda kullanma sıklıkları nedir?

Bu sorular araştırmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

1.3. Sayıtlar

Araştırma grubunun belirlendiği Dokuz Eylül Üniversitesi öğrenci işlerinin bilgi sistemlerinden öğrenci sayılarına ilişkin alınan bilgilerin güvenilir olduğu, öğrencilerin kendilerine verilen ölçme aracını içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma grubu, 2010 - 2011 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Buca Eğitim Fakültesi, Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İşletme Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Mimarlık Fakültelerinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri ile sınırlıdır.

Buca Eğitim Fakültesi'nde Müzik Eğitimi Bölümü uygulamaların vize ve final haftasına denk gelmesi nedeniyle anket çalışmasını uygun bulmamıştır. Bu nedenle bu bölüme uygulama gerçekleştirilememiştir.

Denizcilik Fakültesi dekanlığından gerekli izin belgesi elimize ulaşmadığı için bu fakülteye anketler uygulanamamıştır.

Mühendislik Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde bulunan bazı bölümlerin aktif eğitim uygulamaları nedeniyle bir kısım öğrencilere ulaşmak mümkün olmamıştır.

1.5. Tanımlar

Bilgi okuryazarlığı: 21. yüzyıl bilgi çağının da bir getirisi olan yoğun bilgi akışının içinde, bireylerin araştırma stratejilerini bilerek, son gelişen teknolojilerden haberdar olarak, doğru bir şekilde istenen bilgiyi edinebilme, değerlendirebilme ve kullanabilme yetisine sahip olmalarıdır.

Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı: Bilgi okuryazarlığı alanında kendine duyduğu güvendir.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

2.1. Bilgi, Bilgi Toplumu ve Bilgi Okuryazarlığı

İnsan beyninde farklılık meydana getiren herhangi bir değişime bilgi adı verilmektedir (Bateson, 1972, s. 453). Bilgi farklı şekillerde adlandırılmakta ve her bir terim farklı boyutlar kazandırmaktadır. “Knowledge” olarak adlandırılan bilgi bireyin çeşitli kaynaklardan araştırarak edindiği verilerin içselleştirilmesi sonucunda elde edilen bilgi olduğu düşünülürken, “Information” olarak adlandırılan bilgi ise bireyin herhangi bir katkısının bulunmadığı sadece çeşitli kaynaklardan araştırarak edindiği verilerle elde ettiği bilgiler olduğu düşünülmektedir. Bilgi düşünme, karar verme gibi birçok bilişsel uygulamalarla birlikte kullanılan bir terimdir. Bu nedenle Case (2002, s.40)’e göre bilginin tek bir tanımda verilmesi zordur.

Bilgi farklı şekillerde olabilir (Seven, 2010). Konuşma şeklinde olup yazılıp kaydedilebilir. Ses şeklinde olup günümüz teknolojisiyle birlikte farklı yollarla haberleşmeye olanak sağlayabilir. Görüntü olup yaygınlaşan paylaşım siteleriyle birlikte fotoğraflar halinde paylaşılabilir ve farklı yerlerdeki insanlara ulaştırılabilir. Bilginin bu şekilde farklı biçimlerde ortaya çıkışı, örneğin konuşma şekline girmesi insanların duygularını düşüncelerini ifade etme isteklerini ortaya çıkarmaktadır. “*Bir yerden, bir kişiden, bir makineden bir başkasına, herhangi bir ortamdan yararlanarak bilgi gönderme*” (TDK, 2011) olarak tanımlanan iletişim insanların kendini ifade etme isteğinin bir sonucu olarak yüzyıllardır farklı şekillerde sağlanmaktadır. İletişim ve haberleşme teknolojilerinin değişime uğraması daha farklı iletişim yollarının ortaya çıkmasını ve dolaylı bir sonuç olarak etkin bilgi

topluluklarının oluşmasını sağlamaktadır. Çağdaş uygarlığın ulaştığı bilgi düzeyini tanımlamada tam bir görüş birliğine henüz varılmış değilse de, son 20 yıl içerisinde bilim ve teknolojiye baş döndürücü gelişmelerin meydana getirdiği bilgi patlaması ile bilgi teknolojilerinin toplumsal ve ekonomik gelişmeye sundukları olanaklar dikkate alındığında, Toffler'in "üçüncü dalga" olarak betimlediği aşamanın "bilgi çağı", bu dönemin öngördüğü toplumun da "bilgi toplumu" olarak adlandırılması uygun görülmektedir (Özden, 2002, s. 15).

Bilgi toplumlarında bireyler, iyi birer bilgi kullanıcısı olmalıdırlar. Çünkü bilgideki bu hızlı değişim bireylerin de bu sürece adapte olabilmesini gerektiren özelliklere ihtiyaç duymalarına neden olmaktadır. Bu özelliklerin en önemlilerinden biri yaşam boyu öğrenmedir. SCAN (1991) hazırlamış oldukları raporda bireylerin başarılı olmaları için beş yeterlilik ve üç beceri tanımlamıştır (Tablo 1). Bunlar şu şekilde tablolandırılabilir;

Tablo 1

Bireylerin Başarılı Olmaları İçin Beş Yeterlilik ve Üç Beceri

Yeterlilikler	Beceriler
Etkili bireyler şunları üretken bir şekilde kullanabilirler;	Yanda verilmiş olan yeterliliklere sahip olabilmek için sahip olunması beklenen beceriler üç tane olarak belirlenmiştir. Bunlar;
• Kaynaklar (Zamanı, parayı materyalleri ve yeri iyi kullanma) • Kişilerarası ilişki becerileri (Takım çalışmaları, farklı kültürel altyapısı bulunan insanlarla çalışma, paylaşımda bulunma vb.) • Bilgi (Bilgiye erişme ve değerlendirme, dosyaları organize etme ve koruma, bilgiyi yorumlama ve teknolojiyi kullanarak iletme) • Sistemler (Sosyal, kurumsal ve teknolojik sistemleri anlama, sistemlerin oluşturulması ve düzenlenmesi) • Teknoloji (Ekipmanlar ve araçları seçebilme, özel görevleri teknolojiden yararlanarak gerçekleştirme)	• Temel Beceriler (Okuma, yazma, konuşma, dinleme) • Düşünme Becerileri (Yaratıcı düşünme, karar verme, problem çözme, nasıl öğreneceğini bilme, muhakeme etme) • Kişisel nitelikler (Bireysel sorumluluk alabilme, sosyallik, kendini yönetme ve bütünlük)

Raporda bireylerle yüz yüze görüşülmüş ve üç temel sonuca ulaşılmıştır. Çıkarılan yargıların ortak yönü bireylerin sürekli olarak bir öğrenme süreci içinde yer almaları gerektiğidir, diğer bir ifadeyle yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olmalarıdır. Birçok akademisyen örneğin Breivik ve Jones(1993) okuma, yazma, matematiksel nedenleme gibi geleneksel okuryazarlıkları yaşam boyu öğrenme becerisi için yeterli bulmamaktadır. Tüm kaynaklardan alınan bilgi miktarındaki artış ve anlamlı öğrenmenin belirli bir seviyede kalması konusundaki baskı, bilgi kullanmada becerikli olmamız gerektiği anlamına gelmektedir. Bunun oluşabilmesi için bireylerin bilgiyi, teknolojiyi kullanma becerilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Bilginin nasıl kullanılacağı ile ilgili en önemli kavramlardan biri olan *bilgi okuryazarlığı* raporda ifade edilen bilgiyi arama değerlendirme ve kullanma becerilerinin tamamına karşılık gelmekte ve literatür incelendiğinde bu kavram ile ilgili farklı tanımlar da bulunmaktadır. Bu tanımların, “bilgi okuryazarlığı” kavramının ne olduğu ve bilgi okuryazarı olan bireyin sahip olması gereken özelliklerin neler olduğu olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir (Aldemir, 2004). Bilgi okuryazarlığı kavramının ne olduğuna ilişkin yapılan tanımlar genel anlamda farklı kaynaklardan bilgiyi kullanma, organize etme, değerlendirme ve bilgiye erişme becerisi olarak tanımlanmaktadır.

ALA(1989)’da yayımlanan rapora göre bilgi okuryazarı olan bir bireyin, seçtiği bilginin hangi kaynaktan edinilmiş olursa olsun (bilgisayar, herhangi bir film, kitap..vb), belli bir problemi çözebilmek için bu bilgiyi nasıl bulacağını, değerlendireceğini ve kullanacağını iyi bilmesi gerekmektedir.

Bilgi okuryazarı olan bir bireyin özellikleri şu şekildedir:

- Doğru ve bütünleştirilmiş bir bilginin iyi bir düşünme oluşturma temeli olduğunu kabul eder.
- Bilgiye olan ihtiyacın farkındadır.
- Bilgi ihtiyacının temelinde olan soruları biçimlendirir.
- Potansiyel bilgi kaynaklarını tanımlar.
- Önemli araştırma stratejileri geliştirir.

- Bilgisayar ve diğer gelişen teknolojilerini içeren bilgi kaynaklarına erişebilir.
- Bilgiyi değerlendirir.
- Pratik uygulamalar için bilgiyi organize eder.
- Var olan bilgiyle yeni bilgiyi birleştirir.
- Kritik düşünme ve problem çözmede bilgiyi kullanır (Doyle, 1992).

Avustralyalı Üniversite Kütüphanecileri Konseyi (Council of Australian University Librarians [CAUL], 2001) tarafından yürütülen çalışmanın “*Bilgi Okuryazarlığı Standartları*” adlı raporunda da daha genel olarak bilgi okuryazarı olan bir bireyin özellikleri belirtilmektedir. Doyle (1992)’ye ek olarak bilgi okuryazarı olan bireyin bilgi okuryazarlığının yaşam boyu öğrenme için bir şart olduğunun farkında olması ve bilgiyi etik, yasal olarak erişip kullanması gibi özellikler yer almaktadır.

Bilgi okuryazarlığı kavramı 1970’lerden önce bilgi teknolojileri ile beraber gelişmiş ve 21. yüzyıl için kritik bir okuryazarlık çeşidi haline gelmiştir. Bugün bilgi okuryazarlığı bilgi alıştırmaları, bilgide kritik düşünme ve bilgi teknolojisi ortamıyla işbirliği yapmaktadır (Bruce, 2002). Bilgi becerileri ve teknoloji becerileri bilgi okuryazarlığı kavramının önemli bileşenleri olarak görülmektedir (Bainton, 2001).

Bilgi okuryazarlığı kavramının bileşenlerinin içinde teknolojinin de önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Bu nedenle birçok okuryazarlık türü geliştirilmekte ve bu okuryazarlık türleriyle bilgi okuryazarlığı da karşılaştırılmaktadır. Ağ okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, coğrafya okuryazarlığı, çoklu-ortam okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, eleştirel okuryazarlık, görsel okuryazarlık, kütüphane okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, tarih okuryazarlığı, siyaset okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, vb. gibi son dönemde ortaya çıkmış okuryazarlıkların birbirlerinden bağımsız düşünülmesi mümkün değildir. Bu kavramların ortak noktaları ise ait olduğu disipline ya da konuya ilişkin değişimlere uyum sağlayabilme becerisidir. Bu bağlamda gereksinim duyulan bilginin nereden ve nasıl bulunacağı, nasıl değerlendirileceği ve nasıl kullanılacağı becerileri olan bilgi

okuryazarlığı, tüm bu okuryazarlıkları kapsayan şemsiye bir terimdir (Snavely & Natasha, 1997: Akt.:Polat, 2006)

Amerika Birleşik Devletleri'nde bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi için oluşturulmuş Bilgi Okuryazarlığı Ulusal Forumu'nda (National Forum on Information Literacy [NFIL], 2003) yer alan bilgi okuryazarlığı ile ilişkili okuryazarlıklar, *bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı* olmak üzere farklı çeşitlere ayrılmıştır. Bunların bilgi okuryazarlığı ile ilişkili tablolar ise aşağıdaki gibidir(Tablo 2).

Tablo 2

Bilgi Okuryazarlığı İle İlişkili Okuryazarlıklar

Bilgi Okuryazarlığı	
Teknoloji okuryazarlığı	Teknoloji okuryazarlığı, <i>“bilgiye ulaşmaya ve bilgi paylaşımına öncelik verilerek, bilgiye etkin yollar ile erişme ve bu bilgiyi aktarmada internet gibi iletişim teknolojilerini kullanma yetisi”</i> şeklinde tanımlanmıştır.
Dijital okuryazarlık	Sınıfta yada işyerlerinde çok çeşitli bilgiyi, iletişim teknolojilerini, yazılımları etkili bir şekilde kullanabilmektir.
Medya okuryazarlığı	Televizyonda, internette, cep telefonlarında, sosyal ortamlarda ve iletişim teknolojilerinde medya mesajlarına erişme, analiz etme, değerlendirme ve yaratma becerisidir.
Bilimsel okuryazarlık	Temel bilimsel bilgileri ve yapıları anlama, bilimsel araştırma basamaklarını anlama becerisidir.
Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı	Bilgi toplumu içinde bir görev edinebilmek için dijital teknolojiyi, iletişim araçlarını kullanmak, ağlara erişimi, bilgiyi oluşturmayı, değerlendirmeyi, yaratmaktır.(ICT, 2002)

Yukarıdaki tablo incelendiğinde bilgi okuryazarlığının diğer okuryazarlıklara bir şemsiye görevi gördüğü kaçınılmazdır. Özellikle günümüz teknolojileri değiştikçe, insanlar bu teknolojilere adapte oldukça okuryazarlık şekilleri de bu değişken içerikle beraber farklılık göstermektedir. Bunu öngören, Prensky (2001a, 2001b) “Dijital Yerliler, Dijital Göçmenler” adlı çalışmasında da günümüz öğrencilerinin gelişen dijital medya araçlarını kullanarak yetiştiği ve bu gibi ortamların da öğrencilerin bilgiyi kullanma ve arama şekillerinde kısacası öğrenme stillerinde farklılık meydana getirdiğini vurgulamaktadır. Prensky’e göre dijital yerliler bilgisayar, cep telefonları ve web ortamı ile bütünleşmiş olan gruptur. Bilgi aramada yeniliklere açık ve adapte olmaları kolaydır. Birçok dijital yerli çevrimiçi olmayan kütüphaneleri kullanmaktan kaçınmaktadırlar. Bunların yerine birçok hizmeti tek bir elden verebilen sosyal ağlara yönelmektedirler. Sosyal ağlar (Facebook, Twitter vb.) sosyalleşmek, bilgi paylaşmak ve bilgiye erişmek gibi birçok hizmetin bir yerden sağlandığı sanal ortamlardır. Hizmetlerin tek bir elden yürütülmesi “*Web içinde Web*” haline gelme olarak tanımlanmaktadır (Social, 2009). Özellikle dijital yerli olarak tanımlanan grup birçok işi aynı anda yapmayı istemekte ve ihtiyaçlarını da bu şekilde hizmet veren ağlar yardımıyla karşılamaktadırlar. Bu değişime bakıldığında bilgi okuryazarlığı kavramının da farklı değişkenlere göre incelenmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

2.2. Bilgi Okuryazarlığı ve Öz-yeterlik İlişkisi

Öz-yeterlik Bandura tarafından geliştirilen Sosyal Öğrenme Kuramının temel kavramıdır. Bandura’ya göre öz-yeterlik algısı kişinin bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olduğu konusundaki inancıdır. İnsan hareketlerindeki öz-yeterlik inancını belirleyen anahtar kavramlar, insanların motivasyon seviyesi, etkili durumlar, gerçeğin ne olduğundan daha çok insanların neye inandığını temel alan aktivitelerdir (Bandura, 1977; Aktaran: Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2003, s. 2).

Bilgi toplumu ve bilgi okuryazarı olmanın gerekliliklerinden bahsederken bilgi okuryazarı olan bireylerin çalıştıkları alanlarda karşılarına çıkan güçlüklerle baş edebilme özelliklerinin bulunması gerekir. SCAN(1991) raporunda da belirtildiği gibi karşılaşılan sorunlara çözüm bulabilme, yaşam boyu öğrenme becerileri gibi

yeterlilikler gerekmektedir. Bu becerileri gerçekleştirmenin temelinde de güçlü bir öz-yeterlik algısına ve bilgi okuryazarlığı ile ilgili temel bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır (Kurbanoğlu, 2003, s. 635-646). Son yıllarda bilgi okuryazarlığa duyulan bilgi ihtiyacı ve bireylerin bu konudaki becerisine olan inancını ölçen bilgi okuryazarlığı öz yeterlik algısına yönelik çalışmalar da artmıştır ve bu çalışmalar öğretmenler, öğretmen adayları ve üniversite öğrencilerine yönelik yapılmış olan çalışmalardır. (Sheehy, 2001; Kurbanoğlu & Akkoyunlu, 2002; Akkoyunlu & Kurbanoğlu, 2003, 2004; Polat, 2005; Kurbanoğlu, Akkoyunlu & Umay, 2006; Usluel, 2006, 2007; Kaya & Durmuş, 2008; Ocak, 2008; Demiralay, 2008; Korkut & Akkoyunlu, 2008; Yanık, 2010). Ancak üniversite öğrencilerine yönelik yapılmış olan çalışmaların az oluşu göze çarpmaktadır.

Sheehy (2001), yapmış olduğu araştırmada öğretmen adaylarının bilgi teknolojilerini kullanım durumlarını incelemek amacıyla bir model hazırlamıştır. Araştırmada yer alan dokuz öğretmen adayı farklı bilgi teknolojileri araçlarıyla (dizüstü bilgisayar, projeksiyon, eğitim yazılımları vb.) verilen bir eğitimden geçirilmiştir. Bu eğitimde edinilen tecrübe, on altı hafta süren staj dönemlerinde farklı projelerle ortaya koyulmuştur. Projelerde bilgi okuryazarlığı becerisi ve öz-yeterlik algılarının geliştirilmesi hedeflenmiş ve süreçte bu gelişim ön test, son test uygulamaları, birebir görüşmeler ve anketler yardımıyla ölçülmüştür. Sonuçta bilgi okuryazarlığı becerilerinin derse entegre edildiği ve öz-yeterlik algısının gelişiminde de bu sürecin etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kurbanoğlu ve Akkoyunlu (2002), Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği öğrenciliğine uygulanan bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirmeye yönelik bir eğitim programı oluşturup bunun ne derece etkili olduğunu araştırmışlardır. Veri toplama araçları ön test, son test, bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeği kullanılmıştır. Bilgisayar öz yeterlik algılarının düşük olduğu, bilgi okuryazarlığı becerileri ile ilgili yapmış oldukları korelasyon analizi sonucunda orta derecede bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kurbanoğlu ve Akkoyunlu (2004), yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inançları üzerine bir çalışma

yapmışlardır. Araştırmaya farklı branşlardan 374 öğretmen katılmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen yedili Likert tipinde düzenlenen 40 maddelik bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin genel olarak bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puanlarının düşük olduğu fakat alt kategorilere göre incelendiğinde farklılıklar ortaya çıktığı görülmüştür. Özellikle de “bilgiye erişme” ve “bilgiyi paylaşma” kategorilerinde ortalama puanların düşük olduğu sonuçları elde edilmiştir. Bununla beraber bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inançları farklı değişkenler açısından ele alınmış ve bilgi okuryazarlığının ders olarak işlenmesi gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Polat (2005), yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerindeki zorlanma düzeylerini ele almıştır. Bu araştırma kapsamında Hacettepe Üniversitesi (HÜ)’nde 2003-2004 öğretim yılı itibariyle yüksek lisans öğrenimlerine devam eden 262 kişiye anket uygulanmıştır. Bunun sonucunda yüksek lisans öğrencilerinin bilgi okuryazarlık becerilerinin yeterli olmadığı ve bu konuda üniversite öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin bilgilendirilmesine yönelik çeşitli etkinlikler yapılması önerilmiştir.

Kurbanoğlu, Akkoyunlu ve Umay (2006), yaptıkları çalışma bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı ölçeğinin geliştirilme süreci üzerinedir. Ölçeğin ilk hali, Cronbach alfa değeri 0,84 olan 40 maddeden oluşmaktadır. Yapılan çalışmalarla beraber ölçek madde sayısı 28’e düşürülmüştür ve bu şekilde uygulanan ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,92 olarak belirlenmiştir. En yüksek sonuç da bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Usluel (2006), bu çalışmada üniversitelerin ilköğretim bölümlerinde okuyan öğretmen adayları ile öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri incelemiş; öğretmen ve öğretmen adaylarının öz-yeterliklerinin, cinsiyet ve bilgisayar kullanım düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Veri toplama aracı olarak Akkoyunlu ve Kurbanoğlu (2004) tarafından geliştirilmiş olan Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. 1702 öğrencinin verdiği yanıtlara göre ölçekten elde edilen puanlar üzerinde temel bileşenler analizi yapılmış;

faktör yüklerinin dört bileşen üzerinde toplandığı görülmüş ve 20 maddelik ölçeğin Cronbach α güvenirlik katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri yüksek bulunmuştur. Öğretmen adayları ve öğretmenler arasında öğretmenler lehine fark olduğu; cinsiyete göre ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bilgisayar kullanım düzeyinin bu fark üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Usluel (2007), bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Usluel (2006) çalışmasında sınırlı sayıda değişkenle incelemiştir ve bu çalışmada değişken sayısını arttırarak daha farklı yargılara ulaşma amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak Akkoyunlu ve Kurbanoglu (2004) tarafından geliştirilmiş olan bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeği kullanılmış ve 1702 öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu değişkenler, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma düzeyi, deneyim, cinsiyet ve öğrenim görülen sınıftır. Öğrenim görülmekte olan sınıftaki önemli farklılık bilgi okuryazarlığı düzeyinin arttırılmasında üniversite eğitim deneyimlerinin önemli olduğuna işaret etmiştir.

Kaya ve Durmuş(2008), öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı üzerine yapmış olduğu araştırmalarında, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerileri ile araştırma yaparken interneti kullanma becerileri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi ve bu becerilerin çeşitli değişkenler açısından ele alınması amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubu, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi, Sınıf, Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi Bölümlerinde birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 267 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının öğrenim gördükleri bölümlerine ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra araştırma yaparken her zaman interneti kullananların bilgi okuryazarlığı ortalama puanlarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu sonuçları elde edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının araştırma yaparken interneti kullanma düzeylerinin, sınıf düzeylerine ve interneti kullanma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği de görülmüştür.

Ocak (2008) çalışmasında Web tabanlı etkileşimli çoklu öğrenme ortamlarının bilgi okuryazarlığı performansına etkisi incelenmiştir. Performans erişi, öğrenilenlerin kalıcılığı ve transferi boyutlarında ele alınmış; ayrıca ortama ilişkin öğrenci görüşleri analiz edilmiştir. Araştırma grubunu, 60 kız, 42 erkek olmak üzere 102 ilköğretim 7. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma, ortam geliştirme sürecine katılan, yarı zamanlı, öğretmen desteği sunulan ve öğretmen desteği sunulmayan olmak üzere 4 grup ile yürütülmüştür. Ortamın etkisini ölçmek için ön-test, son-test ve kalıcılık/transfer testi uygulanmıştır. Araştırma sonunda, Web tabanlı çoklu öğrenme ortamının erişi, kalıcılık ve transfer üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre; gruplar arasında erişi açısından anlamlı bir farka ulaşılmazken; ortam geliştirme sürecine katılan grupla, öğretmen desteği sunulan grup arasında öğrenmelerinin kalıcılığı ve transferi açısından anlamlı derecede farklılık görülmüştür. Ortam geliştirme sürecine katılan grubun kalıcılık ve transfer puanları anlamlı derecede daha düşük hesaplanmıştır. Öğrenci görüşlerinin incelenmesinin sonucunda ise, ortamın kullanımının kolay, etkileşim düzeyinin yüksek ve uzun dönemli kullanılabilir olduğu anlaşılmıştır.

Demiralay (2008), öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırma grubunu, 2007- 2008 öğretim yılında Atatürk, Ondokuz Mayıs, Marmara, Gazi ve Dokuz Eylül Üniversitelerinin Eğitim Fakültelerinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Fen Bilgisi, İngilizce, İlköğretim Matematik, Sınıf, Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi Bölümlerinin (I. Öğretim) son sınıflarında öğrenim görmekte olan 1801 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak kullanılan anketin birinci bölümünde öğretmen adaylarının kişisel bilgileri ile bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımlarına ilişkin sorular; ikinci bölümünde ise bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeği bulunmaktadır. Yapılan araştırmada bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı üzerinde cinsiyet, akademik başarı, bilgisayar kullanım becerileri ve birçok farklı değişkenin anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Önerilerde ise internete erişim olanaklarının çok olduğu yerlerin bulunmasına önem gösterilmesine, üniversite öğrencilerinin bilgisayar dersindeki becerilerinin arttırılmasının gerektiği

vurgulanmıştır. Özellikle son sınıf öğrencilerinin bu araştırmada yer alması nedeniyle ilk sınıftan itibaren bir eğitim programının da kullanılabileceği öngörülmüştür.

Korkut ve Akkoyunlu (2008), yapmış oldukları araştırmanın amacı yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterliklerini belirlemektir. Çalışma kapsamında, bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterlikleri arasındaki ilişki ile öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterliklerinin sınıf ve cinsiyetlerine göre değişip değişmediğine bakılmıştır. Çalışmada, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeği (Kurbanoğlu & Akkoyunlu, 2004) ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeği (Kurbanoğlu & Akkoyunlu, 2003) olmak üzere iki ölçek kullanılmıştır. Sonuçlar, öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterliklerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlikleri arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterliklerinin sınıf ve cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, adayların bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik puanları arasında sınıflarına ve cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlik puanları arasında sınıflarına göre anlamlı bir farklılık bulunmazken, cinsiyetlerine göre ise erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Yanık (2010) çalışmada Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde (ADPÜ) öğrenim gören Azeri öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik algıları ve internet kullanımına yönelik tutumları bölüm ve bilgisayar kullanım sıklığı değişkenleri açısından ele alınmıştır. Öğrencilere “Kişisel Bilgi Formu”, “İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Bilgisayar Öz-yeterlik Algısı Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda, bölümlerine göre Azeri öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik algılarının “temel beceriler, programlama ve bilgisayar farkındalığı” düzeylerinde fark bulunurken “yazılım becerilerine başvurma” da fark görülmemiştir. Öğrencilerin “internet öğretiminde, sosyal etkileşimde, iletişimde ve bilgi paylaşımında kullanımına yönelik” faktörlerde fark bulunmaması dikkat çekicidir. Bilgisayar kullanım sıklığının da bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanımını etkilediği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin;

“bilgisayar okuryazarlık düzeylerine ilişkin algıları” ile “internetin alt faktörlerine yönelik tutumları” arasında; “programlama düzeyleri ile internetin araştırmada kullanımına yönelik tutumları” hariç, diğerlerinde pozitif ilişki tespit edilmiştir.

2.3. Web 2.0 Kavramı ve Web 2.0 Uygulamaları İle İlgili Araştırmalar

Web 2.0 kavramı ilk kez 2004 yılında, O'Reilly ve MediaLive International organize edilen ve Google, Yahoo, MSN, Amazon, Ebay gibi Web dünyasının önde gelen şirketlerinin de katıldığı Web konferansında, Web alanında yaşanan gelişmeler ve Web dünyasının geleceği konusunda tartışılırken ortaya çıkmıştır. “Web 2.0” kavramı, ortaya çıktığı ilk günden itibaren bir buçuk yıl içerisinde Google'dan 9.5 milyondan fazla alıntı ile açık bir şekilde yer tutmuştur. Fakat hala Web 2.0'ın ne demek olduğu ile ilgili büyük bir anlaşmazlık vardır, bazı insanlar anlamsız bir pazar çekişmesi olarak kötülerken, diğerleri yeni bir geleneksel bilgelik olarak kabul etmektedirler. Bu konferansta Web 2.0 kavramını bir dizi kurallarla ifade etmeye çalışmıştır. Bunlardan en göze çarpanı “web as a platform” analojisidir. Birikmiş bilgiyi çalışabilecek duruma getirme ve zengin kullanıcı deneyimleri özellikleri de diğer ifade ettiği kısımlarındandır (O'Reilly, 2005).

Web 2.0'ın yeni uygulama ve hizmetlerinin temel amacı, kullanıcıların teknik engellerle karşı karşıya kalmadan içerik paylaşımlarını, aynı zamanda internetin sosyal etkileşiminden, işbirliği potansiyellerinden yararlanmasını sağlamaktır. Web 2.0 araçları sosyal yazılımlar olarak adlandırılır ve Web okurluğundan Web okuryazarlığına dönüşümü beraberinde getirir. İnternet, bilginin hazırlanıp iletildiği ve hazır bilginin tüketildiği bir ortam olmaktan çıkıp, içeriğin katılımcılarla birlikte üretildiği, paylaşıldığı, birleştirildiği ve transfer edildiği bir platforma dönüşür (Horzum, 2010). Godwin'e göre Web 2.0 bilgi okuryazarlığı kavramlarını öğretmek için en kullanışlı teknolojidir (Godwin, 2009). Web 2.0 teknolojisi ve araçlarının bilgi okuryazarlığı sürecine nasıl etkide bulunacağı birçok araştırmacı tarafından ele alınmaktadır. Bu araçlardan en göze çarpanlar; ağ günlükleri (Blogs), oynatıcı ve video yayın abonelikleri (podcast and videocasts), Vikiler (Vikis), sosyal ağlar (social networks), etiketleme (tagging), resim ve video paylaşımı (photo and video sharing), karma (bütünleşik) Web siteleri'dir (Genç, 2010).

Bloglar (ağ günlükleri) bilgisayar kullanıcıları tarafından, kişisel girdilerini diğer Internet kullanıcılarına sunmak amacıyla kullanılan bir tür web siteleridir (Ebner, 2007, Akt.: Deperlioğlu & Köse, 2010). Bloglar kolaylıkla oluşturulabilen ve güncellenebilen Web sayfalarıdır. Blogda yapılan her yeni bilgi girişi tarih bilgisiyle birlikte verilir. Blogda ziyaretçiler kendi fikirlerini diğer kullanıcılara bağlı kalmadan paylaşabilirler. Blogda ziyaretçilere sık sık ortama giriş yapma ve yazara istedikleri konuyla ilgili düşüncelerini ve yorumlarını bırakabilme olanağı verilmiştir(Richardson, 2006). Bloglar incelendiğinde kendini ifade etme, başka bir günlüğe destek olma, yazı ekleme gibi işlevleriyle kullanıcıların karşılıklı olarak fikir alışverişinde bulunmalarına olanak sağlamaktadır. Kişisel günlük tutmaya benzeyen bloglar öğrencilerin öğrenme süreçlerinde ilgi alanlarına yönelik araştırma yapabilmelerini, sunulan bilgilere yorum katabilmelerini kısacası kendi öğretim süreçlerinde başrolde olmalarına olanak sağlayarak özgüvenlerini arttırmaktadır. Williams ve Jacobs (2004) yapmış oldukları çalışmada bunu destekleyen sonuçlara erişmişlerdir. Araştırmanın amacı blogların yükseköğretimde kullanım potansiyellerini incelemektir. Araştırmanın sonucunda, blogların eğitim ve öğretim sürecine kolay adapte olabilen ve bu süreci kolaylaştıran bir etken olduğu yargısına varılmıştır. Öğrenciler blogların sağlamış oldukları çevrimiçi ortamda kendilerini daha rahat ifade etmişlerdir. Gelecekte de eğitim ve öğretim sisteminin önemli bileşenlerinden olacağı ifade edilmiştir.

Bilgi okuryazarlığı öğretiminde Web 2.0 araçlarının içerikte ve dağıtımında nasıl bir etkisinin olacağı konusunda blogların küresel bir beyin ve çevrimiçi kültürde önemli bir parça olduğu belirtilmektedir. Bloglar yazma becerilerini, toplulukları cesaretlendirmeyi ve derinlemesine öğrenmeyi geliştirmede yardımcıdır. Akademik personel desteğiyle öğrencilerin öğretmen ulaştırıcısı içine toplanmasıyla bilgi okuryazarlığı öğretimlerinde kullanılabileceği belirtilmektedir. Öğrenciler kendi ilerlemelerini, diğer kullanıcılardan ve öğretim elemanlarından aldıkları görüşleri oluşturmak amacıyla da blogları kullanabilirler(Godwin, 2007).

Vikiler, bloglarla birlikte, yaygın kullanım alanlarına sahip olan web araçlarından birisidir. Temel olarak Vikiler, işbirlikçi çalışma neticesinde

kullanıcıların belirli konular üzerinde bilgileri düzenleyip yayınlatabildikleri ortamlardır. Vikilere kayıtlı olan her kullanıcı, sayfalarda sunulan bilgilere müdahale edebilmekte, neticede kullanıcıların katkılarıyla, işbirlikçi çalışmanın bir ürünü olan web sayfaları yaratılmaktadır. Vikilerin yaygın bir kullanım alanına sahip olmalarında en büyük pay, hiç kuşkusuz Wikipedia adındaki “Özgür Ansiklopedi” uygulamasındadır (Ferret, 2006).

Su ve Beaumont (2008)’in yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin Vikiyle öğrenme ortamlarında geri bildirimleri hızlı alabildikleri ve diğer kullanıcı arkadaşlarıyla etkileşim sağlayabildikleri, birbirlerinden yeni bilgiler öğrendikleri ve birbirlerini cesaretlendirdikleri görülmüştür. Altun (2008), çalışmasında BÖTE öğrencilerinin Viki ortamında işbirlikli öğrenme deneyimleri ile sistemle etkileşimlerinin nasıl olduğunu araştırmıştır. 56 öğretmen adayının önceleri Viki uygulamalarını zor iş olarak algıladıkları, ancak kullanım deneyimleri arttıkça Vikiyi kullanmayı benimsedikleri görülmüştür. BÖTE öğrencileri için tasarlanmış olan sitede kullanılan Vikiye özellikle bilginin organize edilmesinde link oluşturma konusunda, gereksinim duydukları görülmüştür. Araştırmacı çalışmasının sonunda toplanan verilerin analizlerini de yapmış olup, bu sonuçların öğrencilerin Viki sürecine katılımlarının ders bitiminden sonra da devam ettiğinin bir göstergesi olduğunu belirtmiştir. Elgort, Smith ve Toland (2008), Vikilerin işbirlikli çalışmalarda tek başına yeterli bir araç olup olmadığına ilişkin çalışma yapmışlardır. Uygulamada ele aldıkları dersler yüksek lisans ve doktora dersleridir. Öğrencilere ve öğretim elemanlarına 5’li likert tipi ölçek kullanılarak veriler toplanmıştır. Sonuçta Vikilerin bilgi yönetiminde olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra elde edilen önemli bir diğer sonuç ise Vikinin yüksek öğretimde işbirlikli eğitim aracı olarak ele alınmasıdır.

Cairo’daki bir Amerikan üniversitesinde yapılan bir bilgi okuryazarlığı öğretim programında Viki kullanılmıştır (LALT 101, 2010). Öğrencilerin Viki’yi düzenleyemedikleri ancak Viki hesabı oluşturabildikleri ve Vikide yorumda bulunabildikleri görülmüştür. Birçok kütüphaneci Viki ‘yi kullanmaktadır. Viki bilgi paylaşımını kolaylıkla yaptığı için birçok seçeneği de içinde barındırmaktadır. Profesyonel bir Viki, blog gibi birçok uygulamaya da olanak sağlamaktadır. Örneğin

bir Viki konferansı resmi olmayan bir resmi olay sitesinin tamamlayıcısı olabilmekte ve başka konferanslardaki katılımcılar içeriklerini buraya postalayarak katılımda bulunabilmektedirler. Bu kavram “barcamps” yada “unconference” olarak da geçmektedir (Click & Petit, 2010).

Podcast(oyunatıcı yayın abonelikleri) ve RSS de bilgi okuryazarlığı öğretiminde ve kütüphanelerde sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle uzaktan eğitimde içeriklerin gönderilmesi aşamasında önem kazanmıştır (Godwin, 2007). Podcast ismini iPod ve broadcasting birleşmesinden almıştır (Cych, 2006). Müzik, eğlence, haber ve eğitsel içeriklerin sesli ve görüntülü olarak yayımlanması için popüler bir ortam olmuştur. Podcasting, veri akışı sağlamak için tasarlanan bir xml dosyası olan RSS akışı yolu ile ses ve video formatındaki içeriklerin otomatik olarak dağıtılmasını sağlar. Tipik 50 dakikalık öğretim ortamlarından ziyade daha küçük ve özel parçalar halindedirler. Kısaca podcast üç aşamayı temsil eder; içeriği oluşturma, paylaşma, dinlenme/izleme. Genellikle 3-5 dakikalık mini kayıtların (mp3 vb.) sunulduğu podcast’ler ders öncesi hazırlık, kaçırılan derslerin konularını telafi etme ve bir konu hakkında topyekûn bir kaynak sahibi olma gibi amaçlarla eğitimde kullanımı mümkündür. Ayrıca taşınabilir çoklu ortam aygıtları üzerinde çalıştırılabilirdikleri için eğitimin sınıf dışına taşınmasını destekleme yeteneğine de sahiptir (Karaman, Yıldırım & Kaban, 2008).

Video Paylaşım Siteleri (VPS) katılımcılarının herhangi bir konuda birbirleriyle videolarını paylaşımlarına olanak tanıyan sitelerdir. Video paylaşımının temelini her türlü video formatındaki içeriğin paylaşılması ve yayımlanması oluşturmaktadır. Çok farklı amaçlarla kullanılabilecek video paylaşım sitesi bulunmaktadır. Bunlardan en çok kullanılanları Google Video ve YouTube’dur (Horzum, 2010). Video ve fotoğraf paylaşım siteleri Web 2.0 özelliklerini gösteren araçlardır. İnternete erişimi bulunan çoğu kişi Youtube (youtube.com) sitesine aşinadır. İnsanlar önemli videoları izlemek ve kendilerine ait videoları paylaşmak amaçlı kullanmaktadırlar. Ancak çoğunluk herhangi bir hesap bile açmadan sadece seyretmek amaçlı kullanmaktadırlar. Bazı kütüphaneciler Youtube’dan öğretim materyallerini yayınlama konusunda faydalanmaktadır. Ancak önemli olan öğrencilerin izlemek isteyeceği videoları koyabilmektir. Video paylaşım siteleri bilgi

okuryazarlığı programının parçası olabilir. Birçok kütüphaneler Youtube üzerinden eğitsel videolar yayınlamaktadırlar. Bunun bir örneği Cairo’da bulunan bir Amerikan Üniversitesi’nde uygulanmıştır. Burada genellikle anlaşılması güç olan kavramlar videolar aracılığıyla öğretilmeye çalışılmıştır (Click & Petit, 2010).

Anlık mesajlaşma ve sosyal iletişim ağları da Web 2.0 teknolojisi kavramı içine girmektedir. Anlık mesajlaşma araçlarına MSN, Skype örnek olarak verilebilmektedir. OCLC kütüphane algıları ve bilgi kaynaklarının raporunda anlık mesajlaşmanın altı çizilerek öğrencilerin iletişim kurmak için başvurdukları bir teknoloji olduğu belirtilmiştir. Bu şekilde bir iletişim yönteminin kullanılarak yapılacak denemelerin bilgi okuryazarlığının temelinde yer alan kütüphaneleri canlandırabileceği belirtilmektedir (OCLC, 2005).

Sosyal iletişim ağlarından da günümüzde en popüler olanlar arasında Facebook, Twitter, Myspace vb. gösterilmektedir. Sosyal ağlar; bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran, bunun için çeşitli seçenekler sunan ve sosyal ilişkiler yumağı oluşumu destekleyen yazılımlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca sosyal ağların bireylerin kişisel isteklerini destekleyerek onları sürece kattığını ve bu isteklerin kişisel amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için grubun isteği haline geldiği ifade edilmektedir (Onat ve Alikılıç, 2009: 89). 400 milyon insanın üstünde aktif Facebook kullanıcısı bulunmaktadır (Stross, 2010). Twitter ise 106 milyon kayıtlı kullanıcısı ile Facebook’u izlemektedir (Miller, 2010). Temelde, kullanıcılar arası sosyal etkileşimi sağlamayı amaçlayan bu siteler, kullanıcıların fotoğraflarını, dosyalarını veya kişisel girdilerini Internet’te yayınlamasına ve hatta çevrimiçi organizasyonlar düzenlemesine de yardımcı olmaktadır. Eğitim alanına uyarlandığında, öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu çevrimiçi iletişim ve bilgi paylaşımı, sahip oldukları güçlü özellikler nedeniyle, sosyal etkileşim siteleri ile kolaylıkla sağlanabilmektedir. Yeni Medya Konsorsiyumu ve EDUCAUSE tarafından 2008 yılında hazırlanan Horizon Raporu, eğitim amaçlı sosyal ağlardan yararlanmak için stratejiler geliştirmek gerektiğini işaret etmektedir (Horizon Report, 2008)

Öğretmenler, öğrenciler farklı amaçlarla sosyal iletişim ağlarını kullanmaktadırlar. Genç (2010), yapmış olduğu bir çalışmada Facebook üzerinden uygulanan derslerin katılımında öğrencilerin pozitif bir davranış sergilediği ve Facebook'un sadece sosyal bir iletişim aracı olmasının yanı sıra eğitsel amaçlarda da kullanılabileceğini öngörmektedir. Bununla beraber birçok üniversite kütüphaneleri de, Facebook üzerinden sayfalar oluşturarak güncellemelerden öğrencileri haberdar etmekte ve bu şekilde bilgi araştırılmasında, değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu uygulamaya örnek olarak AUC kütüphanesi verilebilir (CAUL, 2010).

Sosyal ağların bir uygulaması olan sosyal yer imleri (social bookmarking) dijital bilginin kolay bir şekilde anahtar kelimeler aracılığı ile yönetimi ve yayınlanması işlemidir. İmler, bilginin web tabanlı aranması için, Google gibi algoritma tabanlı sistemlere göre daha popüler bir araçtır. En bilinen sosyal yer imleri sitesi del.icio.us tır. Eğitim bakımından ele alındığında, öğrenciler çalışmaları için bilgisayarları evde, okulda, kütüphanede, yurтта, v.b olmak üzere farklı yerlerde kullanmaktadırlar. İmleri kullanarak öğrenciler dijital bilgilerini bir etiket aracılığı ile kolay bir şekilde kaydederek farklı yerlerden bu bilgilere ulaşabilirler. Diğer bir sosyal ağ uygulaması etiketleme (tagging) veya kısaca etiket (tag), web üzerindeki çok büyük miktardaki bilginin organizasyonu için bir yöntem olarak geliştirilmiştir ve sosyal ağlar ve işbirlikçi web siteleri ile ilişkili bir Web 2.0 uygulamasıdır. Etiketlemede bilginin sınıflandırılması için anahtar kelimeler kullanılır (Deans, 2008 s. 123). Godwin'e göre sosyal yer imleri öğrencilerin bilgi paylaşımlarını daha kolaylaştırıp işbirlikli bilgi oluşturmalarına yardımcı olabilmektedir (Godwin, 2007).

Frydenberg ve Press (2010) tarafından yapılan çalışmada temel web 2.0 prensiplerini, kavram ve becerilerini yukarıda da açıklanan gündemdeki web 2.0 araçlarını kullanarak öğrencilere aktarmaya çalışmışlardır. Bu araçlarla yapılan alıştırmaları ise Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Web 2.0 Araçları İle İlgili Yapılan Alıştırmalar

	Kavram	Beceri
Bloglar ve Vikiler	Bilgi kümesi Senkron ve asenkron işbirliği Bloglara yazı ekleme Yapılan sunumlardan detayları ayırt etme	Blog yaratma ve kurma Bir blog yayınına yorum yapma Vikiye katkıda bulunma
RSS ve Podcastler	RSS Beslemeleri, Podcastler Birleştiriciler XML Yayınlama / Tanımlama	RSS beslemelerine tanıtma ve tanımlama RSS beslemesi için bir XML dosyasının parçalarını tanıtma
Etiketleme ve Sosyal Yer İmleri	Kalabalığın Akı (Karışık Senkron İşbirliği) Folksonomi Yeniden kullanılabilir etkileşim ağı İnsanlara göre sınıflanmış bilgileri arama motoruyla karşılaştırma	Flickr'a fotoğraf yükleme Delicious'da makale etiketleme Digg'de hikayeleri oylama Etiket kümesi yaratma Bir web sitesinden yada uygulamadan diğerine içerik gömme
Zengin Kullanıcı Deneyimi	Web 2.0 uygulamalarının özelliklerini tanıtmak Ses video ve multimedya için formatlar Sunum teknolojileri	Yazılım uygulamalarını ve özelliklerini değerlendirme Web site yada sunumlarda kullanmak için ekran görüntüsü alma Video düzenleme, sıkıştırma ve gönderme Slide. Share . Net'e Powerpoint sunumlarını yükleme Bir blogdaki web uygulamasından gömülmüş html kodu içirme

Fyrdenberg ve Press (2010) bu çalışmasında bilgisayar okuryazarlığından Web 2.0 okuryazarlığına olan süreci ele almaktadır. Öğrencilerin Web 2.0 özelliklerini ve becerilerini Web 2.0'ın Tablo 3'te gösterdiği araçlarını kullanarak belirlemeyi amaçlamışlardır. Yapılan araştırmanın sonucunda, Web'in çeşitli uygulamaları geliştirme ve dağıtma için bir platform haline gelirken, öğrencilerin okullarda, toplumda ve kariyerlerinde yararına dokunacak yeni becerilere ihtiyaç duydukları öngörülmüştür. Bu çalışmada da gerçek yaşam uygulamalarının olduğu bir tanıtıcı teknoloji kursu yardımıyla bu becerilerin kazandırılmasına çalışılmıştır.

Mazman ve Usluel (2010), Facebook'un eğitsel kullanımını açıklamaya ilişkin bir eşitlik modeli üzerinde çalışmışlardır. Bu modelde Facebook'un eğitsel kullanımını, Facebook'un benimsenmesi, Facebook'un kullanım amacı birlikte ifade edilmeye çalışılmış ve çalışma verileri 4 hafta boyunca web ortamından 606 Facebook kullanıcılarından toplanmıştır. Facebook'un benimsenmesi, Facebook'un kullanım amacı ve Facebook'un eğitsel kullanımı, birlikte %50 oranında her iki yapının tek başına açıkladığından daha iyi bir oranda açıklamıştır. Diğer yandan modelde Facebook'un benimsenmesi, Facebook kullanım amacı varyansının %86'sını açıklamıştır.

Horzum (2010) öğretmenlerin Web 2.0 kullanım durumları, haberdarlık düzeyi ve amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi üzerinde çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen bir anketle Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütülen hizmet içi eğitim kursuna katılan toplam 183 öğretmenden veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda, öğretmenlerin Facebook, MSN ve video paylaşım sitelerinin varlığından haberdar oldukları, günlüklerin ve Podcast'in varlığından haberdar olmadıkları bulunmuştur. Öğretmenlerin Facebook'u haftada bir veya birkaç gün, MSN'yi sıklıkla, Wikipedia, Web Günlükleri ve Podcast'i hiç, Video Paylaşım Siteleri'ni ayda bir veya birkaç gün ve haftada bir veya birkaç gün kullananların ağırlıkta olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ağırlıklı olarak Facebook, MSN ve video paylaşım sitelerini iletişim ve eğlence; Viki, Podcast ve Web günlüklerini ise bilgi edinmek amaçlı kullanmaktadır.

Usluel, Mazman ve Arıkan (2009) Hacettepe üniversitesi İngilizce öğretmenliği son sınıfta okuyan 162 öğrencinin blog, Viki ve Podcast kullanım durumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, onların Web 2.0 uygulamalarından ne kadar haberdar olduklarını, kullanmayı nasıl öğrendiklerini ve kullanım durumlarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin en çok kullandıkları Viki uygulaması olan Wikipedia kullanımı ortaya çıkarken, en az kullanılan uygulama olarak Podcastlerin kullanımı belirlenmiştir. Tüm bu sonuçlar Web 2.0 uygulamalarının İngilizce öğretmenliği öğrencileri tarafından günlük hayatta çok fazla kullanılmadığını göstermektedir. Yapılan çalışma

örneklem sayısının sınırlı olması nedeniyle dikkat çekmekte ve genellenememektedir.

Yang (2009) araştırmasında, Tayvan’da İngilizce öğretmek amacıyla öğrenen İngilizce öğretmen adaylarının deneyimlerinin yansıtıcı bir aracı olan blogları ele almaktadır. Bu amaçla İngilizce öğretmenliğinde okuyan 43 öğrencinin kendi yansımalarını takip edebilecekleri bloglar oluşturulmuştur. Nitel ve nicel çalışmalar yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda betimleyici yansımaların daha fazla olduğu, öğrencilerin kendilerine göre başkalarını eleştirme durumlarında daha tedirhin oldukları görülmüştür. Blog kullanımı ile bu öğrencilerin ortama karşı olumlu tutum geliştirdikleri, kullanımını kolay buldukları, yüz yüze ortamda yapılan tartışmalara göre daha rahat tartışabildikleri ve daha eleştirel yorumlara yer verebildikleri görülmüştür. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilere göre daha rahat bir alanda ve zamanda öğrenme fırsatı sunan blog ortamının teşvik edici ve güdüleyici özelliğinin olduğu belirtilmiştir.

Luckin ve arkadaşları (2009) 11-16 yaşları arasındaki öğrenenlerin Web 2.0 uygulamalarını kullanım profillerini, tercihlerini ve yaptıkları uygulamaları gözler önüne sermek amacı ile 15 tanesi geleneksel okul özelliği, 12 tanesi ise Web 2.0 uygulamalarını iyi bir şekilde kullanan okul özelliğine sahip olan 27 okuldan toplam 2611 öğrenci ile bir çalışma yürütmüştür. Çalışmada öğrencilerin en çok sosyal ağ ortamlarını kullandıkları, bunları kullanarak en çok fotoğraf ve video paylaşmayı sevdikleri belirlenmiştir. Web 2.0 uygulaması olmadığı halde öğrencilerin sosyal ağlardan sonra en çok MSN kullandıkları tespit edilmiştir. Eğitimsel amaçla sadece Google ve Wikipedia kullanan öğrenciler, Wikipedia ortamını da içerik ekleme ve düzenleme yerine daha çok okuma ve bilgi edinme amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışma sonucunda öğrenciler Web 2.0 uygulamalarını kullanım durumlarına göre üç gruba ayrılmıştır. Bunlar 1- Araştırmacılar, 2- İşbirlikçiler, 3- Üretenler ve paylaşımlar. Öğrencilerin bu gruplara ait olan davranışları temel düzeyde gerçekleştirdikleri, bunlar içinden en az ise üretici ve paylaşımcı özelliklere sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada Web 2.0 uygulamalarının formal öğrenme ortamlarını geliştirdiği etkinliklerle ilgili olarak çok

az örneğe rastlanmış olup, okul içi ve okul dışındaki kullanım farkının oldukça büyük olduğu görülmüştür.

Clark ve arkadaşları (2009) öğrencilerin geliştirmiş oldukları dijital dünyalarını tanımlamak, bu dünyalarındaki Web 2.0 uygulamalarının okulda ve okul dışında hangi amaçlarla kullanıldığını belirlemek ve teknoloji-öğrenci-öğretim üçgenindeki dijital uyumsuzluğu gözler önüne sermek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışma ile öğrencilerin bu teknolojilerden beklentileri ve bunların eğitim ortamında nasıl kullanılacağı ile ilgili soruların cevabının verilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla toplam 51 öğrenciden anket ve kavram haritaları yolu ile veriler toplanmıştır. İlk olarak uygulanan anket ile öğrencilerin hangi tür Web 2.0 uygulamalarını ne kadar sıklıkta, nerede, nasıl ve kimlerle kullandıkları sorularına yanıt alınmıştır. Kavram haritası ile de kullanılan teknolojilerin geniş haritasının, bunlar arasındaki ilişkinin, kullanımının, içeriğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Günlük hayatta kullandıkları 21 teknolojiler ile ilgili kavram haritası üzerinde öğrenciler 30 farklı Web 2.0 uygulamalarından bahsetmişler, bunlar içinden en çok MSN (%88) ve Facebook (%59) kullandıklarını yansıtmışlardır. Okul görevleri ile ilgili kullanımda teknolojiler farklılaşmış, sadece Microsoft Office uygulamaları (%52), Google (%27) ve Wikipedia (%6) gibi internet uygulamalarının kullanımı ortaya çıkmıştır. Öğrenciler bu uygulamalar dışındakilerin okul ortamı dışında kullanımının engellendiğini belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışma ile teknoloji, öğrenci ve öğretim üçgenindeki dijital uyumsuzluk gözler önüne serilmiş ve bu sınırların tekrar gözden geçirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Minocha (2008), durum çalışması metodu uygulayarak yapmış olduğu çalışmada sosyal yazılımların kullanımını incelemiştir. Durum çalışmasında sosyal yazılımları kullanan 26 kişinin görüşleri alınmış ve çalışmada edindikleri deneyimlerin nasıl olduğuna dair röportajlar yapılmıştır. Araştırmada Web 2.0 araçlarının okuma, yazma gibi birçok etkinliği bir arada sağladığı, işbirlikli ve etkileşimli bir ortam oluşturduğu, öğrenme topluluklarının gelişiminde katkıda bulunduğunu belirtmiş ve bu nedenle sosyal yazılımlar adı altında incelendiği yargısına yer verilmiştir. Web 2.0 araçları adı altında incelenen blogların aktif öğrenmelerde, vikilerin işbirlikli grup çalışmalarında, podcastlerin öğrencilerin eksik

oldukları dersleri tamamlamalarında ve sosyal paylaşım sitelerinin de araştırma projelerinde kullanılmasının yararlı olacağı sonucuna erişilmiştir.

Yuen ve Yuen (2008), sosyal ağların kullanımlarını inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin dijital medya paylaşımı, ortak görüş ve fikir çerçevesinde soru sorma, derse ilişkin kaynak paylaşma, çalışma grupları oluşturma ve sınıf arkadaşları ile iletişim kurma amaçlarının olduğunu ortaya çıkarmıştır (Yuen & Yuen (2008), Akt:Mazman, 2008).

Saunders (2008), Sosyal ağların, öğretmen adaylarının kişisel kimlikleri ve mesleki kimliklerini ilişkilendirdikleri bir ortam olduğunu, ayrıca öğretmen adaylarının Facebook gruplarını kullanarak bir öğretmen ağı oluşturma ve işbirliği yapma yoluna gittiklerini de ortaya koymuştur (Saunders (2008), Akt:Mazman, 2008).

Ajjan ve Harsthone (2008), üniversite öğrencilerinin Web 2.0 araçlarının adaptasyonu ile ilgili bir araştırma yapmışlardır. Fakülte üyelerinin görüşlerine göre sosyal ağlar gibi araçların öğrenci öğrenmelerini arttırdığını, okul-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasında etkileşim olanağını sağladığı, öğrencilerin derslere ilişkin memnuniyetlerini arttırdığı, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini ve derslere uyum sağlayabilen araçlar olduğu sonucuna erişmişlerdir. Araştırma sonucunda fakültenin tavrının ve davranışsal kontrolünün Web 2.0 araçlarını kullanım niyetlerinin güçlü bir göstergesi olduğu görülmüştür.

Selwyn (2007b), sosyal ağların özellikle öğrencilerin akademik çalışmalarında, öğretici personele ve akademik sohbetlerdeki ilişkilerde içine düştükleri rol karmaşasının üstesinden gelmelerine yardımcı olduğunu ileri sürmüştür (Selwyn, 2007, Akt: Mazman, 2008).

İlgili araştırmalar incelendiğinde genellikle örneklem olarak öğretmen adayları ele alınırken Web 2.0 teknolojileri ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin örneklem olarak alındığı bir çalışma literatürde oldukça nadir görülmekte ancak, farklı üniversitelerdeki eğitim fakültelerinin yer aldığı çalışmalar

da ilgili yayınlar içinde yer almaktadır. Bu çalışma, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı ile günümüzün gündemdeki teknolojisi olan Web 2.0 teknolojisi arasındaki ilişkiyi incelemesiyle literatüre önemli bir katkıda bulunacağı beklenmekte ve bununla birlikte çalışmanın geniş örnekleminin bulunmasının da dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bir konu ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum,... vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmalara *tarama* araştırmaları denir. Tarama modelleri farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Genel tarama modelleri, sadece bir değişkenin incelendiği ya da değişkenlerin tek tek incelendiği tekil tarama modelleri ile iki ya da daha çok sayıda değişkenin aralarındaki ilişkilerin de belirlenmek üzere incelendiği ilişkisel tarama modelleridir (Büyüköztürk vd., 2008).

Bu araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. İlişkisel çözümleme iki türlü yapılabilir. Bunlar: korelasyon ve karşılaştırma şeklindedir. Bu araştırma modelinde de alt problemlere yönelik korelasyon analiz şekli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bilgi toplumunda eleştirel düşünme, sorun çözme, karar verme gibi becerilerle donatılmış bireylerin yetiştirilmesi eğitim kurumlarının başlıca hedefleri iken, üniversiteler için bu hedefler ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenden dolayı farklı fakülteleri içinde bulunduran Dokuz Eylül Üniversitesi araştırmanın *ulaşılabilir evreni* olarak belirlenmiştir ve araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

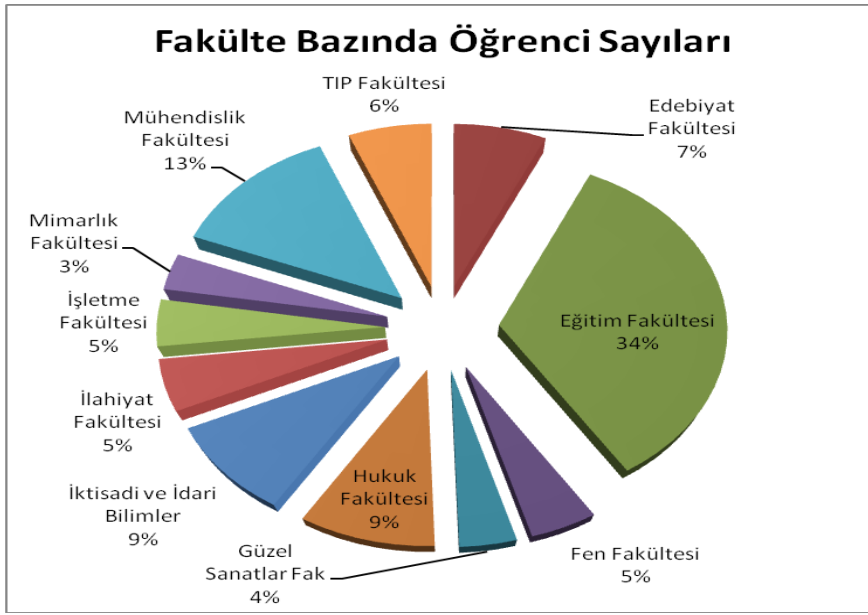
Farklı fakültelerde öğrenim görmek olan öğrencilerin seçilmesinin nedeni bilginin her alanda sürekli değişiyor olması ve her alandaki öğrencilerin bu bilgi akışında bilgi okuryazarlığı öz-yeterlilik algılarının ve Web 2.0 teknolojileri kullanım durumlarının nasıl değiştiğinin merak edilmesidir.

Araştırma Eğitim Fakültesi, Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İşletme Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi'nde uygulanmıştır. Araştırma örneklemini, çalışma grubunu oluşturan fakültelerin öğrencileri arasından tesadüfi olarak seçilmiştir. Araştırmanın evren ve örneklem yüzdeleri Tablo 4'te, araştırma örnekleminin fakülteye göre cinsiyet dağılımları Tablo 5'te ve örnekleminde yer alan fakültelerin dağılımları da Şekil 2'de verilmiştir. Üniversite öğrenci işlerinden alınan verilere göre örneklemin %20'sine ulaşılması hedeflenmiştir.

Tablo 4

Araştırma evreninin ve örnekleminin fakülte bazında yüzde ve frekansları

	Evren		Örneklem		Yansıtılan
	f	%	F	%	Yüzde
Edebiyat Fakültesi	955	4,67	146	5,26	15,29
Eğitim Fakültesi	8200	40,11	827	29,79	10,08
Fen Fakültesi	1101	5,39	120	4,32	10,90
Güzel Sanatlar Fak	1439	7,04	126	4,54	8,76
Hukuk Fakültesi	1690	8,27	245	8,83	14,50
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	1413	8,27	266	8,83	18,82
İlahiyat Fakültesi	593	2,90	115	4,14	19,39
İşletme Fakültesi	1480	7,24	105	3,78	7,09
Mimarlık Fakültesi	747	3,65	85	3,06	11,38
Mühendislik Fakültesi	2100	10,27	552	19,88	26,29
TIP Fakültesi	1124	5,50	189	6,81	16,81
TOPLAM	20442	100	2776	100	13,58

Şekil 2 Araştırma örnekleminin fakülte bazında dağılımları

Tablo 5

Örnekleimde fakülte bazında öğrencilerin cinsiyete göre frekans ve yüzde dağılımları

	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Edebiyat Fakültesi	107	74,83	36	25,17	143	100
Eğitim Fakültesi	536	65,21	286	34,79	822	100
Fen Fakültesi	73	60,83	47	39,17	120	100
Güzel Sanatlar Fak	62	50,82	60	49,18	122	100
Hukuk Fakültesi	148	60,41	97	39,59	245	100
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	146	55,51	117	44,49	263	100
İlahiyat Fakültesi	79	68,70	36	31,30	115	100
İşletme Fakültesi	70	67,96	33	32,04	103	100
Mimarlık Fakültesi	54	63,53	31	36,47	85	100
Mühendislik Fakültesi	202	36,93	345	63,07	547	100
TIP Fakültesi	96	51,06	92	48,94	188	100
TOPLAM	1573	57,14	1180	42,86	2753	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Anket formu dört ana bölümden oluşmaktadır (Ek 1). Anket forumdaki her bir bölüm araştırmanın problemi ve alt problemleri ile ilişkilendirilmiştir. Her bölümdeki maddeler alt problemlerin cevabına ulaşılabilmesi için tasarlanmıştır. Anket maddeleri hazırlanmadan önce ilgili yayınlar taranmıştır. İlgili yayınlar doğrultusunda, birinci bölümde üniversite öğrencilerinin kişisel bilgilerine ilişkin maddeler yer almıştır. Anketin ikinci ve üçüncü bölümlerinde Web 2.0 teknolojisi ve uygulamaları kullanım durumları ile ilgili maddelere yer verilmiştir. Son bölümde de Kurbanoglu ve Akkoyunlu (2004) tarafından geliştirilen bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeği kullanılmıştır. Özetle, anket bölümleri şu şekildedir;

1. Kişisel bilgiler bölümü
2. Web 2.0 teknolojileri kullanım durumu
3. Web 2.0 teknolojileri uygulamaları kullanım durumu
4. Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeği

3.3.1. Anketin Geliştirilme Süreci

Anketin ilk üç bölümündeki maddeler (Ek 1) araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu bölümün geçerliliğini sağlamak amacıyla anket formu Dokuz Eylül ve Ege Üniversiteleri'nde görev yapmakta olan dört öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Bu uzmanların aşağıdaki belirledikleri görüşler doğrultusunda anket formu yeniden düzenlenmiştir. Uzmanlar ve görüşleri aşağıdaki gibidir;

Uzman 1 (Dokuz Eylül Üniversitesi)

- İlk bölümde yer alan demografik bilgilerden araştırma amacı kapsamı dışına çıkan bağımsız değişkenler (örn; anne- baba durumları) sınırlandırılmıştır. Öğrencilerin *kümülatiflerini* öğrenme amaçlı sorulan soru anlaşılmama olasılığı göz önüne alınarak *not ortalaması* şeklinde adlandırılmıştır.
- Kullanım sıklıkları, erişim olanakları ve beceri düzeyi tek bir tablo olarak verilmişti. Daha sonra maddeler ayrıntılandırılarak 3 boyut ayrı tablolara koyulmuştur. Kullanım amaçları kısmı kaldırılarak eğitsel kullanım sıklıklarına yer verilmiştir.

- Yönergeler düzenlenmiştir. Her bir alanla ilgili maddelerin standartlaşmasına çalışılmıştır. İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi fizik bölümü yüksek lisans öğrencileri üzerinde bir ön kontrol yapılarak bazı bölümlere açıklamalar eklenmiştir.

Uzman 2 (Dokuz Eylül Üniversitesi)

- Not ortalaması sorusu ölçeklendirilmiştir. Her bir madde öncesi yönergeler düzenlenmiştir. İnternet kullanım saatleri düzenlenmiştir. Yabancı dil düzeyi sorusu düzeltilmiştir. Anketin deneklerle ilgili olduğunu bildiren düzeltmelerde bulunulmuştur. Eğitsel kullanım sıklıkları bölümünde örnek doldurma biçimi önerisi uygulanmıştır.
- Bazı maddelerde iki bilgi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu maddeler bölünerek ayrı maddeler olarak yazılmıştır. Analiz ve değerlendirme kısımları tartışılmıştır, frekans dağılımları, korelasyon düzenlemeleri üzerinde konuşulmuştur.

Uzman 3 (Ege Üniversitesi)

- Uzman görüşüne sunulan formun daha farklı olması gerektiği konusunda bilgi verilmiştir. MSN ile ilgili bir maddede ifade anlamlarının eklenmesi önerilmiştir. Her bir teknoloji önüne (Blog biliyor musun?) gibi bilgisi olup olmadığını gösteren bir madde eklenebileceği belirtilmiştir. Bilgi okuryazarlığı ile ilgili maddeler üzerinde konuşularak kontrol maddelerinin koyulmasının gereksiz olduğu söylenmiştir.
- Anketin değerlendirilme sürecinde her bir alanla ilişkili korelasyon bulunabileceği ancak ölçme değerlendirme uzmanıyla da görüşülmesi gerektiği belirtilmiştir. Örneklem üzerine tartışılmış ve genel anlamda anketin uygulanabilir ve amacına uygun olduğu söylenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmasına gerek olmadığı, uzman görüşünün yeterli olacağı öngörülmüştür. Bilgi okuryazarlığı faktör analizinin tekrar yapılarak literatüre bilgi eklemesi yapılabileceği ve olumlu ya da olumsuz maddelerde tartışma bölümünde incelenmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

Uzman 4 (Ege Üniversitesi)

- Genel olarak maddeler ele alınmıştır ve veri toplanması konusunda örneklem sınırlamasının gerekliliğine işaret edilmiştir. Özellikle eğitim fakültelerinin bu alanda

daha geçerli veriler oluşturacağından bahsedilerek bu konuya dikkat çekilmiştir. İlgili maddelerin ön çalışmayla incelenmesi gerektiği ve eksik yada fazla maddelerin tekrar değerlendirilmesi gerektiği söylenmiş ve bunların dışında anketin uygulanabilir bir anket olduğu görüşü bildirilmiştir.

3.3.2. Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlikleri

Geliştirilen veri toplama aracının son bölümünde yer alacak ölçekle ilgili yerli ve yabancı literatür taranmıştır. Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı üzerine yapılmış sadece bir ölçeğe ulaşılmıştır. Kurbanoglu ve Akkoyunlu (2004) tarafından geliştirilen bu ölçeğin kullanılması için araştırmacılardan gerekli izin alınmıştır (Ek 2).

Bu araştırmada ölçek modeli olarak alınan Kurbanoglu ve Akkoyunlu'nun (2004) örneklemini, çeşitli branşlardan seçkisiz atama yoluyla seçilen 415 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya katılım oranı %90 (n=374) iken; katılımın %62'si bayan, %38'i ise erkektir. Katılımcıların yaşları 20–52 arasında değişmektedir ($\bar{x} = 34,5$, $s=2,2$). Beşi özel ve 14'ü devlet okulunda görev yapan öğretmenlerin %60,4'ü ilköğretimde, %39,6'sı ise ortaöğretimde yer almaktadır. Ölçek; 7=Kendime çok güveniyorum, 4=Kararsızım ve 1=Kendime hiç güvenmiyorum şeklinde yedili Likert tiptedir. Ölçeğin ilk hali, Cronbach alfa değeri 0,84 olan 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin geçerliğini ölçmek için madde analizi ve madde ayırt edicilik yük değerleri hesaplanmıştır. İkinci olarak; ölçeğin yapısını belirlemek için Temel Bileşenler Analizi ve varimax döndürmesi gerçekleştirilmiştir. Son olarak; alt ölçeklerin geçerliğini belirlemede kapsam geçerliği kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda ölçek, 28 ve 17 madden oluşan iki forma daha dönüştürülmüştür. 28 maddelik olarak düzenlenen ölçeğin, Cronbach alfa değerinin 0,92 olduğu ve bilgi okuryazarlığında öz-yeterliği daha iyi ölçtüğü belirlenmiştir. 17 maddelik ölçeğin Cronbach alfa değeri ise 0,82 olarak bulunmuştur. Bulgular, ölçeğin 28 maddeden oluşan halinin en yüksek güvenirlik katsayısına sahip olduğunu göstermektedir. Belirtilen nedenler doğrultusunda anketin II. bölümünü oluşturacak bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeğinin 28 maddeden oluşmasına karar verilmiştir. Ayrıca

bu araştırma sonucunda, bilgi okuryazarlığı ölçeğinin güvenilirliği tekrardan hesaplanmış ve Cronbach alfa değeri 0,93 olarak bulunmuştur.

Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeğinden alınan ortalama puanlar; 5-7 arasında ise **yüksek**, 3-4,99 arasında ise **orta** ve 2,99'dan **küçük** ise düşük olarak sınıflandırılmıştır. Bu çalışmada da bu şekilde sınıflandırılmıştır. Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı ölçeğinin geçerlik güvenirliği tekrar hesaplanmıştır ve Cronbach alfa değeri 0,96 olarak bulunmuştur.

3.4. Veri Çözümleme Teknikleri

Veriler hazırlanan anket aracılığıyla ilgili fakültelerden elde edilmiştir. Örneklemin %20'si baz alınarak veriler toplanmıştır. Araştırmacı belirlenen fakültelerdeki bölüm başkanlarıyla görüşerek uygulama yapılacak olan derslerle ilgili bilgi aldıktan sonra uygulama sürecine geçmiştir. Yaklaşık olarak 3 ay süresince uygulama devam etmiştir. Anketin uygulama süresi yaklaşık olarak bir ders saati kadardır. Anket örneği ekte verilmiştir (Ek 1).

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere ilişkin verilerin tümü kodlanarak bilgisayara girilmiştir. Veri çözümlemesinde veriler SPSS 15.0 programı yardımıyla bilgisayara girilmiştir. Veriler girilmeden önce her bir bölüm ayrı incelenmiş ve maddeleşmiştir. Anketin toplam soru sayısı 213 olarak belirlenmiştir. Her bir bölüm için yapılmış olan maddelemeler Şekil 3'te verilmiştir.

Web 2.0 Teknolojisi Kullanımı ve Bilgi Okuryazarlığı Ölç-yeterlik Algı Ölçeği Anket Formu

Bu çalışmanın amacı Ege bölgesinde okumakta olan beşinci sınıfta bulunan öğrencilerin Web 2.0 kullanımlarında bilgi okuryazarlığı ve yeterlik algılarını anlamak amacıyla bir ölçek oluşturulmuş ve kullanılmıştır. Anket dört bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde öğrencilerin kişisel verilerini yazdığı için isimleri yazılmaması tercih edilmiştir. Katılımları için teşekkürler.

Figen ATA
Dokuz Eylül Üniversitesi
Bilgi ve Öğretim Öğr. Yardımcısı Öğretim Görevlisi
İBOLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde demografik bilgilerinizi içeren bölümdür. Bu bölümde cinsiyet, akademik başarı, yabancı dil düzeyi ve internet kullanım durumlarını yazarak cevaplayınız. Gerekli yerleri işaretleyiniz ve soruları 2. Bölümde cevaplayınız.

1. Fakülteniz 2. Bölümünüz
3. Sınıfınız: () 1. () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf () 5. Sınıf () 6. Sınıf
4. Cinsiyetiniz: () K () E
5. Yabancı diliniz: İngilizce () 6. Yabancı dil düzeyiniz: () Z () İyi () Çok İyi
8. Not ortalamanız: 9. Evinizde internete bağlı bilgisayar var mı? () Evet Hayır
10. Haftada ortalama kaç saat internet kullanmaktasınız?

- a. () Hiçbir zaman b. () Haftada 1 - 7 saat c. () Haftada 8 - 21 saat
- d. () Haftada 22 - 35 saat e. () Haftada 36 saat ve fazla

İBOLÜM

WEB 2.0 TEKNOLOJİSİ KULLANIM DURUMU

Bu bölümde Web 2.0 teknolojisi kullanım durumlarınızı 2 ayrı tabloda sorgulanmaktadır. Gerekli yerleri işaretleyiniz ve soruları 2. Bölümde cevaplayınız.

11. Aşağıda Web 2.0 Teknolojileri ve Kullanım Sıklıkları verilmiştir. Kullanım sıklığınıza göre işaretleyiniz.

	Kullanım Sıklığı				
	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
Blog (İnternet üzerinden günlük)				s10	
Wiki (Orta, Wikipedia, Özgür Ansiklopedi)				s11	
Podcast (Görsel / Sesli Video)				s12	
Video Paylaşım Siteleri				s13	
Anlık Mesajlaşma (Messenger vb.)				s14	
Facebook - Twitter				s15	

III. BÖLÜM

WEB 2.0 TEKNOLOJİSİ UYGULAMALARI KULLANIM DURUMU

13. Aşağıdaki Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Kullanma becerilerinizi ve kullanma sıklıklarınızı 2 ayrı sorularla sorgulanmaktadır. Size uygun seçeneği işaretleyiniz.

		Beceri Düzeyi				Kullanım Sıklığı			
		Hiç	Temel	Orta	İleri	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Bilgi (Günlük)	Kişisel blog kurup işletme		s46					s47	
	Sahibi düzenleme		s48					s49	
	Okuyucuları kendi web sitesine bağlama		s50					s51	
	Plan, foto, ses vb. paylaşımların düzenlenmesi		s52					s53	
	Bölgesel web sitesini oluşturma		s54					s55	
	Bölgesel blog kurma		s56					s57	
Web 2.0 Teknolojisi (Öğretici amaçlı)	Wiki kullanma		s58					s59	
	Wiki kurma		s60					s61	
	Wiki ile içerik paylaşma		s62					s63	
	Wiki ile yapılan içeriklerin gribi aratma		s64					s65	
	Wiki ile içerik paylaşma		s66					s67	
Bölgesel (Günlük)	Dersin azaltı veya genişletilmesi		s68					s69	
	Farklı teknolojilerle içerik paylaşma (Ders mat.)		s70					s71	
	Proje hazırlama		s72					s73	
	Sorumluluk paylaşma		s74					s75	
Video Paylaşım	Video paylaşım sitesine video yükleme		s76					s77	
	Video paylaşım sitesine video arama		s78					s79	
	Yorum yapma ve yorumlara cevap verme		s80					s81	

12. Aşağıda Web 2.0 Teknolojisi ve Beceri Düzeyiniz ile Erişim Olanaklarınız ile ilgili sorular bulunmaktadır. Size uygun seçeneği işaretleyiniz.

	Beceri Düzeyi			Erişim Olanaklarınız (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)			
	Temel	Orta	İleri	Ev	Üniversite	İnternet Cafe	Mobil
Blog (İnternet üzerinden günlük)		s16		s17	s18	s19	s20
Wiki (Orta, Wikipedia, Özgür Ansiklopedi)		s21		s22	s23	s24	s25
Podcast (Görsel / Sesli Video)		s26		s27	s28	s29	s30
Video Paylaşım Siteleri		s31		s32	s33	s34	s35
Anlık Mesajlaşma (Messenger vb.)		s36		s37	s38	s39	s40
Facebook - Twitter		s41		s42	s43	s44	s45

+1

		Beceri Düzeyi				Kullanım Sıklığı			
		Hiç	Temel	Orta	İleri	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Anlık mesajlaşma (MSN, Google Talk, Skype)	Fotoğraf oluşturma		s82					s83	
	Kırtı oluşturma		s84					s85	
	Ortaklaşma ve ortak paylaşma (Kamusal alanla paylaşma)		s86					s87	
	Dosya alma ve gönderme		s88					s89	
	Alınan dosyaları açma		s90					s91	
	Sesli mesajlaşma		s92					s93	
	Akademik amaçla		s94					s95	
	Günlük yaşamda		s96					s97	
	MSN vb. uygulamaları kullanma		s98					s99	
Facebook - Twitter	Akademik amaçla		s100					s101	
	Akademik amaçla (mail yoluyla)		s102					s103	
	Sohbet amaçlı kullanma		s104					s105	
	Video oluşturma		s106					s107	
	Video paylaşma		s108					s109	
	Günlük yaşamda		s110					s111	
	Yorum yapma ve yorumlara cevap verme		s112					s113	
	Sesli mesajlaşma		s114					s115	
	Tarifiye paylaşma		s116					s117	
Facebook - Twitter	Fotoğraf oluşturma / Alınan oluşturma		s118					s119	

14. Aşağıdaki Web 2.0 Teknolojisi uygulamalarını eğitimde kullandığınız sıklıkları ile ilgili soruları bulunmaktadırlar.

Kullandığınız teknolojileri aşağıdaki puanlamaya göre puanlayınız
 1=Hiçbir zaman 2=Nadiren 3=Bazen 4=Sıklıkla 5= Her zaman

	Web 2.0 Teknolojisi					
	Blog	Wiki	Podcast	Video paylaşım siteleri	Anlık mesajlaşma (MSN, vb.)	Facebook - Twitter
Öğrenci-Öğrenciye Erişim	1	2	3	4	5	6
Sınıf arkadaşları ile iletişim kurma (öğrenci - öğrenci)	s120	s121	s122	s123	s124	s125
Öğretmenleri ile iletişim kurma (öğrenci - öğretmen)	s126	s127	s128	s129	s130	s131
Ders materyallerine erişme / ilgili duyuruları alma	s132	s133	s134	s135	s136	s137
Sınıf içi tartışmaları yürütülmesi	s138	s139	s140	s141	s142	s143
Ders materyallerinin ve kaynaklarının iletilmesi	s144	s145	s146	s147	s148	s149
Özellik, sınıf ya da derslerle ilgili duyuruları yapma	s150	s151	s152	s153	s154	s155
Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesi	s156	s157	s158	s159	s160	s161
Ortak ilgi ve gelişmelerle doğrultusunda akademik gruplar (topluluklar) oluşturulması	s162	s163	s164	s165	s166	s167
Derslerle ya da diğer eğitim çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulması	s168	s169	s170	s171	s172	s173
Öğrenme için uygun kaynak ve materyale erişim	s174	s175	s176	s177	s178	s179
Grup oluşturma /Görüşme kurma	s180	s181	s182	s183	s184	s185

IV.BÖLÜM
BİLGİ OKURYAZARLIĞI ÖZ-YETERLİK ALGI ÖLÇEĞİ

Bo ölçek sizin bilgi ile ilgili konularda (bilgi arama, kullanma, izleme gibi) yeterli düzeyinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Verilen cümlelerin hiçbir doğru ya da yanlış değildir. Lütfen her cümleyi dikkate alarak için uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Burada 1=Kendime hiç güvenmiyorum, 4= Kararımdır, 7=Kendime çok güveniyorum anlamına taşınmaktadır.

1. Gerektikçe duyduğum bilgiyi tanımlamak /kullanmak konusunda	s186
2. Duyduğum bilgi gerektikçe için uygun şekilde kayıtları seçmekte	s187
3. Bilgiyi arıya tarama yapmadan önce dil, tarih kaynakları gibi ayrıntılar yapmaktaki	s188
4. Tarama sonuçları değerlendirilmede (analizler sonucu belirleme, sonuç değerlendirilme)	s189
5. Gerektikçe duyduğum bilgiyi anal ve sende bulduğum konusuda	s190
6. Farklı yerde buldu kayıtları (kitap, dergi, ansiklopedi, rehber, kronoloji, vb.) kullanmak ve bu kayıtlar içinde yaşadığım bilimsel konusuda	s191
7. Elektronik kayıtları kullanmak konusunda	s192
8. Kütüphane de yaşadığım bilimsel konusuda	s193
9. Kütüphane dışındaki kayıtları kullanmak konusunda	s194
10. Ansiklopedi kayıtları duyduğum kayıtları kütüphane de bulmaktaki	s195
11. İnternet bilgi arama araçları (arama motorları, elbette, deni arama motorları gibi) kullanmak	s196
12. Farklı kütüphaneleri kullanmak konusunda	s197
13. Bir araştırma ödevi yapmadan önce kayıtları burarda kullanmak konusunda	s198
14. Bilgi kaynaklarını doğruluk, güvenilirlik, tarafsızlık ve güncellik gibi ölçüler açısından değerlendirmekte	s199
15. Bili bu kayıtları belli bir bilgi gerektikçe karşılamaya uygun olup olmadığını ara ve vermede	s200
16. Duyduğum bilgi kayıtları arasında benzer ve farklı olanları seçmekte	s201
17. Web kayıtlarını değerlendirmekte	s202
18. Elde ettiğim yeni bilgiyi bulduğumda ilgili konularda	s203
19. Görsel bilgiyi (tablolar, grafikler, vb.) yorumlamak	s204
20. Yazılı bilgi sunumunda (ödev, araştırma raporu hazırlamak vb.)	s205
21. Bilgi sunumunda (yazılı veya sözlü) içeriği belirlemekte ve sunumun bütünlüğünü oluşturmada (giriş, gelişme, sonuç gibi)	s206
22. Kaynakça bibliyografya hazırlamakta	s207
23. Kaynakların düzeni, kayıtlar içindeki ayrıntıları bilgilerin düzenli konularda	s208
24. Farklı tür kayıtlarda ilgili (kitap, makale, tez, bildiri, web sitesi) kayıtlarıda bilgi alınmaktaki	s209
25. Metin içinde bilgi kayıtlarını belirlemekte (gösterme ve alıntı yapmaktaki)	s210
26. Bilgi ileteceğim kişiye uygun iletişim formatı (görsel, işitsel vb.) seçmekte	s211
27. Yaptığım araştırmalardan /ödevlerden kendim için derleye doküman çıkarmakta	s212
28. Yaptığım ödevden (yazılı ve veya sözlü sunumları) kendi kendime eleştirmekte	s213

Şekil 3 Uygulanan Anket ve Ölçeğin Veri Girişi Yapılmadan Önce Yapılmış Kodlaması

Betimsel istatistik yöntemlerinden, frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama ($\bar{x}$) yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bulgular, tablolar haline getirilip yorumlanmıştır. Maddelerin analiz kısmında ilgili alt problemlere yönelik belirlenen bağımlı değişkenle bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin bulunmasında *t* testi, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini ölçmede tek yönlü varyans analiz testi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu testlerin sonucu yansıtılmadan önce varyansların eşit olup olmadığına *Levene* testi ile bakılmıştır. Sonuçlar $p < .01$ düzeyinde test edilmiştir. Varyans analizleri sonucunda *p* değeri anlamlı çıkanlar için bu anlamlı farklılığın kaynağının belirlenmesine yönelik *Post Hoc* testi yapılarak ANOVA analiz tablosunda anlamlı farklılık sütununda bu testin sonucu yansıtılmıştır. Eğer varyans eşitsizliği varsa *Post Hoc* testinden *Dunnett's C* seçilerek anlamlı farklılıklara bakılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için ise en çapraz tablolar kullanılmıştır.

Çapraz tablo kullanımında ise yüzde ve frekans değerleri ele alınarak yorumlar yapılmıştır. *Ki-kare* testleri de uygulanmak istenmiş ancak serbestlik derecesinin ($sd > 1$) olduğu durumda, beklenen değeri 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşmaması gerektiği şartları sağlanamadığı için *ki-kare* testlerinin kullanılmaması uygun bulunmuştur. Büyüköztürk (2002)'ye göre de bu gibi durumlar için üç farklı çözüm önerisi sunulmaktadır. Bunlar;

1. İlgili satır yada sütunun düzeylerinde mantıklı ise birleştirme yapılması,
2. Beklenen değerin beşten küçük olduğu gözenekleri azaltmak amacıyla satır yada sütunların ilgili düzeylerin analiz dışı bırakılması,
3. İlk iki çözüm uygun değilse ***yorumların çapraz tablo üzerinden sadece frekans ve yüzdeler kullanılarak*** yapılmasıdır.

Yukarıdaki çözüm önerilerinden en uygunu olan frekans ve yüzde dağılımlarına göre yorumların kullanılması olduğuna karar verilerek bu şekilde yapılmış olan yorumlara yer verilmiştir.

Anketin son bölümünü oluşturan bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçeğinden alınan ortalama puanlar; 5-7 arasında ise **yüksek**, 3-4,99 arasında ise **orta** ve 2,99'dan **küçük** ise düşük olarak sınıflandırılarak yorumlar yapılmıştır. Bu şekilde değişkenlere göre bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanlarının yorumlanması gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri analiz edilmiş ve elde edilen bulgulara dayalı yorumlar yapılmıştır.

4.1. Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algısına Farklı Değişkenlerin Etkisi

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları farklı bağımsız değişkenlere göre incelenmiştir. Bu değişkenler şu şekildedir; cinsiyet, yabancı dil düzeyi, interneti kullanma sıklığı, bilgisayar sahipliği, Web 2.0 teknolojisi kullanma deneyimi ve beceri düzeyi, Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklığı ve Web 2.0 teknolojisine erişim olanağı.

4.1.1. Cinsiyet

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 6' da verilmiştir. t-testi uygulamasında varyansların homojenliği *Levene* testi ile belirlenmiştir ve test sonucunda $p > 0.254$ bulunmuş ve varyansların homojen olduğu yargısına varılmıştır. *t* testi analiz sonuçları da bu durum göz önüne alınarak yansıtılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(2489)=1.494$, $p > .01$). Kız üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puanları ($\bar{x}=5.236$), erkek üniversite öğrencilerinin ortalama puanlarına ($\bar{x}=5.173$) çok

yakındır. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olmadığı şeklinde ifade edilebilir(Tablo 6).

Tablo 6

Cinsiyetin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısına Etkisi

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Erkek	1573	5.236	1.07876	2489	1.494	.135
Kız	1180	5.173	1.11818			

4.1.2. Yabancı dil düzeyi

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının yabancı dil düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Betimsel istatistikler Tablo 7 'de ve ANOVA test sonuçları Tablo 8 'de verilmiştir. ANOVA uygulamasında varyansların homojenliği *Levene* testi ile belirlenmiştir ve test sonucunda $p < 0.012$ bulunmuş ve varyansların homojen olmadığı yargısına varılmıştır. Analiz sonuçları da bu durum göz önüne alınarak yansıtılmıştır.

Yabancı dili çok iyi düzeyde olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 5.60$, iyi düzeyde olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.39$, orta düzeyde olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.19$ ve zayıf düzeyde olanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.76$ 'dır(Tablo 7).

Tablo 7

Yabancı Dil Düzeyinin Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik Algısına Etkisi

	n	$\bar{x}$	s
Zayıf	441	4.7610	.05693
Orta	1198	5.1962	.03072
İyi	788	5.3931	.03637
Çok İyi	223	5.6006	.07045
Toplam	2650	5.2163	.02134

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında yabancı dil düzeyleri açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(3,2646) = 43,247, p<.01$). Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin yabancı dil düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir. Bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testi yapılmıştır. Levene testinden elde edilen varyans eşitsizliği yargısı nedeniyle Post Hoc seçeneklerinden Dunnett's C seçilerek bu test gerçekleştirilmiştir. Bu test sonuçlarına göre ise, 1 (zayıf) ile 2 (orta) ve 4 (çok iyi) arasında 2, 3 ve 4 lehine anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır (Tablo 8).

Tablo 8

Yabancı Dil Düzeyinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algısına Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	149,456	3	49,819	43,247	.000	*1-2, 1-3
Grupları içi	3048,074	2646	1,152			1-4
Toplam	3197,530	2649				

* 1=Zayıf, 2=Orta, 3=İyi, 4=Çok İyi

* Etki büyüklüğü 0,22 olarak hesaplanmıştır.

4.1.3. İnterneti kullanma sıklıkları

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının internet kullanım sıklığına göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Betimsel istatistikler Tablo 9'da, ANOVA test sonuçları ise Tablo 10'da verilmiştir. ANOVA uygulamasında varyansların homojenliği *Levene* testi ile belirlenmiştir ve test sonucunda $p<0.000$ bulunmuş ve varyansların homojen olmadığı yargısına varılmıştır. Analiz sonuçları da bu durum göz önüne alınarak yansıtılmıştır.

İnternet kullanım sıklığı haftada 36 saatten fazla olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 5.60, 22 - 35$ saat arasında olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.38, 8 - 21$ saat arasında olanların

ortalama puanları $\bar{x} = 5.25$, 1-7 saat arasında olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.01$ ve hiçbir zaman kullanmayanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.47$ 'dir (Tablo 9).

Tablo 9

İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz- yeterlik Algı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	N	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	42	4.4745	.26208
Haftada 1-7 Saat	1125	5.0177	.03368
Haftada 8 -21 Saat	811	5.2553	.03559
Haftada 22 -35 Saat	411	5.3885	.04922
Haftada 36 Saatten Fazla	368	5.6007	.05208
Toplam	2757	5.2124	.02082

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında internet kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2752)=19,455$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, internet kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin internet kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir. Bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testi yapılmıştır. Levene testinden elde edilen varyans eşitsizliği yargısı nedeniyle Post Hoc seçeneklerinden Dunnett's C seçilerek bu test gerçekleştirilmiştir. Bu test sonuçlarına göre 5 (36 saatten fazla) ile 2 (1 - 7 saat arası), 3 (8 – 21 saat arası) ve 4 (22 - 35 saat) arasında 2, 3 ve 4 lehine anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır (Tablo 10).

Tablo 10

Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algıları Üzerinde İnternet Kullanım Sıklıklarının Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	135,262	4	33,816	29,455	.000	*5-1, 5-2
Gruplariçi	3159,404	2752	1,148			5-3, 5-4
Toplam	3294,666	2756				

* 1=Hiçbir Zaman, 2=1 – 7 Saat , 3=8 – 21 Saat, 4=22 – 35 Saat, 5=36 Saatten Fazla

* Etki büyüklüğü 0,20 olarak hesaplanmıştır.

4.1.4. Bilgisayar sahipliği

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının bilgisayar sahipliği durumuna göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. İlişkisiz örneklem *t*-testi sonuçları Tablo 11 'de verilmiştir. *t* testi uygulamasında varyansların eşit olup olmadığını belirlemek amacıyla *Levene* testi uygulanmıştır. Test sonucunda $p < 0.003$ bulunmuş ve varyansların homojen olmadığı yargısına varılmıştır. *t* testi analiz sonuçları da bu durum göz önüne alınarak yansıtılmıştır (Tablo 11).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları bilgisayar sahipliği durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir ($t(878)=7.26$ $p < .01$). İnternete bağlı bilgisayar bulunduran üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puanları ($\bar{x} = 5.296$), bilgisayar bulundurmayan üniversite öğrencilerinin ortalama puanları ($\bar{x} = 4.903$) 'tür. Bu bulgu, internete bağlı bir bilgisayarı olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısının bilgisayar olmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğunu göstermektedir (Tablo 11).

Tablo 11

Bilgi okuryazarlığı Öz-yeterlik Algılarının Bilgisayar Sahipliği Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Bilgisayar sahipliği	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evet	2089	5.2960	1.04997	878	7.269	,000
Hayır	599	4.9031	1.19765			

4.1.5. Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklıkları

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklıklarına göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Betimleyici istatistikleri Tablo 12’de ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan ANOVA test sonuçları Tablo 13’te verilmiştir. Tablo 10’da yapılmış olan ANOVA analizi, Web 2.0 teknolojisi içinde yer alan Blog, Viki, Podcast, Video paylaşım siteleri, Facebook ve MSN araçlarının her biri için ayrı ayrı yapılmış ve tek bir tablo içinde tüm analiz sonuçları gösterilmiştir.

Blogların kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 5.06$, iken *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.56$ ’dır. Bu sonuca bakıldığında blogların kullanım sıklık düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanlarında da bir artış gözlenmektedir ve bu ortalama puanlar değerlendirildiğinde yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 12).

Vikilerin kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.76$, *nadiren* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.93$ ’ken, *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.69$ ’dur. Bu sonuçlar incelendiğinde Viki kullanım sıklık düzeyi arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanlarında da gözle görülür bir artış görülmektedir ve puanlar yorumlandığında, sıklık düzeyi hiçbir zaman ve nadiren olan öğrencilerin orta düzeyde bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanları bulunurken, her zaman olan öğrencilerin yüksek düzeyde puanları olduğu görülmektedir (Tablo 12).

Podcastlerin kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.97$ iken *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.54$ ' tür. Bu puanlar değerlendirildiğinde kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik puanı orta derecede iken her zaman olan öğrencilerin ortalama puanları yüksek düzeyde çıkmıştır (Tablo 12).

Video paylaşım sitelerinin kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.81$, *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.37$ 'dir. Bu puanlar değerlendirildiğinde kullanma sıklığı arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanlarında da orta seviyeden yüksek seviyeye doğru bir artış görülmektedir (Tablo 12).

MSN kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.43$ ve *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.45$ 'tir. Bu puanlar değerlendirildiğinde kullanım sıklığı hiçbir zaman olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik puanı orta iken her zaman olan öğrencilerin ortalama puanları yüksek düzeyde çıkmıştır (Tablo 12).

Facebook kullanım sıklığı *hiçbir zaman* olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 5.09$, *nadiren* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.95$, ve *her zaman* olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.37$ 'dir. Bu puanlar değerlendirildiğinde kullanım sıklığı hiçbir zaman ve her zaman olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ortalama puanları yüksek düzeyde çıkarken, nadiren kullananların orta düzeyde çıkmıştır. Genel olarak bakıldığında ise ortalama puanlarda bir artış gözlenmektedir (Tablo 12).

Tablo 12

Web 2.0 Teknolojisi Kullanma Sıklıklarına Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistikleri

WEB 2.0 Teknolojileri																		
	Blog			Viki			Podcast			Video Paylaşım Siteleri			MSN			Facebook		
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	S	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	1234	5.06	1.09	274	4.76	1.22	352	4.97	1.20	147	4.81	1.31	82	4.43	1.46	303	5.09	1.11
Nadiren	672	5.22	1.10	662	4.93	1.19	486	5.07	1.20	431	5.02	1.20	349	4.91	1.21	154	4.95	1.34
Bazen	454	5.36	1.00	864	5.23	.99	724	5.17	1.05	696	5.18	1.10	675	5.13	1.09	403	5.02	1.26
Sıklıkla	275	5.55	1.05	761	5.50	.93	841	5.31	.99	948	5.30	1.00	895	5.26	1.01	841	5.19	1.01
Her Zaman	97	5.56	1.07	170	5.69	1.02	317	5.54	1.02	507	5.37	1.02	727	5.45	.98	1060	5.37	1.01
Toplam**	2732	5.21	1.09	2731	5.21	1.09	2720	5.21	1.09	2729	5.21	1.09	2728	5.21	1.09	2761	5.21	1.09

*Betimsel verilerin verildiği bu tabloda bazı bölümlerdeki eksik kodlamalar nedeniyle toplam örneklem sayılarında farklılıklar bulunmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **blogların** kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2728)=17,864$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, blogların kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin blog kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **Vikilerin** kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2727)=47,072$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, Vikilerin kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin Viki kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **podcast**lerin kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2716)=15,708$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, podcastlerin kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin podcast kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **video paylaşım sitelerinin** kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2725)=12,691$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, video paylaşım sitelerinin kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin video paylaşım sitelerinin kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **MSN** kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2724)=28,138$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, MSN kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin MSN kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **Facebook** kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(4,2757)=11,868$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, Facebook kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin Facebook kullanım sıklıkları arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 13).

ANOVA analizi sonucunda oluşan farklılığın kaynağını incelemek amacıyla yapılmış olan Post hoc testleri sonucunda ise *Bloglarda* hiçbir zaman düzeyi ile diğer düzeyler arasında, *Vikilerde* bazen düzeyi ile diğer düzeyler arasında, *Podcastlerde* her zaman düzeyi ile diğer düzeyler arasında, *Video paylaşım sitelerinde* her zaman düzeyi ile hiçbir zaman ve bazen arasında, *MSN ve Facebookta* ise her zaman düzeyi ile diğer düzeyler arasında anlamlı farklılıklar olduğu söylenebilir (Tablo 13).

Tablo 13

Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algıları Üzerinde Web 2.0 Teknolojisi Kullanma Sıklıklarının Etkisi

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Etki Büyük.	Anlamlı Fark
BLOG	Gruplararası	83,020	4	20,755	17,864	.000	0.16	1*-2, 1-3
	Gruplariçi	3169,561	2728	1,162				1-4, 1-5
	Toplam	3252,581	2732					
WIKİ	Gruplararası	211,181	4	52,795	47,072	.000	0.26	3-1, 3-2
	Gruplariçi	3058,578	2727	1,122				3-4, 3-5
	Toplam	3269,759	2731					
PODCAST	Gruplararası	73,466	4	18,366	15,708	.000	0.15	5-1, 5-2
	Gruplariçi	3175,597	2716	1,169				5-3, 5-4
	Toplam	3249,063	2720					
VPS	Gruplararası	59,853	4	14,963	12,691	.000	0.13	5-1, 5-2
	Gruplariçi	3212,927	2725	1,179				5-3
	Toplam	3272,779	2729					
MSN	Gruplararası	129,216	4	32,304	28,138	.000	0.20	5-1, 5-2
	Gruplariçi	3127,249	2724	1,148				5-3, 5-4
	Toplam	3256,465	2728					
FACEBOOK	Gruplararası	55,891	4	13,973	11,868	.000	0.13	5-1, 5-2
	Gruplariçi	3245,877	2757	1,177				5-3, 5-4
	Toplam	3301,768	2761					

* 1=Hiçbir Zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sıklıkla, 5=Her Zaman

*Tabloda verilen toplam örneklem sayılarında eksik kodlamalar nedeniyle farklılıklar bulunmaktadır.

* VPS = Video Paylaşım Siteleri

4.1.6. Web 2.0 teknolojisi beceri düzeyi

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının Web 2.0 teknolojisi beceri düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Betimleyici istatistikleri Tablo 14'te ve ANOVA test sonuçları Tablo 15 'de verilmiştir. Tablo 15'de yapılmış olan ANOVA analizi, Web 2.0 teknolojisi içinde yer alan Blog, Viki, Podcast, Video Paylaşım Siteleri, Facebook ve MSN araçlarının her biri için ayrı ayrı yapılmış ve tek bir tablo içinde tüm analiz sonuçları gösterilmiştir.

Blogların beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.99$, orta olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.30$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.78$ 'dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, orta ve ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

Vikilerin beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.77$, orta olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.13$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.70$ ' dir. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, orta ve ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

Podcastlerin beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.85$, orta olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.07$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.56$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, orta ve ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

Video paylaşım sitelerinin beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.85$, orta olanların

ortalama puanları $\bar{x} = 5.07$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.56$ 'dır. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, orta ve ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

MSN beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.61$, orta olanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.92$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.49$ 'dur. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel ve orta seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

Facebook beceri düzeyi temel olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları $\bar{x} = 4.85$, orta olanların ortalama puanları $\bar{x} = 4.94$ ve ileri olanların ortalama puanları $\bar{x} = 5.43$ 'tür. Ortalama puanlar incelendiğinde, beceri düzeyi temel ve orta seviyede olan üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları orta seviyedeysen, ileri düzeyde olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz- yeterlik algıları yüksek çıkmıştır (Tablo 14).

Tablo 14

Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistikleri

WEB 2.0 Teknolojileri																	
	Blog			Viki			Podcast			Video Paylaşım Siteleri			MSN			Facebook	
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	S	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	S	N	$\bar{x}$ s
Temel	1354	4.99	1.11	716	4.77	1.14	755	4.88	1.16	505	4.85	1.21	325	4.61	1.24	380	4.85 1.25
Orta	979	5.30	.99	1181	5.13	1.01	1168	5.14	1.03	1168	5.07	1.03	870	4.92	1.02	789	4.94 1.07
İleri	351	5.78	1.03	837	5.70	.95	778	5.63	.96	1047	5.56	.98	1528	5.49	.99	1537	5.43 1.01
Toplam	2684	5.21	1.09	2734	5.21	1.09	2701	5.21	1.09	2720	5.22	1.08	2723	5.20	1.09	2706	5.20 1.09

*Betimsel verilerin verildiği bu tabloda bazı bölümlerdeki eksik kodlamalar nedeniyle toplam örneklem sayılarında farklılıklar bulunmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **blogların** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2681)=82,971$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, blogların beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin blog beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **Vikilerin** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2731)=159,321$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, Vikilerin beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin Viki beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **podcastlerin** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2698)=100,767$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, podcastlerin beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin podcast beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **video paylaşım sitelerinin** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2717)=96,190$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, video paylaşım sitelerinin beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin video paylaşım sitelerinin beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

Tablo 15

Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algıları Üzerinde Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyinin Etkisi

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Etki Büyük	Anlamlı Fark
BLOG	Gruplararası	188,379	2	94,189	82,971	.000	0.24	1-2, 1-3,
	Gruplariçi	3043,508	2681	1,135				2-1, 2-3,
	Toplam	3231,887	2683					3-1, 3-2
WIKİ	Gruplararası	342,188	2	171,094	159,321	.000	0.32	1-2, 1-3,
	Gruplariçi	2932,809	2731	1,074				2-1, 2-3,
	Toplam	3274,997	2733					3-1, 3-2
PODCAST	Gruplararası	223,677	2	111,839	100,767	.000	0.27	1-2, 1-3,
	Gruplariçi	2994,445	2698	1,110				2-1, 2-3,
	Toplam	3218,122	2700					3-1, 3-2
VPS	Gruplararası	213,557	2	106,779	96,190	.000	0.26	1-2, 1-3,
	Gruplariçi	3016,098	2717	1,110				2-1, 2-3,
	Toplam	3229,655	2719					3-1, 3-2
MSN	Gruplararası	306,282	2	153,141	142,06	.000	0.32	1*-2, 1-3,
	Gruplariçi	2933,290	2720	1,078				2-1, 2-3,
	Toplam	3239,572	2722					3-1, 3-2
FACEBOOK	Gruplararası	180,514	2	90,257	79,040	.000	0.24	1-2, 1-3,
	Gruplariçi	3086,592	2703	1,142				2-1, 2-3,
	Toplam	3267,106	2705					3-1, 3-2

* 1=Temel, 2=Orta, 3=İleri

*Tabloda verilen toplam örneklem sayılarında eksik kodlamalar nedeniyle farklılıklar bulunmaktadır.

* VPS = Video Paylaşım Siteleri

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **MSN** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2720)=142,06$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, MSN beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde

değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin MSN beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında **Facebook** beceri düzeyi açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F(2,2703)=79,040$, $p<.01$). Başka bir deyişle, üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları, Facebook beceri düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin Facebook beceri düzeyleri arttıkça bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının da arttığı şeklinde ifade edilebilir (Tablo 15).

ANOVA analizi sonucunda oluşan farklılığın kaynağını incelemek amacıyla yapılmış olan Post hoc testleri sonucunda ise *Bloglarda*, *Vikilerde*, *Podcastlerde* *Video paylaşım sitelerinde*, *MSN* ve *Facebook araçlarının* tüm beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu söylenebilir (Tablo 15).

4.2.Web 2.0 Teknolojisi İle İlgili Betimsel Değerlendirmeler

4.2.1. Web 2.0 Teknolojisi Kullanım Sıklıkları

Uygulanan ankette üniversite öğrencilerine Web 2.0 teknolojilerini ne sıklıkta kullandıklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Cevaplara ilişkin yüzde ve frekans değerleri Tablo 16’da verilmiştir.

Blogların kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin ($n=2773$) %45,2’si hiçbir zaman, %24,6’sı nadiren, %16,6’sı bazen, %10,1’i sıklıkla ve %3,6’sı her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun blogları kullanmadığını göstermektedir (Tablo 16).

Vikilerin kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin ($n=2773$) %10,0’ı hiçbir zaman, %24,2’si nadiren, %31,6’sı bazen, %27,9’u sıklıkla ve %6,3’ü her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun Vikileri bazen kullandığını göstermektedir (Tablo 16).

Podcastin kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2773) %12,9'u hiçbir zaman, %17,9'u nadiren, %26,6'sı bazen, %30,9'u sıklıkla ve %11,7'si her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun podcastleri sıklıkla kullandığını göstermektedir(Tablo 16).

Video paylaşım sitelerinin kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2773) %5,4'ü hiçbir zaman, %15,8'i nadiren, %25,5'i bazen, %34,7'si sıklıkla ve %18,6'sı her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun video paylaşım sitelerini sıklıkla kullandığını göstermektedir(Tablo 16).

MSN kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2773) %3'ü hiçbir zaman, %12,8'i nadiren, %24,7'si bazen, %32,8'i sıklıkla ve %26,7'si her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun MSN'i sıklıkla kullandığını göstermektedir(Tablo 16).

Facebook kullanım sıklıkları ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2773) %11'ü hiçbir zaman, %5,6'sı nadiren, %14,6'sı bazen, %30,5'i sıklıkla ve %38,4'ü her zaman kullandığını belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun Facebook'u her zaman kullandığını göstermektedir(Tablo 16).

Tablo 16

Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojisi Kullanım Sıklıkları Frekans ve Yüzde Tablosu

Web 2.0 teknolojileri Kullanım Sıklıkları												
	Blog		Viki		Podcast		Video Paylaşım Siteleri		MSN		Facebook	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	1234	45,2	274	10,0	352	12,9	147	5,4	82	3,0	303	11,0
Nadiren	672	24,6	662	24,2	486	17,9	431	15,8	349	12,8	154	5,6
Bazen	454	16,6	864	31,6	724	26,6	696	25,5	675	24,7	403	14,6
Sıklıkla	275	10,1	761	27,9	841	30,9	948	34,7	895	32,8	842	30,5
Her Zaman	98	3,6	171	6,3	318	11,7	508	18,6	728	26,7	1060	38,4

4.2.2. Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyleri

Uygulanan ankette üniversite öğrencilerine Web 2.0 teknolojisi beceri düzeyleri ile ilgili likert tipte bir bölüm sorulmuştur. Cevaplara ilişkin yüzde ve frekans değerleri Tablo 17’de verilmiştir.

Blog beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %50,4’ü temel, %36,5’i orta, %13,1’i ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun blogu temel düzeyde kullandığını göstermektedir (Tablo 17).

Viki beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %26,2’si temel, %43,2’si orta, %30,6’sı ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun Vikiyi orta düzeyde kullandığını göstermektedir (Tablo 17).

Podcast beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %28,0’ı temel, %43,2’si orta, %28,8’i ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu

bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun podcasti orta düzeyde kullandığını göstermektedir(Tablo 17).

Video paylaşım siteleri beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %18,6'sı temel, %42,9'u orta, %38,5'i ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun video paylaşım sitelerini orta düzeyde kullandığını göstermektedir(Tablo 17).

MSN beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %11,9'u temel, %32,0'ı orta, %56,1'i ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun MSN'i ileri düzeyde kullandığını göstermektedir(Tablo 17).

Facebook beceri düzeyi ile ilgili soruyu cevaplayan üniversite öğrencilerinin (n=2774) %14,0'ı temel, %29,2'si orta, %56,8'i ileri düzeyde olarak belirtmiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun Facebooku ileri düzeyde kullandığını göstermektedir(Tablo 17).

Tablo 17

Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyleri Frekans Ve Yüzde Tablosu

Web 2.0 Teknolojisi Beceri Düzeyleri												
	Blog		Viki		Podcast		Video Paylaşım Siteleri		MSN		Facebook	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Temel	1354	50,4	716	26,2	755	28,0	505	18,6	325	11,9	380	14,0
Orta	979	36,5	1181	43,2	1168	43,2	1168	42,9	870	32,0	789	29,2
İleri	351	13,1	837	30,6	778	28,8	1047	38,5	1528	56,1	1537	56,8

4.2.3. Web 2.0 Teknolojileri Uygulamaları Kullanım Sıklıkları

Uygulanan ankette üniversite öğrencilerine Web 2.0 teknolojilerini ne sıklıkta kullandıklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Cevaplara ilişkin ortalama puan değerleri Ek 3'te verilmiştir.

Ek 3'te verilmiş olan uygulama sıklıkları incelendiğinde *hiçbir zaman* cevabını veren öğrenciler incelendiğinde en az kullanılan araç Blog olurken (n=1234), her zaman kullanıyorum cevabını veren öğrenciler incelendiğinde en çok kullanılan araç Facebook (n=1060) olduğu görülmüştür. Araçların uygulama sıklıklarına bakıldığında ise *sohbet ayarını kullanma* uygulamasına her zaman diyen öğrencilerin (n=760) en yüksek oranda çıkarken, *fotoğraf ekleme/albüm oluşturma*, *video paylaşma* uygulamaları sırasıyla bu uygulamayı izlemektedir. Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanlarının bu uygulamalara göre farklılıklarına bakıldığında Web 2.0 teknolojileri uygulamaları sıklıkları arttıkça genel olarak bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanlarında da bir artış görülmektedir.

4.3. Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları ve Eğitsel Anlamda Kullanımları ile İlgili Bulgular

Bu bölümde Web 2.0 teknolojisi uygulamaları kullanım sıklıkları ve Web 2.0 uygulamalarının eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ile fakülte, internete bağlı bilgisayar sahipliği, internet kullanım sıklıklarının çapraz tablolar kullanılarak betimsel verilerine yer verilmiştir. Frekans ve yüzde dağılımları bu tablolarda yer almaktadır.

4.3.1. Web 2.0 teknolojisi uygulamaları kullanım sıklıkları

4.3.1.1. Fakültelere Göre Dağılımlar

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin (n=2541) Web 2.0 uygulamaları kullanım sıklıkları baz alınarak bakılan yüzdelerde, *hiçbir zaman* yüzdeleri arasında en yüksek oran %44,62 ile Eğitim Fakültesi ve onu sırasıyla Mühendislik fakültesi, Edebiyat fakültesi izlemektedir; *her zaman* diyenlerin yüzdeleri arasında en yüksek

oran %20,62 ile Eğitim Fakültesi ve onu sırasıyla Mühendislik fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi izlemektedir(Tablo 24).

Fakülte baz alınarak bakılan yüzdelerde ise, *hiçbir zaman* ve *nadiren* *yüzdeleri* ile *sıklıkla* ve *her zaman* yüzdeleri ayrı ayrı toplatılarak fakültelerin hangi yöne baskın oldukları incelenmiştir. Bu şekilde incelendiğinde sola en yakın olan fakülte Mühendislik Fakültesi (f=212, %40,69) olurken, bunu sırasıyla Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi izlemektedir. Sağa en yakın fakülte ise, Güzel Sanatlar Fakültesi (f=59, %52,68) olurken, bunu sırasıyla Mimarlık Fakültesi ve İşletme Fakültesi izlemektedir (Tablo 18).

Tablo 18

Örneklemin Fakültelere Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları Kullanım Durumu Dağılımları

Fakülteler	Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları Kullanım Sıklıkları					
	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman	Toplam Fakülte % toplamı
Edebiyat Fakültesi	7	41	28	33	19	128
% within Web Uygulamaları Kullanımı	10,77	4,90	3,38	5,96	7,39	
% within fakülteler	5,47	32,03	21,88	25,78	14,84	100
Eğitim Fakültesi	29	252	270	155	53	759
% within Web Uygulamaları Kullanımı	44,62	30,11	32,61	27,98	20,62	
% within fakülteler	3,82	33,20	35,57	20,42	6,98	100
Fen Fakültesi	4	29	35	27	13	108
% within Web Uygulamaları Kullanımı	6,15	3,46	4,23	4,87	5,06	
% within fakülteler	3,70	26,85	32,41	25,00	12,04	100
Güzel Sanatlar Fak	3	28	22	31	28	112
% within Web Uygulamaları Kullanımı	4,62	3,35	2,66	5,60	10,89	
% within fakülteler	2,68	25,00	19,64	27,68	25,00	100
Hukuk Fakültesi	3	85	91	36	6	221
% within Web Uygulamaları Kullanımı	4,62	10,16	10,99	6,50	2,33	
% within fakülteler	1,36	38,46	41,18	16,29	2,71	100
İ.İ.B.F.	2	57	88	58	35	240
% within Web Uygulamaları Kullanımı	3,08	6,81	10,63	10,47	13,62	
% within fakülteler	0,83	23,75	36,67	24,17	14,58	100
İlahiyat Fakültesi	0	29	33	30	12	104
% within Web Uygulamaları Kullanımı	0,00	3,46	3,99	5,42	4,67	
% within fakülteler	0,00	27,88	31,73	28,85	11,54	100
İşletme Fakültesi	1	26	26	24	14	91
% within Web Uygulamaları Kullanımı	1,54	3,11	3,14	4,33	5,45	
% within fakülteler	1,10	28,57	28,57	26,37	15,38	100
Mimarlık Fakültesi	2	22	21	22	11	78
% within Web Uygulamaları Kullanımı	3,08	2,63	2,54	3,97	4,28	
% within fakülteler	2,56	28,21	26,92	28,21	14,10	100
Mühendislik Fakültesi	9	203	168	95	46	521
% within Web Uygulamaları Kullanımı	13,85	24,25	20,29	17,15	17,90	
% within fakülteler	1,73	38,96	32,25	18,23	8,83	100
TIP Fakültesi	5	65	46	43	20	179
% within Web Uygulamaları Kullanımı	7,69	7,77	5,56	7,76	7,78	
% within fakülteler	2,79	36,31	25,70	24,02	11,17	100
Toplam	65	837	828	554	257	2541
Web 2.0 Teknolojisi Uygulamaları % Toplamı	100	100	100	100	100	100

*Tabloda verilen toplam örneklem sayılarında eksik kodlamalar nedeniyle farklılıklar bulunmaktadır.

4.3.1.2. İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin (n=2264) %77,56'sının evinde internete bağlı bir bilgisayarı bulunurken, % 22,44' ünün evinde böyle bir imkanı bulunmamaktadır. Web 2.0 uygulamalarının kullanım sıklık düzeyine *hiçbir zaman* diyen öğrencilerden %77,05'inin evinde internete bağlı bir bilgisayar bulunurken %22,95'nin internete bağlı bir bilgisayarının bulunmadığı görülmektedir. Web 2.0 uygulamalarının kullanım sıklık düzeyine *her zaman* diyen öğrencilerden %93,57'sinin evinde internete bağlı bir bilgisayar bulunurken %6,43'ünün internete bağlı bir bilgisayarının bulunmadığı görülmektedir (Tablo 19).

Tablo 19

Örneklemenin İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği İle Web 2.0 Uygulamaları Kullanım Sıklıkları Dağılımları

Web 2.0 Uygulamaları kullanım sıklıkları	İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği			
		Evet	Hayır	Web Uygulamaları % Toplamı
	Hiçbir zaman	47	14	61
	% within Web Uygulamaları Kullanımı	77,05	22,95	100
	% within Bilgisayar Sahipliği	2,68	2,76	
	Nadiren	553	261	814
	% within Web Uygulamaları Kullanımı	67,94	32,06	100
	% within Bilgisayar Sahipliği	31,49	51,38	
	Bazen	635	171	806
	% within Web Uygulamaları Kullanımı	78,78	21,22	100
	% within Bilgisayar Sahipliği	36,16	33,66	
	Sıklıkla	288	46	334
	% within Web Uygulamaları Kullanımı	86,23	13,77	100
	% within Bilgisayar Sahipliği	16,40	9,06	
	Her Zaman	233	16	249
	% within Web Uygulamaları Kullanımı	93,57	6,43	100
	% within Bilgisayar Sahipliği	13,27	3,15	
	Toplam	1756	508	2264
		77,56	22,44	100
Bilgisayar Sahipliği % toplamı	100	100	100	

*Tabloda verilen toplam örneklem sayılarında eksik kodlamalar nedeniyle farklılıklar bulunmaktadır.

4.3.1.3. İnternet Kullanım Sıklıkları Dağılımı

İnternet kullanım sıklıkları baz alınarak verilen yüzdeler incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin (n=2227) %1,58'i, hiçbir zaman internet kullanmazken, en yüksek oran %39,61 ile haftada 1-7 saat arası internet kullanımı olmuştur. 36 saatten fazla internet kullanımı ise %14,05 ile sınırlı kalmıştır. Web 2.0 uygulamalarının kullanım sıklık düzeyine hiçbir zaman diyen öğrenciler %2,49 olurken, her zaman olarak belirten öğrencilerin oranı %10,17 ile sınırlı kalmaktadır (Tablo 20)

Tablo 20

Örneklemin İnternet Kullanım Sıklıkları İle Web 2.0 Uygulamaları Kullanım Sıklıkları Dağılımları

	Web 2.0 Uygulamaları Kullanım Durumları											
	Hiçbir zaman		Nadiren		Bazen		Sıklıkla		Her Zaman		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	3	7,50	26	65,00	7	17,5	4	10	0	0	40	1,58
Haftada 1 - 7 saat	21	2,10	439	43,86	345	34,47	155	15,48	41	4,10	1001	39,61
Haftada 8 - 21 saat	13	1,74	213	28,55	248	33,24	201	26,94	71	9,52	746	29,52
Haftada 22 - 35 saat	8	2,08	77	20,00	145	37,66	91	23,64	64	16,62	385	15,24
Haftada 36 saatten fazla	18	5,07	80	22,54	75	21,13	101	28,45	81	22,82	355	14,05
Toplam	63	2,49	835	33,04	820	32,45	552	21,84	257	10,17	2527	100,00

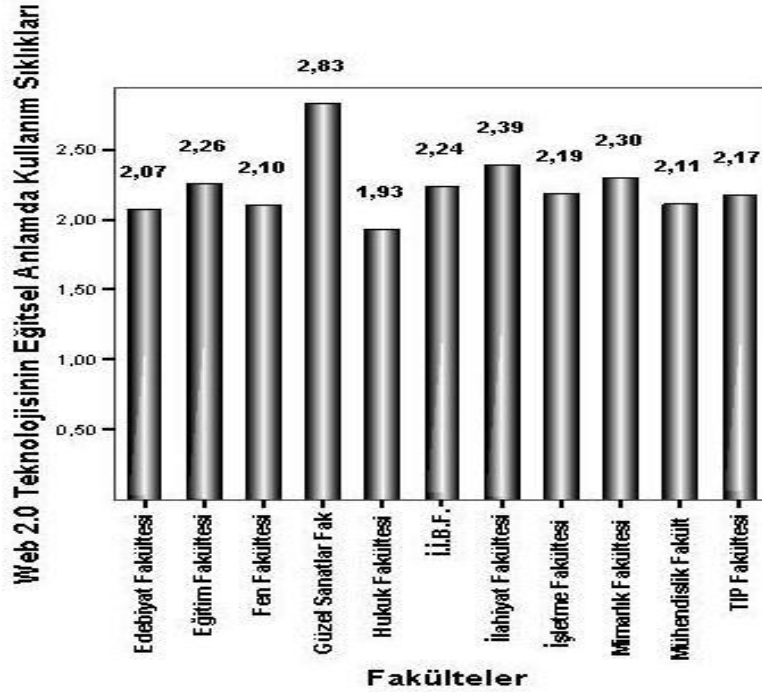
*Tabloda verilen toplam örneklem sayılarında eksik kodlamalar nedeniyle farklılıklar bulunmaktadır.

4.3.2. Web 2.0 uygulamalarını eğitsel anlamda kullanma sıklıkları

4.3.2.1. Fakültelere Göre Dağılımlar

Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanlarının fakültelere göre dağılımı incelenmiştir. Genel olarak bakıldığında tüm fakültelerdeki Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanları 1,93 ile 2,83 arasındadır ve sıklıkların düzeylerine göre değerlendirildiğinde *nadiren* ile *bazen* düzeyleri arasında bir dağılım bulunmaktadır. Buna göre 2,83 ile

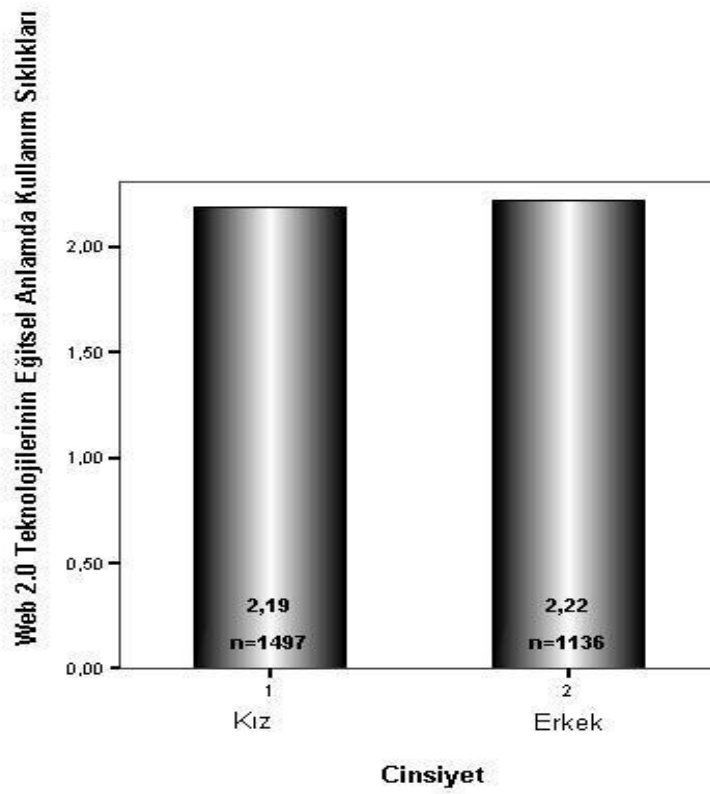
en yüksek ortalama puana sahip olan fakülte *Güzel Sanatlar Fakültesi* olurken bu fakülteyi sırasıyla *İlahiyat Fakültesi*, *Mimarlık Fakültesi* ve *Eğitim Fakültesi* izlemektedir(Şekil 4).

Şekil 4 Örneklemin Fakültelele Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları

4.3.2.2. Cinsiyete Göre Dağılımlar

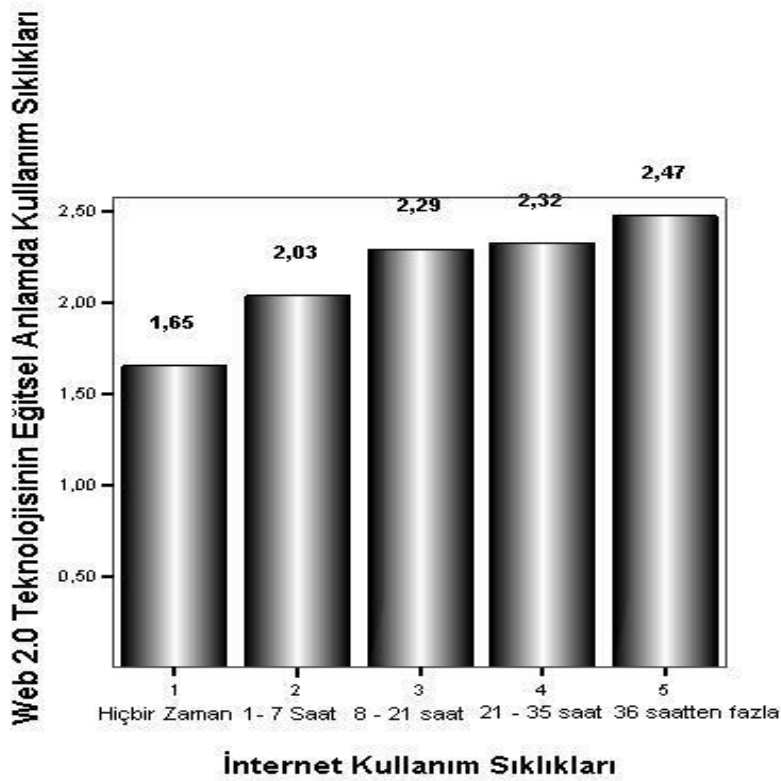
Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanlarının cinsiyete göre dağılımı incelenmiştir. Genel olarak bakıldığında tüm fakültelerdeki Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanları 2'nin üzerinde olduğu görülmektedir ve sıklıkların düzeylerine göre değerlendirildiğinde *nadiren* ile *bazen* düzeyleri arasında bir dağılım bulunmaktadır. Buna göre 2,22 ile erkeklerin ortalama puanları, 2,19 ortalama puana sahip olan kız öğrencilerden yüksek olduğu söylenebilmektedir (Şekil 5).

Şekil 5 Örneklemin Cinsiyete Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları

4.3.2.3. İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımlar

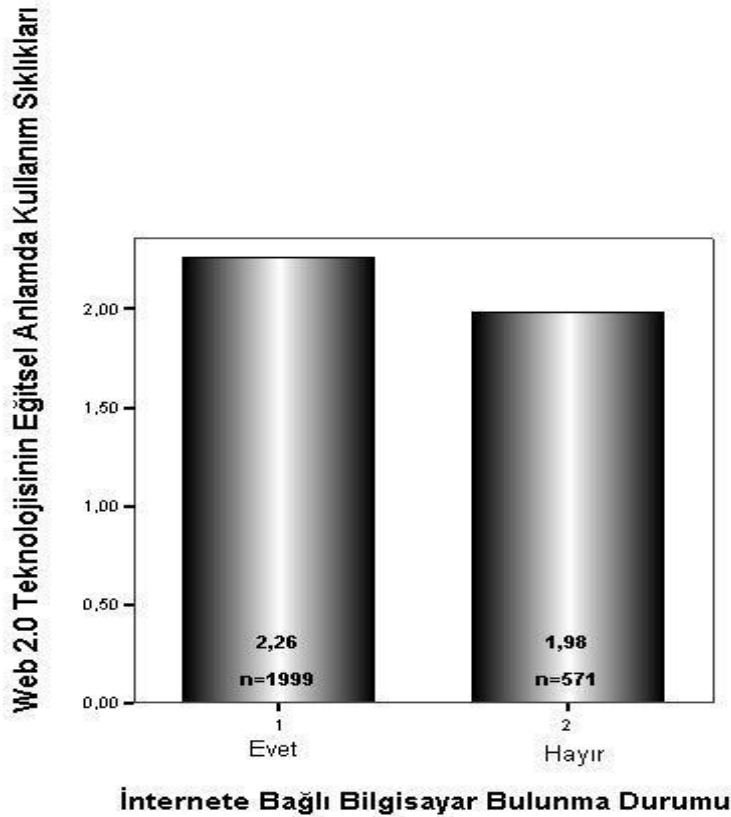
Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanlarının internet kullanım sıklıklarına göre dağılımı incelenmiştir. Genel olarak bakıldığında tüm fakültelerdeki Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanları 0,00 ile 2,47 arasında olduğu görülmektedir ve sıklıkların düzeylerine göre değerlendirildiğinde *nadiren* ile *bazen* düzeyleri arasında bir dağılım bulunmaktadır. Grafiğe bakıldığında Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları internet kullanım saatleri arttıkça artma eğiliminde olduğu söylenebilmektedir (Şekil 6).

Şekil 6 Örneklemin İnternet Kullanım Sıklıklarına Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları

4.3.2.4. İnternete Bağlı Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Dağılımlar

Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanlarının internete bağlı bilgisayar bulunma durumuna göre dağılımı incelenmiştir. Genel olarak bakıldığında tüm fakültelerdeki Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanları 0,00 ile 2,26 arasında olduğu görülmektedir ve sıklıkların düzeylerine göre değerlendirildiğinde *nadiren* ile *bazen* düzeyleri arasında bir dağılım bulunmaktadır. Grafiğe bakıldığında Web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ortalama puanları internete bağlı bilgisayar bulunan öğrencilerde 2,26 iken, bulunmayan öğrencilerde 1,98 olarak ortaya çıkmaktadır (Şekil 7).

Şekil 7 Örneklem İnternete Bağlı Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Web 2.0 Teknolojisi Uygulamalarını Eğitsel Anlamda Kullanım Durumu Dağılımları

4.4. Genel olarak elde edilen bulguların değerlendirilmesi

Bu bölümde, maddelerin analiz kısmında ilgili alt problemlere yönelik uygulanan bağımlı değişkenle bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin

bulunmasında t testinin, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini ölçmede tek yönlü varyans analiz testinin (ANOVA) sonucunda elde edilen bulgular tek bir tablo halinde verilmiştir (Tablo 21).

Tablo 21

Uygulanan Analizler Sonucunda Elde Edilen Bulguların Yer Aldığı Özet Tablo

Bilgi okuryazarlığı öz-yeterliği algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi				
		<i>F</i>	<i>p</i>	Farklılık
Cinsiyet	-		$t(2489)=1.494$ $p>.01$	Yok
Yabancı dil düzeyi		$F(3,2646) = 43,247$	$p<.01$	Var
İnternet Kullanım Sıklıkları		$F(4,2752) = 19,455$	$p<.01$	Var
İnternete Bağlı Bilgisayar Sahipliği	-		$t(878)=7.26$ $p<.01$	Var
Web 2.0 teknolojileri Kullanım Sıklıkları	Blog	$F(4,2728)=17,864$	$p<.01$	Var
	Viki	$F(4,2727)=47,072$	$p<.01$	Var
	Podcast	$F(4,2716)=15,708$	$p<.01$	Var
	Video Paylaşım Siteleri	$F(4,2725)=12,691$	$p<.01$	Var
	MSN	$F(4,2724)=28,138$	$p<.01$	Var
	Facebook	$F(4,2757)=11,868$	$p<.01$	Var
Web 2.0 teknolojileri Beceri Düzeyleri	Blog	$F(2,2681)=82,971$	$p<.01$	Var
	Viki	$F(2,2731)=159,321$	$p<.01$	Var
	Podcast	$F(2,2698)=100,767$	$p<.01$	Var
	Video Paylaşım Siteleri	$F(2,2717)=96,160$	$p<.01$	Var
	MSN	$F(2,2720)=142,06$	$p<.01$	Var
	Facebook	$F(2,2703)=79,040$	$p<.01$	Var

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin web 2.0 kullanım durumları ile bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan analizler ile ana problem ve alt problemlere ilişkin bazı sonuçlar elde edilmiştir. Bu bölümde, elde edilen sonuçlar alt problemlere göre sırasıyla incelenmiştir.

5.1.1. Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi ve Elde Edilen Sonuçların Değerlendirilmesi

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının *cinsiyete* göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Betimsel olarak 2776 öğrenci üzerinde incelendiğinde kız üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puanları ($\bar{x}=5.236$), erkek üniversite öğrencilerinin ortalama puanlarına ($\bar{x}=5.173$) çok yakın olduğu ve Demiralay (2008)'in çalışmasında elde etmiş olduğu sonuçlara olarak kız öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Usluel (2006)'in 1702 öğretmen adayı ve 289 öğretmen (1991 kişi) üzerinde yapmış olduğu çalışmada öğretmen ve öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediği karşılaştırılmış ve anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Korkut ve Akkoyunlu (2008)'nin 47 kişi üzerinde yapmış oldukları çalışmada yabancı dil öğretmenlerinin bilgi okuryazarlığı

öz-yeterlik algılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Usluel (2007)'in 1702 öğretmen adayı üzerinde uyguladığı diğer bir çalışmada ise öğretmen adaylarının bilgiye ulaşmada bilgi teknolojilerini kullanmada cinsiyetin etkili bir değişken olduğu ve erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık oluştuğunu ortaya koymuştur. Demiralay (2008)'in 1801 kişi üzerinde yapmış olduğu çalışmada ise öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüş ve $\bar{x}=5.55$ puana sahip kız öğrencilerin, $\bar{x}=5.40$ puana sahip erkek öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından incelemelerin yapılması ve farklılıkların araştırılması sonucu bulunan anlamlı farklılıklar ilerleyen çalışmalara yön vermektedir. Örneğin Usluel (2007)'in çalışmasındaki gibi bilgiye ulaşmada teknoloji kullanımında görülen cinsiyet farklılığı, eğitimde yapılacak olan yeniliklerde bu farklılığı giderebilmek için oluşturulacak önerilerin bir ön çalışması niteliğindedir. Bu nedenle cinsiyet değişkenine göre oluşabilecek anlamlı farklılıklar yada elde edilemeyen anlamlı farklılıklar bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı gelişimini arttıracak projelerde önemli bir görüş açısı kazandırmaktadır. Odabaş (2004), Web tabanlı interaktif öğrenimde içeriğin zengin olmasının gerektiğini, düzgün ve çekici tasarımının yanı sıra bu tip uygulamalı derslerin öğrencinin bireysel özelliklerinin dikkate alınarak hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Çünkü Web tabanlı öğrenim modelleri hangi alan olursa olsun çeşitli yatırımların yapılmasını zorunlu kılmaktadır ve yüksek maliyetli olan modellerdir. Bu araştırma sonucunda elde edilen cinsiyete göre anlamlı farklılığın oluşmaması öğrencilerin ayırt edici bireysel özelliklerinden biri olmaktadır. Bu sonucun yükseköğretimde bilgi okuryazarlığı öğretimi üzerine yapılabilecek web tabanlı projelerde cinsiyet farklılığını gidermek amacıyla eklenilmesi düşünülen tasarımlarla ilgili zaman ve para tasarrufu elde edilmesine yardımcı olabileceği söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının *yabancı dil düzeyine* göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, öğrencilerin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik puanları arasında yabancı dil düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ve öz-yeterlik puanları bu değişkene göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Neticede üniversite öğrencilerinin yabancı dil düzeyleri arttıkça bilgi

okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının arttığı belirlenmiştir. Yabancı dil düzeyinin de bilgiye ulaşma becerilerinde önemli bir değişken olduğu görülmektedir. Demiralay (2008)'ın çalışmasında öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında yabancı dil düzeyleri açısından anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır ve bu bulgular araştırmadan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Girgin (2011), flaş içerikli bir web 2.0 aracını yabancı dil öğretimi için kullanarak çevrimiçi bir sınıfta kelime öğrenimi üzerine bir çalışma yapmıştır. Elde ettiği sonuca göre yabancı dil sosyal kültürden ayrılamaz bir parça olmakla beraber, internet ortamının, Facebook ve Twitter gibi ağların öğrencilerin bir parçası haline geldiğinden bahsetmiştir. Öğrencilerin kendilerine ait bir web sitelerinin oluşması onların öğrenme fırsatlarını arttırmakta ve yabancı dil öğretimine öğrenci ve öğretmenler açısından önemli katkılarda bulunmaktadır. Özellikle bu gibi ortamlardan elde edilen bilgi kalitesi yabancı dil düzeyi ile doğru orantılı bir şekilde değişmektedir. Bu nedenle Web 2.0 kullanımının yabancı dil öğretimine de entegre edilmesi, bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algı puanlarını olumlu yönde etkileyeceği söylenebilmektedir.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının *internet kullanım sıklıklarına* göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu değişken incelendiğinde 36 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları yüksek düzeyde çıkarken, internet kullanım sıklıkları hiçbir zaman olan öğrencilerin puanları orta düzeydedir. Demiralay (2008) yapmış olduğu çalışma da bu sonuçları destekler niteliktedir. Demiralay (2008) internet kullanım sıklıkları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, sıklıkla kullananların algı puanlarının nadiren kullanım yapanlara göre daha olumlu olduğu yargısına varmıştır. Akkoyunlu ve Yılmaz (2005)'ın yapmış oldukları çalışmada da öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin internet kullanım sıklığı arttıkça arttığı ve bilgilenme amacının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Baran ve diğer. (2010) yapmış oldukları çalışmada 2003-2004 öğretim yılında Türkiye'deki 6504 üniversite öğrencisinden toplanan verilere göre öğrencilerin %38'i hiçbir zaman internete girmezken, ancak %5'i 24 saatten fazla internete girmektedir. Ayrıca o yıllarda öğrencilerin yaklaşık yarısının (%53) bilgi arama amaçlı interneti kullandıkları

görülmektedir. Balcı ve Ayhan (2007)'nin üniversite öğrencilerine yönelik yapmış oldukları çalışmada da öğrencilerin günlük internet kullanım süreleriyle internet kullanım motivasyonları arasındaki ilişkiye bakılmış ve internet kullanım süreleri arttıkça bilgilenme/etkileşim faktöründe ciddi bir artış görülmektedir. Kendi çalışmamızda elde edilen sonuçta ise öğrencilerin %1,52'si hiçbir zaman internete girmezken, %13,35'i haftada 36 saatten fazla internete girmektedir. Bu çalışmalar incelendiğinde, gün geçtikçe öğrencilerin interneti kullanım sıklıklarının artma yönünde değiştiğini göstermektedir. Bu eğilim yükseköğretimde de derslere teknolojinin entegre edilmesinin gerekliliğini işaret etmektedir. Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri yaşam şekillerimize yön vermekte ve bu değişimin eğitime yansımalarını görmezden gelmek imkansızdır. YÖK Stratejik Plan'ında da belirtildiği gibi Türkiye'de üniversite eğitiminde, eski öğretim tekniklerinin hakimiyeti sürmektedir. Yükseköğretim kurumlarında, sınırlı kaynaklardan yararlanarak hazırlanan ders notlarına ya da öğrenciye not tutturularak bellettirilme esasına dayanan bir öğretim yöntemi oldukça yaygındır(YÖK, 2007). Türkiye'de yükseköğretimde teknolojik gelişmelerden yararlanılması denildiğinde daha çok bilgisayardan yararlanmanın artırılması ve internet kullanımının yaygınlaştırılması anlaşılmaktadır. Teknolojilerin ve bilgi teknolojileri ile hizmetlerin sağlanmasında sınıflarımızdaki en önemli eksikliklerden birisi görsel etkilerin verimli hale dönüştürülmemesiyle ilişkilidir. Metin üzerinden öğrenme yaklaşımından kurtularak, tüm iletişim kaynaklarından yararlanan bir öğretimin, öğrencinin bilişine ve yaratıcılığına olan katkısının çok daha yüksek olacağı açıktır. Eğer böyle bir anlayışa ulaşırsa bilgisayar teknolojilerinin eğitime yapabileceği katkılardan da daha çok yararlanılmış olacaktır(Akteke v. d. 2008). Teknolojinin uyumu ile ilgili bir diğer çalışmada teknolojinin eğitime entegrasyonundaki temel engeller ve öğretmenlerin eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin nasıl adapte edileceğine ilişkin sonuçlara ulaşımlardır. Bu sonuçlara göre teknoloji planlarının yapılmasının gerekliliği belirtilmiş ve uygun yazılım, donanım, materyal eksikleri gibi engellerin bu şekilde aşılabileceği yargısı ortaya çıkmıştır(Göktaş v. d. 2008). Genel olarak özetlenirse, öğrencilerin artan internet kullanım süreleri onların bilgiye erişme becerilerini artırmakta yani bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarında artışa sebep olmaktadır. Bu nedenle internet kullanımı ile beraber yeni bilgi, iletişim teknolojileri de

yükseköğretim derslerinde gereken yere sahip olmalı ve bu şekilde kaliteli bilgiye erişimin artışına yardımcı olabileceği söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının *evde internete bağlı bir bilgisayar bulunma durumuna* göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, internete bağlı bir bilgisayarı olan öğrencilerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısının bilgisayar olmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğunu göstermektedir. Çünkü internet kullanım sıklıklarındaki artış bilgisayar sahipliği durumunu da dolaylı olarak etkilemekte olduğu düşünülebilir. Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının internet kullanım sıklıklarına göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, anlamlı bir fark olduğunun görülmesi de bilgisayar sahipliği durumunu etkilediğini destekler nitelikte bir sonuç olarak görülebilir.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının *Web 2.0 teknolojileri kullanım sıklıklarına* göre ele alındığında, blog, Viki, podcast, video paylaşım siteleri, Facebook ve MSN araçlarının her biri tek tek ele alınarak incelenmiştir. Çalışmada her bir aracın kullanım sıklığı ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanlarının anlamlı bir şekilde değiştiği ve aralarında anlamlı bir fark ortaya çıktığı görülmektedir. Kullanım sıklıklarının betimsel verileri incelendiğinde, *hiçbir zaman* cevabını veren öğrenciler incelendiğinde en az kullanılan araç Blog olurken (n=1234), her zaman kullanıyorum cevabını veren öğrenciler incelendiğinde en çok kullanılan araç Facebook (n=1060) olduğu görülmüştür. Araçların uygulama sıklıklarına bakıldığında ise *sohbet ayarını kullanma* uygulamasına her zaman diyen öğrencilerin (n=760) en yüksek oranda çıkarken, *fotoğraf ekleme/albüm oluşturma*, *video paylaşma* uygulamaları sırasıyla bu uygulamayı izlemektedir (Ek 3). Luckin ve arkadaşları (2009)'nın yapmış oldukları çalışma da bu sonuçları destekler niteliktedir. Çalışmalarının sonuçlarına göre öğrencilerin en çok kullandıkları araç sosyal paylaşım ağları olurken, video paylaşma, fotoğraf ekleme ise en çok sevilen uygulamalar olmuştur. Usluel, Mazman ve Arıkan (2009)'nın 162 kişi üzerinde yapmış oldukları çalışmada blog, Viki ve podcast kullanım durumları incelenmiş, en çok kullanılan Viki uygulaması olurken en az kullanılan podcast olmuştur. Horzum (2010) 183 öğretmen adayı üzerinde yapmış olduğu çalışmada ise öğretmen

adaylarının Facebook, MSN ve video paylaşım sitelerinin varlığından haberdar oldukları, bloglardan ve Podcast'in varlığından haberdar olmadıkları sonucunu elde etmiştir. Horzum (2010) ve Luckin ve arkadaşları (2009) yapmış oldukları araştırmada Vikilerin daha çok bilgi edinme amaçlı kullanıldığını, Facebook ve MSN'nin daha çok eğlence amaçlı kullanıldığını sonucunu elde etmişlerdir. Muñoz, C. L. ve Towner, T. L. (2009) yapmış oldukları çalışmada ise öğrenciler için konulara uygun resimlerin, mesajların, derslere ait ödevlerin, olayların ve uygulamaların Facebook sosyal ağında eğitim amaçlı kullanılabileceği söylenmiştir. Bunun yanı sıra, öğretmenler Facebook ortamında web sitelerine ait adresleri ve videoları gönderebilir, Google belgeleri ile bağlantı oluşturarak öğrencilerin sunularını, ödevlerini ve diğer ürünlerini paylaşabilmektedir. Literatür incelendiğinde Web 2.0 araçlarının eğitsel anlamda kullanım şekillerinin incelendiği ancak bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığına ilişkin bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile Web 2.0 Teknolojisi kullanımları arasında elde edilen bu farklılıklar genel olarak özetlenecek olursa, Web 2.0 teknolojisi kullanım sıklıkları arttıkça bilgiye erişim artmakta ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanları artış göstermektedir. Bu da bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarını geliştirme yöntemleri açısından önemli bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının *Web 2.0 teknolojileri beceri düzeylerine* göre ele alındığında blog, Viki, podcast, video paylaşım siteleri, Facebook ve MSN araçlarının her biri tek tek ele alınarak incelenmiştir. Çalışmada her bir aracın beceri düzeyi ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanlarının anlamlı bir şekilde değiştiği ve aralarında anlamlı bir fark ortaya çıktığı görülmektedir. Betimsel veriler incelendiğinde web 2.0 beceri düzeyi temelden ileriye doğru arttıkça, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısı ortalama puanları da orta seviyeden yüksek seviyeye doğru çıkmaktadır. Aynı ayrı incelendiğinde Blog beceri düzeyinin çoğunlukla temel düzeyde (n=1354), Viki beceri düzeyinin çoğunlukla orta düzeyde(n=1181), podcast beceri düzeyinin çoğunlukla orta düzeyde(n=1168), video paylaşım sitelerinin beceri düzeyinin çoğunlukla orta düzeyde(n=1168), MSN beceri düzeyinin(1528) ve Facebook beceri düzeyinin(n=1537) çoğunlukla ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara

bakıldığında üniversite öğrencilerinin web 2.0 teknolojisi araçlarını ne kadar iyi düzeyde kullanma becerisi varsa onların bilgiye ulaşma becerilerinin o kadar yüksek olması beklendiği söylenebilmektedir.

5.1.2. Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları İle Farklı Değişkenlerin Betimsel Değerleri İle Elde Edilen Sonuçların Değerlendirilmesi

Bu bölümde çapraz tablolar ve betimsel sonuçlarla elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Betimsel değerlerin, fakülte, internet kullanım sıklıkları durumlarına göre nasıl değiştiği ele alınmaktadır.

Araştırmada ele alınan Web 2.0 teknoloji uygulamaları da web 2.0 teknolojileri ile ilgili belli başlı becerileri kapsayan maddeler halinde öğrencilere yöneltilmiştir. Akkoyunlu ve Soylu (2010)'nun yapmış oldukları çalışmada sayısal teknolojiler kavramı içerisinde Web 2.0 teknolojileri de alınmıştır. Sayısal teknolojilerin sadece kullanım ve erişim boyutuyla ele alınmaması gerektiği, sayısal teknolojileri kullanarak bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, analiz etme, yorumlama, değerlendirme, iletme ve bilgi üretme süreciyle birlikte, sayısal metinlerin okunup yazılması becerilerine sahip sayısal okuryazarlar olunması gerektiği belirtilmiştir. Sayısal okuryazar olan birey bu kapsamdaki teknolojileri iyi düzeyde kullanarak daha iyi bir şekilde bilgiye erişebilmektedir. Web 2.0 teknolojisi de sayısal bir teknolojidir ve ne kadar iyi düzeyde Web 2.0 teknolojisi kullanım becerisine sahip olunursa o derece rahat ve etkili bilgiye erişim gerçekleşebilecektir.

Web 2.0 teknolojisi uygulamaları sıklıkları betimsel verilere bakıldığında ise fakülte baz alınarak bakılan yüzdelerde ise, *hiçbir zaman* ve *nadiren yüzdeleri* ile *sıklıkla* ve *her zaman* yüzdeleri ayrı ayrı toplatılarak fakültelerin hangi yöne baskın oldukları incelenmiştir ve soldan sağa doğru sıralandığında Mühendislik Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İşletme Fakültesi, Mimarlık Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi izlemektedir. Elde edilen bu betimsel veriler sonucunda üniversitelerde hangi fakültelerde Web 2.0 teknolojisi uygulamalarının daha sık kullanıldığına ilişkin bir sonuca varılmaktadır.

Web 2.0 teknolojileri uygulamalarının eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ile ilgili elde edilen betimsel veriler incelendiğinde fakülte bazında en yüksek ortalama puana sahip olan fakülte *Güzel Sanatlar Fakültesi* olurken bu fakülteyi sırasıyla *İlahiyat Fakültesi*, *Mimarlık Fakültesi* ve *Eğitim Fakültesi* izlemektedir. Bu sonuç web 2.0 teknolojisinin eğitsel anlamda hangi fakültelerde daha sık kullanıldığı konusunda literatüre önemli bir katkı sağlamaktadır. Cinsiyete göre incelendiğinde ise cinsiyet ile Web 2.0 teknolojisi uygulamalarının eğitsel anlamda kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasına karşın erkek öğrencilerin kullanım sıklıkları ortalama puanının kız öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu da cinsiyete ilişkin önemli bir yargı oluşturmaktadır.

Genel olarak incelendiğinde, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısına Web 2.0 teknolojilerinin kullanımının etkilediği görülmektedir. Web 2.0 teknolojilerinin kullanımının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısındaki etkisi bireylerin yeni gelişen teknolojilere adaptasyon süreci ile yakından ilişkilidir. Bireylerin Web 2.0 teknolojileri kullanma becerileri ne kadar iyi düzeyde olursa bu teknolojilerle elde ettiği bilgilerin o derece işine yarayacağı, kaliteli ve doğru bilgi olacağı düşünülmektedir. Zimmennan'a göre yüksek öz-yeterlilik bilgi yokluğu durumunda tam bir performans gösterememektedir(Schunk&Zimmennan, 1998:141). Bu durum da bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının yüksek olabilmesi için teknoloji konusunda bireylerin gerekli olan bilgi ve beceri düzeyine sahip olmasının gerekliliğini, bireylerin ancak bu şekilde motivasyona sahip olabileceği ve özgüvenlerinin teknolojiyi kullanma ve bilgiye erişebilme konusunda artabileceği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçların ardından belirlenen öneriler, yüksek öğretim kurumlarına ve araştırmacılara yönelik olmak üzere iki ayrı bölümde incelenmiştir.

5.2.1. Yüksek Öğretim Kurumlarına Yönelik Öneriler

- Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değişmemesi, bilgi okuryazarlığı öğretimine ilişkin

yapılacak olan düzenlemelerde dikkate alınmalıdır. Bu düzenlemelerden olması öngörülen en önemli uygulama Polat(2009)'un çalışmasında belirtildiği gibi dünyadaki birçok üniversitede (Ohio State Üniversitesi, Minneapolis Community & Technical College, The University of Texas System Digital Library, State University of New York, University of Edinburgh, University of London External System, Central Queensland University, University of Wisconsin) yer alan web tabanlı bilgi okuryazarlığı öğretimidir ve Türkiye’de henüz bu uygulama örneğine rastlanmamıştır. Yüksek öğretim seviyesinde bu öğretimin gerçekleşmesi konusunda adımların atılması önerilmektedir.

- Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ortalama puanlarının *internet kullanım sıklıklarına* göre anlamlı bir şekilde değişmesi internetin bu alandaki etkililiğini gözler önüne sermektedir. Özellikle uzaktan eğitimde bilgi okuryazarlığı öğretiminin daha fazla öğrenciye ulaşabileceği söylenebilir. Türkiye’de yer alan birçok üniversite uzaktan öğretim yapmakta ancak uzaktan öğretim programları içerisinde bilgi okuryazarlığı öğretimi dersi bulundurmamaktadır (Polat, 2009). İnternetin bu kadar ön planda olduğu bir dönemde yükseköğretim seviyesinde hem uzaktan eğitim aracılığıyla hem de örgün eğitim gören öğrenciler için bilgi okuryazarlığı dersi zorunlu olabilir ve Web tabanlı bilgi okuryazarlığı öğretimi için de adımlar atılabilir. Bununla birlikte pedagojik formasyon uygulamasının birinci sınıftan itibaren zorunlu hale getirilerek üniversitelerden mezun olacak olan öğrencilerin araştırma ve öğrenme yetilerinin doğru bir şekilde gelişmesine yardımcı olunması sağlanabilir.
- İnternet kullanım sıklıkları göz önüne alındığında üniversitelere yapılabilecek ikinci bir öneri de kütüphane anlayışındaki farklılıkları arttırmaya yönelmeleridir. Özellikle Web 2.0 teknolojileri kullanım sıklıkları , Web 2.0 uygulamaları kullanım sıklıkları ve Web 2.0 teknolojileri uygulamalarının eğitsel anlamda kullanım sıklıkları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanları arasındaki anlamlı ve pozitif ilişki dikkate alındığında kütüphanelere getirilebilecek en önemli farklılıklardan biri Web 2.0 teknolojilerinin dijital

kütüphanelere adaptasyonları olmalıdır. Prensky (2001a, 2001b)'ye göre dijital yerliler (Web, Google ve Facebook ile yetişen “ağ kuşağı”) çevrimiçi olmayan kütüphaneleri kullanmamaktadırlar. Bunların yerine birçok hizmeti tek bir elden verebilen sosyal ağlara yönelmektedirler. Kütüphanelerin de sosyal ağlar kadar erişilebilir, esnek, işbirliği ve paylaşımına açık olmasını bekleyen kullanıcılar, yoğun olarak kullandıkları sosyal ağlar aracılığıyla kütüphanelere de erişmek istemektedirler (Tonta, 2009). Türkiye’de bulunan üniversiteler de bu gibi gelişmeleri dikkate almalı ve bilgi okuryazarlığının en önemli alt bileşenlerinden olan kütüphaneleri öğrencilere uygun hale getirmeye çalışmalılardır.

- Web 2.0 teknolojileri kullanım sıklıkları ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları arasında her bir teknolojiyle anlamlı bir fark ortaya çıkması ve yapılan araştırmada öğrencilerin en sık kullandığı aracın Facebook gibi sosyal ağların oluşu yükseköğretim kurumlarına önemli bir görev vermektedir. Selewny(2007), Yuen(2008) ve Sounders(2008) yapmış oldukları çalışmalarda sosyal ağların eğitim ortamlarında öğrencilerin motivasyon, etkilik ve iletişim bakımından olumlu sonuçlara vesile olduğu görülmektedir . Sonuçları da gözüne aldığımızda yapılması gereken sosyal ağ ortamlarının yukarıda bahsedildiği gibi öncelikle üniversitelerin dijital kütüphanelerinde daha sonra da öğretim materyallerinde ve öğretim metotlarında değişime gidilerek bu ortamların adaptasyonunun yükseköğretim kurumları tarafından sağlanabilmesidir.
- Web 2.0 teknolojileri uygulamaları beceri düzeyleri ile bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algı puanlarının doğru orantılı bir şekilde artış göstermesi bu araçların teknik anlamda kullanım şekillerinin üniversitelerde ders olarak verilmesi gerektiğini bize göstermektedir. Fakülte bazında da kullanım sıklıkları incelendiğinde düşük bir seviyede kullanım görülmesi Türkiye’de bulunan üniversitelerin tüm fakültelerinde koyulacak olan bu dersin zorunlu olması gerektiğini öngörmemize yardımcı olmaktadır.

- Üniversitelerde yer alacak Web 2.0 kullanımına ilişkin derslerin ardından, Web 2.0 teknolojilerinin son hızla gelişmesiyle beraber her an elde edilen bilgilerin karşılıklı etkileşimle uluslararası boyutta öğrenci katılımını sağlayan bu teknolojilerin de ders ortamında kullanılması sağlanmalıdır. Yüksek öğretim kurumları bilgiye erişim yollarında özellikle öğrencilerin yabancı üniversitelerdeki eğitim konferanslarına katılımı, bu üniversitelerde ve Türkiye'deki farklı yerlerdeki üniversitelerde hazırlanan kurslara senkron bir şekilde öğrencilerin bağlanması, istenildiği anda öğrencilerin kursa adaptasyonunun sağlanması, yabancı üniversitelerin dijital kütüphanelerine sorunsuz bir şekilde bağlanması için gerekli olanakları ve fırsatları öğrencilere sunmalıdırlar.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Araştırmada üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojisi kullanma sıklıklarına ve becerilerine, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin nicel veriler toplanmıştır. Farklı olarak öğretim elemanlarının Web 2.0 teknolojisi kullanımına yönelik nicel veriler toplanabilir ve öğretim elemanlarının bu alanda ne seviyede oldukları incelenebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerden elde edilen nicel verileri desteklemek amacıyla öğrencilerle web 2.0 teknolojisini bilgiye erişim şekillerinde nasıl kullandıklarına ilişkin görüşmeler yapılarak nitel verilere ulaşılması araştırmanın daha ayrıntılı hale gelmesini sağlayabilir.
- Araştırmanın katılımcı grubunu Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bundan sonraki çalışmalarda ise farklı üniversitelerle beraber örneklem genişletilebilir, bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları ile Web 2.0 teknolojisi kullanımına ilişkin ortaöğretim ve ilköğretim düzeyindeki öğrenciler örneklem olarak alınarak ilköğretimden üniversiteye kadar olan eğitim ve öğretim sürecindeki farklılıklar incelenebilir.
- Araştırma sonuçlarında Web 2.0 teknolojisi uygulamaları kullanım sıklıkları ile Web 2.0 teknolojisi eğitsel kullanım sıklıklarının fakülteler açısından ele alınan betimsel verileri ele alınmıştır. Web 2.0 teknolojisi eğitsel kullanım

sıklıklarına göre Güzel Sanatlar Fakültesi'nin ilk sırada yer alması ve bu fakülteyi sırasıyla İlahiyat Fakültesi, Mimarlık Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nin izlediği ortaya çıkmıştır. Web 2.0 teknolojisi uygulamaları kullanım sıklıklarına göre hiçbir zaman ve nadirene yakın olan fakülte Mühendislik Fakültesi olurken, bunu sırasıyla Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi izlemektedir. Her zaman ve sıklıkla en yakın Güzel Sanatlar Fakültesi olurken, bunu sırasıyla Mimarlık Fakültesi ve İşletme Fakültesi izlemektedir. Ancak bu sonuçların neden bu şekilde geliştiği konusunda elde edilmiş net bir sebep bulunmamaktadır. Bu konuda ayrıntılı araştırmalar yapılması önerilmektedir. Fakülteler tek tek ele alınarak aynı araştırma gerçekleştirilebilir ve yeni araştırmalardan elde edilen sonuçlarla kıyaslamalar yapılarak nedenler ortaya koyulabilir.

- Bu çalışmanın katılımcı grubundan, sınıf ayırt edilmeksizin veriler toplanmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda farklı sınıf düzeylerinden veriler alınarak araştırma farklılaştırılabilir.
- Web 2.0 teknolojinin eğitsel anlamda kullanımına ilişkin farklı ve kapsamlı araştırmalara yer verilmelidir.
- Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algısının öğrencilerin ailesel durumlarına göre, ailelerin meslek farklılıklarına göre, gelir durumlarına göre incelenmesi araştırmanın farklılaşmasını ve elde edilen sonuçların da farklı çalışmalara yön verebileceği söylenebilir.
- Üniversite kapsamında yapılacak olan çalışmalarda araştırmacılar uygulama sürelerini uzun tutmaları ve uygulanacak olan bölümler seçilirken mutlaka anket uygulamalarının uygun olup olmadığı incelenmesi önerilebilir.
- Uygulama kapsamında yöneltilen anket soruları madde bazında daha sınırlı sayıda tutulmalı ve uygulama süresi mümkün olduğunca kısa olması araştırmacılara önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Ajjan, H. & Hartshorne R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11, 71-80.
- Akkoyunlu ,B & Kurbanoglu, S. (2003) Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz – Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 ,1-10.
- Akkoyunlu, B. & Yılmaz, M. (2005). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri ile internet kullanım sıklıkları ve internet kullanım amaçları. *Eğitim Araştırmaları*, 5 (19), 1 - 14.
- Akkoyunlu, B. & Korkut, E. (2008). Yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 34, 178-188.
- Akkoyunlu, B. & Soylu, M. (2010). Öğretmenlerin sayısal yetkinlikleri üzerine bir çalışma. *Türk Kütüphaneciliği*, 4 (2010), 748-768.
- Akteke Öztürk, B., Arı, F., Kubuş, O., Gürbüz, T., & Çağıltay, K. (2008). Öğretim - teknolojileri destek ofisleri ve üniversitedeki rolleri. In M. Akgul, E. Derman, U. Çağlayan, N. Yücel & A Özgüt (Eds), *Akademik Bilişim Konferansı*, 297-302, Ankara: Nokta Ofset. http://ab.org.tr/ab08/kitap/AkademikBilisim08_tek.pdf adresinden 01.06.2011 tarihinde alınmıştır.
- ALA(American Library Association). (1989). *Presidential Committee on Information Literacy: Final Report*. Washington.<http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/publications/whitepapers/presidential.cfm> adresinden 12.08. 2010 tarihinde alınmıştır.

- Aldemir, A. (2004). *Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri üzerine bir araştırma: Sakarya Üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altun, A. (2008). Yapılandırmacı öğretim sürecinde viki kullanımı. 8. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Konferansı (IETC-2008). 6-9 Mayıs 2008, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- American University in Cairo. (2010). *Facebook page*. <http://www.Facebook.com/pages/Cairo-Egypt/AUC-MainLibrary/23630215857> adresinden 10.05.2011 tarihinde alınmıştır.
- Aslan, B. (2007). Web 2.0 teknikleri ve uygulamaları. XII. “Türkiye’de İnternet” Konferansı Bildirileri, 8-10 Kasım 2007, Ankara içinde (ss.351 – 357). Ed. Mustafa Akgül, Ufuk Çağlayan, Ethem Derman ve Attila Özgüt. Ankara.
- Bainton, T. (2001). Information literacy and academic libraries: the SCONUL approach. *Proceedings of the 67th IFLA Council and General Conference, August 16-25, 2001*. The Hague: International Federation of Library Associations. <http://www.ifla.org/IV/ifla67/papers/016-126e.pdf> adresinden 12.04.2011 tarihinde alınmıştır.
- Balcı, Ş. & Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ve doyumları üzerine bir saha araştırması. *Selçuk İletişim*, 5(1), 174-197.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Baran, B., Kılıç, E., Çörez, A., & Çağıltay, K.(2010). Turkish Universit Students’ Technology Use Profiles and Their Thoughts About Distance Education, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 9(1), 1-259.
- Bateson, G. (1972). *Steps to an ecology of mind*. New York: Chandler.

- Bıkmaz, H. F. (2004). "Sınıf öğretmenlerinin Fen Öğretiminde Öz Yeterlilik inancı"Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Milli Eğitim Dergisi Sayı 161 <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/161/bikmaz.htm> adresinden 21.02.2011 tarihinde alınmıştır.
- Breivik, P. S. & J, Dan L. (1993). Information Literacy: Liberal Education for The Information Age. *Liberal Education*, 79(1). 30-47.
- Bruce, C. (1997). *The Seven Faces of Information Literacy*. Adelaide: Auslib Press.
- Bruce, C. S. (2002). Information literacy as a catalyst for educational change: a background paper. White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts, Prague, The Czech Republic. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.113.3967&rep=rep1&type=pdf> adresinden 10.06.2003 tarihinde alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (11. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- CAUL (Council of Australian University Librarians). (2001). *Information Literacy Standards*. <http://archive.caul.edu.au/caul-doc/InfoLitStandards2001.doc> adresinden 10.04.2011 tarihinde alınmıştır.
- Case, D. Looking for information: a survey of research on information seeking, needs, and behavior. New York, NY: Academic Press, 2002
- Clark, W., Logan, K, Luckin, R., Mee, A. & Oliver, M. (2009). Beyond Web 2.0: mapping the technology landscapes of young learners. *Journal of Computer Assisted Learning*, 25(1), 56-69.
- Click, A. & Petit, J. (2010). Social networking and Web 2.0 in information literacy. *The International Information & Library Review*, 42(2), 137-142.

- Cych, L. (2006). Social Networks. In A. Pinder(Ed.): *Emerging Technologies for Learning*, (pp.32-41). Becta ICT Research,.
- Çakın, İ. (1998). Üniversitelerimizin Bilgiye Erişim Ortamları: Genel Değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cumhuriyetimizin 75. Yılı Özel Sayısı*, 37-67.
- Çekinmez, M. (2009). *Web 2.0 teknolojileri ve açık kaynak kodlu öğretim yönetim kullarıarak uzaktan eğitim sistemi uygulaması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Sakarya
- Deans, P. C. (2008). *Social Software and Web 2.0 Technology Trends*, Information Science Reference, 10.05.2010. http://www.ebooksx.com/Social-Software-and-Web-2-0-Technology-Trends_294484.html
- Demiralay, R. (2008). *Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deperlioğlu, Ö. & Köse, U. (Şubat, 2010). *Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı*, Akademik Bilişim Konferansları AB 2010..
- De Rosa, C. & OCLC (2005). *Perceptions of libraries and information resources: A report to the OCLC membership*. Dublin, Ohio: OCLC.
- Digital transformation: A framework for ICT literacy, 2002. <http://www.ets.org/Media/Research/pdf/ICTREPORT.pdf> adresinden 12/04/2011 tarihinde alınmıştır.
- Doyle, C. S. (1992), *Outcome Measures For Information Literacy Within The National Education Goals of 1990*. Final Report to National Forum On Information Literacy. Summary of Findings.

- Doyle, C. S. (1994). *Information Literacy in an Information Society: A Concept for the Information Age*. New York, Syracuse University.
- Ebner, M. (2007), E-learning 2.0 = e-learning 1.0 + web 2.0?, The 2nd International Conference on availability, reliability and security. 1235-1239. Los Alamitos: *IEEE Computer Society*.
- Elgort, I., Smith, A., & Toland, J. (2008). Is Viki an Effective Platform for Group Course Work. *Australasian Journal of Educational Technology*, 24(2), 195-210.
- Ferret, L. J. (2006). Vikis and e-learning. In P. Berman (Eds.), *E-learning concepts and techniques* (pp. 73-74). Bloomsburg, PA: Bloomsburg Üniversitesi.
- Frydenberg, M. & Press, L. (2010). From Computer Literacy to Web 2.0 Literacy: Teaching and Learning Information Technology Concepts Using Web 2.0 Tools. *Information Systems Education Journal*, 8(10), 5 – 7.
- Genç, Z. (2010). Web 2.0 Yeniliklerinin Eğitimde Kullanımı: Bir Facebook Eğitim Uygulama Örneği, *Akademik Bilişim Konferansı*, Muğla Üniversitesi.
- Girgin, E. G. (2011). A Web 2.0 Tool for Language Teaching With Flash Content. *Procedia Computer Science*, 3, 627 - 631.
- Godwin, P. (2007). *The Web 2.0 challenge to information literacy*. Paper presented at the INFORUM 2007: 13th Conference on Professional Information Resources, Prague, Czech Republic. Retrieved August 23, 2010 from www.inforum.cz/pdf/2007/godwin-peter.pdf
- Godwin, P. (2009). Information literacy and Web2.0: Is It Just Hype? program: *Electronic Library and Information Systems*, 43 (3), 264 - 274.
- Goktas, Y., Yildirim, S., & Yildirim, Z. (2009). Main Barriers and Possible Enablers of ICTs Integration into Pre-service Teacher Education Programs. *Educational Technology & Society*, 12 (1), 193–204.

Horizon Report (2008). The New Media Consortium. <http://www.nmc.org/pdf/2008-Horizon-Report.pdf> adresinden 25 Ağustos 2010 tarihinde alınmıştır.

Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7:1 Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Johnson, L., Levine, A., Smith, R., & Stone, S. (2010). *The 2010 Horizon Report*. Austin, Texas: The New Media Consortium.

Karaman, S., Yıldırım, S. & Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde kullanımına ilişkin araştırmalar ve sonuçları. *Inet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Kaya, S. & Durmuş, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Araştırma Yaparken İnterneti Kullanma Düzeyleri. *Uluslararası II. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*, Ege Üniversitesi, İzmir

Keser, H. (1991). Eğitimde Nitelik Geliştirmede Bilgisayar Destekli Eğitim ve Ders Yazılımlarının Rolü. *Eğitimde Arayışlar-I Sempozyumu* 178-180, İstanbul:.

Kurbanoğlu, S. & Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmen Adaylarına Uygulanan Bilgi Okuryazarlığı Programının Etkililiği ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ile Bilgisayar Öz-yeterlik Algısı Arasındaki İlişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 98-105.

Kurbanoğlu, S. (2004). An Overview of Information Literacy Studies in Turkey. *The International Information & Library Review*, 36, 23-27.

Kurbanoğlu, S. (2003). Self-efficacy: A concept closely linked to information literacy and lifelong learning. *Journal of Documentation*, 59, 635-646.

- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2004). Öğretmenlerin Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik İnancı Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 11-20.
- Kurbanoglu, S. & Akkoyunlu, B. (2007). Öğretmen Eğitiminde Bilgi Okuryazarlığının Önemi. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*, 12-14 Mayıs 2007, Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi-Hacettepe Üniversitesi. Bakü.
- Kurbanoglu, S., Akkoyunlu, B. & Umay, A. (2006). Developing the Information Literacy Self-efficacy Scale. *Journal of Documentation*, 62 (6), 730-743.
- LALT 101, (2010). LALT 101 <http://lalt.wetpaint.com/>. (2010)
- Lee, W. S. (2005). Encyclopedia of school psychology. London: Sage Publication.
- Loanne, S & Cooper, N. (1997). The Information Literacy Debate. *The Journal of Academic Librarianship*, 23 (1), 9-13.
- Luckin, R., Clark, W., Logan, K., Mee, A.& Oliver, M. (2009). Do Web 2.0 tools really open the door to learning? Practices, perceptions and profiles of 11–16-year-old students. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 87-104.
- Mazman, S. G., & Usluel, Y. K. (2010). Modeling educational usage of Facebook. *Computers & Education*, 55(2), 444-453.
- Mazman, S. G. (2009). Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Muñoz, C. L. & Towner, T. L. (2009). Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom. *Society for Information Technology and Teacher Education conference in Charleston*, South Carolina.
<http://www46.homepage.villanova.edu/john.immerwahr/TP101/Facebook.pdf> adresinden alınmıştır.

- Miller, C. C. (2010). Twitter loses its scrappy start-up status. The New York Times. <http://www.nytimes.com/2010/04/16/technology/16twitter.html> adresinden alınmıştır.
- Minocha S. (2008). A study on the effective use of social software by further and higher education in the UK to support student learning and engagement (Final Report). JISC Learning and Teaching Committee; The E-learning Programme.
- NFIL (National Forum on Information Literacy). (2003). *Definitions, Standards and Competencies Related to Information Literacy*. www.infolit.org
- O'Reilly, T. (2005). What is Web2.0? Design Patterns and business models for the next generation of software. <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html> adresinden 21/08/2010 tarihinde erişilmiştir.
- Odabaş, H. (2004). İnternet Tabanlı Uzaktan Öğrenim Modelinin Bilgi Hizmetlerine Yönelik Yüksek Öğretim Programlarında Kullanımı. *In Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu : Saga of Librarianship International Symposium, Ankara (Turkey), 21-24 October 2004*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi. 121-139.
- Onat, F. & Alikılıç Ö. A. (2009). Sosyal Ağ Sitelerinin Reklam ve Halkla İlişkiler Ortamları Olarak Değerlendirilmesi. *Journal of Yaşar University*. 3(9), 1111-1143.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler*. (4. Baskı), Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Palfrey, J. & Gasser, U. (2008). Born Digital: Understanding the First Generation of Digital Natives. New York: Basic Books.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9 (5), 1-2.

- Prensky, M. (2001a). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon* 9 (5), 1-6.
<http://www.scribd.com/doc/9799/Prensky-Digital-Natives-Digital-Immigrants-Part1> adresinden 28.06.2009 tarihinde alınmıştır.
- Prensky, M. (2001b). Digital natives, digital immigrants, part 2: Do they really think differently? *On the Horizon*, 9 (6), 1-6.
<http://www.twitchspeed.com/site/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part2.htm> adresinden 28.06.2009 tarihinde alınmıştır.
- Polat, C. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerindeki Zorlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, 2005. *Türk Kütüphaneciler Derneği*. 408-431.
- Polat, C. (2009). Yüksek öğretim uzaktan öğretim programlarında web tabanlı bilgi okuryazarlığı öğretiminin önemi ve uygulanması, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(42). 105-124.
- Rayport, J. (2009, 23 January). Social networks are the new Web portals.
http://www.businessweek.com/technology/content/jan2009/tc20090121_557202.htm adresinden 23.06.2009 tarihinde alınmıştır.
- Richardson, W. (2006). *Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms*. Sage Publications Inc (USA) – Corwin Press; 2006.
 (Google Books web sitesindeki
[http://books.google.com.tr/books?id=6PFjF9BQe2AC&dq=Richardson,+W.+\(2008\).+Blogs,+Wikis,+podcasts,+and+other+powerful+web+tools+for+classrooms.&printsec=frontcover&source=bn&hl=tr&ei=GyDIScm5HZCUMaTJiCA&sa=X&oi=book_result&resnum=5&ct=result#v=onepage&q&f=false](http://books.google.com.tr/books?id=6PFjF9BQe2AC&dq=Richardson,+W.+(2008).+Blogs,+Wikis,+podcasts,+and+other+powerful+web+tools+for+classrooms.&printsec=frontcover&source=bn&hl=tr&ei=GyDIScm5HZCUMaTJiCA&sa=X&oi=book_result&resnum=5&ct=result#v=onepage&q&f=false) adresinden 10.02.2011 tarihinde erişilmiştir.)
- Secretary's Commission on Achieving Necessary Skills (SCANS). *What Work Requires of Schools: A SCANS Report for America 2000*. US Department of Labor, Washington DC, 991.

http://www.delmar.edu/rn/handbook/docs/what_Work_Req.html adresinden 27.10.2011 tarihinde alınmıştır.

Seven, M. (2004). Eğitimde Bilginin Felsefi Temelleri, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 199.

Sheehy, E. J. (2001). *Student Teacher Mentoring Program: Teacher Training for Information Literacy in the Classroom*. Doktora Tezi, State University of New York at Albany, United States -- New York.

Schunk, D.H., & Zimmerman B.(1998). *Self-Regulated Learning: From Teaching to Self- Reflective Practice*, Guilford Press

Snavey, L. & Natasha, C. (1997). The Information Literacy Debate. *The Journal of Academic Librarianship*, 23(1), 9-13.

Stross, R. (2010). Getting older without getting old. The New York Times. <http://www.nytimes.com/2010/03/07/business/07digi.html> adresinden alınmıştır.

Social networks are the new Web portals. (2009, 23 January). *TheIndyChannel*.

http://www.businessweek.com/technology/content/jan2009/tc20090121_557202.htm adresinden alınmıştır.

Su, F., Beaumont, C. (2008). Student perceptions of e-learning with a Viki. SOLSTICE Conference 2008, E-learning and Learning Environments for the Future.

Şendağ, S. (2008). Web’de Yeni Eğilimler: Öğrenme ortamına entegrasyonu *8th International Educational Technology Conference (IETC2008)*, 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Tonta, Y. (2009). Dijital Yerliler, Sosyal Ağlar ve Kütüphanelerin Geleceği, *Türk Kütüphaneciliği* 23 (4), 742-768.

- Tor, H. & Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. [A study on the benefit levels of primary school students from instructional technologies]. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3 (1).
- Türk Dil Kurumu(TDK) (2011). Büyük Türkçe Sözlük., 10/02/2011, www.tdk.gov.tr adresinden alınmıştır.
- Usluel, Y. K. (2006). Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterliklerinin Karşılaştırılması, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 22, 233–243.
- Usluel, Y. K., (2007). Can ICT Usage Make a Difference on Student teachers' Information Literacy Self-efficacy. *Library & Information Science Research*, 29(1), 92-102.
- Yang, S. H. (2009). Using blogs to enhance critical reflection and community of practice. *Educational Technology & Society*, 12 (2), 11–21.
- Yanık, C. (2010). Azeri öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlık algıları ve internet kullanımına yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilen “Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II” Bildiri Kitabı (191-201).
- YÖK, Türkiye’nin Yüksek Öğretim Stratejisi, Şubat 2007, Ankara http://www.yok.gov.tr/duyuru/yok_strateji_kitabi.pdf adresinden alınmıştır.
- Williams, J. B.& Jacobs, J. (2004). Exploring the use of blogs as learning spaces in the higher education sector. *Australasian Journal of Educational Technology*, 20(2), 232-247.

EK 1

Uygulanan anket örneği

Web 2.0 Teknolojisi Kullanımı ve Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algı Ölçeği Anket Formu

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin *Web 2.0 kullanımlarıyla bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları* arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaktadır. Anket dört bölümden oluşmaktadır. Kişisel değerlendirme yapılmayacağı için isminizi yazmanıza gerek yoktur. Katılımınız için teşekkürler.

Figen ATA
Dokuz Eylül Üniversitesi
Bilg. ve Öğrt. Tekn. Öğrt. Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölüm demografik bilgilerinizi içeren bölümdür. Bu bölümde cinsiyet, akademik başarı, yabancı dil düzeyi ve internet kullanım durumlarınız sorgulanmaktadır. Gerekli yerleri işaretledikten sonra 2.Bölüme geçiniz.

1. Üniversiteniz / Fakülteniz..... 2. Bölümünüz
3. Sınıfınız : ☐ 1. Sınıf ☐ 2. Sınıf ☐ 3. Sınıf ☐ 4. Sınıf ☐ Yüksek Lisans
4. Cinsiyetiniz : ☐ Kız ☐ Erkek
5. Yabancı diliniz: İngilizce ☐ Diğer ☐ 7. Yabancı dil düzeyiniz : ☐ Zayıf ☐ Orta ☐ İyi ☐ Çok iyi
8. Not ortalaması: 9. Evinizde internete bağlı bilgisayar var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
10. Haftada ortalama kaç saat internet kullanmaktasınız?
 - a. ☐ Hiçbir zaman b. ☐ Haftada 1 - 7 saat c. ☐ Haftada 8 - 21 saat
 - d. ☐ Haftada 22 - 35 saat e. ☐ Haftada 36 saatten fazla

II.BÖLÜM

WEB 2.0 TEKNOLOJİSİ KULLANIM DURUMU

*Bu bölümde Web 2.0 teknolojisi kullanım durumlarınız 2 ayrı tabloda sorgulanmaktadır..
Gerekli yerlere (X) işareti koyduktan sonra 3.Bölüme geçiniz.*

11. Aşağıda Web 2.0 Teknolojileri ve Kullanım Sıklıkları verilmiştir. Kullanım sıklığınıza göre işaretleyiniz.

	Kullanma Sıklığı				
	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
Blog (İnternet üzerinden günlük)					
Viki (Örn; Wikipedia Özgür Ansk.)					
Podcast (Görsel / Sesli Video)					
Video Paylaşım Siteleri					
Anlık Mesajlaşma (Messenger, Google talk)					
Facebook – Twitter					

12. Aşağıda Web 2.0 Teknolojisi ve Beceri Düzeyiniz ile Erişim Olanaklarınız ile ilgili sorular bulunmaktadır. Size uygun seçeneği işaretleyiniz.

	Beceri Düzeyiniz			Erişim Olanaklarınız (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)			
	Temel	Orta	İleri	Ev	Üniversite	İnternet Cafe	Mobil
Blog (İnternet üzerinden günlük)							
Viki (Örn; Wikipedia Özgür Ansk.)							
Podcast (Görsel / Sesli Video)							
Video Paylaşım Siteleri							
Anlık Mesajlaşma (Messenger..vb)							
Facebook – Twitter							

13. Aşağıdaki Web 2.0 Teknolojisi uygulamalarının eğitsel anlamda kullanma sıklıkları ile ilgili sorular bulunmaktadır.

Kullandığınız teknolojileri sıklıklarını aşağıdaki puanlamaya göre puanlayınız.
1=Hiçbir zaman 2=Nadiren 3=Bazen
4=Sıklıkla 5= Her zaman

	Web 2.0 Teknolojisi					
	Blog	Viki	Podcast	Video paylaşım siteleri	Anlık mesajlaşma (MSN..vb)	Facebook - Twitter
Örnek Doldurma Biçimi	5	3	1	2	3	2
Sınıf arkadaşları ile iletişim kurma (öğrenci – öğrenci)						
Öğretmenleri ile iletişim kurma (öğrenci – öğretmen)						
Ders materyallerine erişme / ilgili duyuruları alma						
Sınıf içi tartışmaların yürütülmesi						
Ders materyallerinin ve kaynaklarının iletilmesi						
Okul, sınıf ya da derslerle ilgili duyuruların yapılması						
Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesi.						
Ortak ilgi ve gereksinimler doğrultusunda akademik gruplar (topluluklar) oluşturulması						
Derslerle ya da diğer eğitsel çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulması.						
Öğrenme için zengin kaynak ve materyale erişim.						
Grup oluşturma/Gruba katılma						
Öğrenme için zengin kaynak ve materyale erişim						

IV.BÖLÜM BİLGİ OKURYAZARLIĞI ÖZ-YETERLİK ALGI ÖLÇEĞİ

Bu ölçek sizin bilgi ile ilgili konularda (bilgi arama, kullanma, iletme gibi) yeterlik düzeyinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Verilen cümlelerin hiçbirisi doğru ya da yanlış değildir. Lütfen her cümleyi dikkatle okuyarak **sizin için uygun olan seçeneği** işaretleyiniz. Burada **1=Kendime hiç güvenmiyorum, 4= Kararsızım, 7=Kendime çok güveniyorum** anlamını taşımaktadır.

1. Gereksinim duyduğum bilgiyi tanımlamak /açıklamak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
2. Duyduğum bilgi gereksinimi için uygun türdeki kaynakları seçmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
3.Bilgisayarla tarama yaparken konu, dil, tarih sınırlaması gibi sınırlamalar yapmakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
4.Tarama stratejileri geliştirmekte (anahtar sözcük belirleme, Boole işlemlerini kullanma)	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
5. Gereksinim duyduğum bilgiyi nasıl ve nerede bulacağım konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
6.Farklı türde basılı kaynakları(kitap, dergi, ansiklopedi, rehber, kronoloji,vb..) kullanmak ve bu kaynaklar içinde aradığımı bulmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
7.Elektronik kaynakları kullanmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
8.Kütüphanede aradığımı bulmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
9. Kütüphane kataloğunu kullanmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
10. Katalogda kaydını gördüğüm kaynağı kütüphanede bulmakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
11. İnternet bilgi arama araçlarını (arama motorları, rehberler, ileri arama motorları gibi) kullanmakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
12. Farklı kütüphaneleri kullanmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
13. Bir araştırma ödevi yaparken birçok kaynağı bir arada kullanmak konusunda	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
14.Bilgi kaynaklarını doğruluk, güvenilirlik, tamlık, tarafsızlık ve güncellik gibi ölçütler açısından değerlendirmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
15.Belli bir kaynağın belli bir bilgi gereksinimini karşılamaya uygun olup olmadığına karar vermekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
16.Okuduğum bilgi kaynakları arasındaki benzer ve farklı noktaları saptamakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
17.Web kaynaklarını değerlendirmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
18.Elde ettiğim yeni bilgiyi bildiklerimle ilişkilendirmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
19.Görsel bilgiyi(tablolar, grafikler, vb.) yorumlamakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
20.Yazılı bilgi sunumunda (ödev, araştırma raporu hazırlamak, vb.)	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
21.Bilgi sunumunda(yazılı veya sözlü) içeriği belirlemekte ve sunumun bölümlerini oluşturmakta(giriş, gelişme, sonuç gibi)	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
22.Kaynakça/bibliyografya hazırlamakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
23.Kaynakçanın düzeni, kaynaklar hakkında aktarılan kısa bilginin düzeni konularında	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
24.Farklı tür kaynaklarla ilgili (kitap, makale, tez, bildiri, web sitesi) kaynakçada bilgi aktarmakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
25.Metin içinde bilgi kaynağını belirtmekte (gönderme ve alıntı yapmakta)	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
26.Bilgi ileteceğim kitleye uygun iletim formatı (görsel, işitsel vb.) seçmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
27.Yaptığım araştırmalardan/ ödevlerden kendim için ileriye dönük dersler çıkartmakta	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7
28.Yaptığım ödevleri (yazılı ve/veya sözlü sunumları) kendi kendime eleştirmekte	()1	()2	()3	()4	()5	()6	()7

EK 2

Uygulanan Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik Algısı Ölçeği İzinleri

Hazırlanan anketin son bölümünde yer alacak olan Buket Akkoyunlu ve Serap Kurbanoglu'na ait Bilgi Okuryazarlığı Öz- Yeterlik algı ölçeği için araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır. İzinler mail aracılığıyla alınmıştır. Mail kopyaları yukarıdaki gibidir.

Bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçek kullanım izni Gelen Kutusu | X

☆ **figen ata** Kime: buket ayrıntılan görüntüle 09 Tem (5 gün önce) Yanıtla

Merhaba Buket Hanım,

Dokuz Eylül Üniversitesi Bilg. ve Öğrt. Tekn. Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Araştırma konumu Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojilerini Kullanım Durumları ile Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi şeklinde belirlemiş bulunmaktayım.

Çalışmamda Serap Kurbanoglu ile birlikte hazırlamış olduğunuz "Bilgi okuryazarlığı Öz-Yeterlik" ölçeğinizi kullanmak istiyorum, bu nedenle sizden izin almak adına mail atmak istedim.

İlginize şimdiden teşekkür ederim.
İyi çalışmalar dilerim.

Figen ATA
DEU Bilg. Öğrt. Tekn. Öğrt. Yüksek Lisans Öğrencisi

Yanıtla Yönlendir

☆ **Buket AKKOYUNLU** Kime: bana ayrıntılan görüntüle 09 Tem (5 gün önce) Yanıtla

>

Merhaba şu an yurt dışındayım, salı dönüyorum, ölçek oficedeki bilgisayarımda çrş bir hatırlatma maili atarsanız size yollarım eğer ölçek elinizde yok ise, var ise sonuçlardan haberdar ederseniz mutlu oluruz. iyi çalışmalar. Buket

- Alınılan meini göster -

Yanıtla Yönlendir

Re: Prof. Dr. Serap KURBANOĞLU: Igi okuryazarlığı öz-yeterlik ölçek kullanım izni Gelen Kutusu | X

☆ **Serap KURBANOĞLU** Kime: bana, Buket ayrıntılan görüntüle 10 Tem (4 gün önce) Yanıtla

Merhaba Figen Hanım,

Ölçeği kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda başarılar.

Serap Kurbanoglu

On 07/09/10, **Figen ATA** <atafigen@gmail.com> wrote:

<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~serap> üzerinden gönderilen soru e-Postasıdır:
Figen ATA <atafigen@gmail.com>

Merhaba Serap Hanım,

Dokuz Eylül Üniversitesi Bilg. ve Öğrt. Tekn. Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Araştırma konumu Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojilerini Kullanım Durumları ile Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi şeklinde belirlemiş bulunmaktayım.

Çalışmamda Buket AKKOYUNLU ile birlikte hazırlamış olduğunuz "Bilgi okuryazarlığı Öz-Yeterlik" ölçeğinizi kullanmak istiyorum, bu nedenle sizden izin almak adına mail atmak istedim.

İlginize şimdiden teşekkür ederim.
İyi çalışmalar dilerim.

Figen ATA
DEU Bilg. Öğrt. Tekn. Öğrt. Yüksek Lisans Öğrencisi

EK 3**Ek Tablo Verileri**

Video Paylaşım Siteleri Uygulamaları	Youtube..vb paylaşım sitelerine video yükleme			Youtube..vb paylaşım sitelerini araştırma amaçlı kullanma			Yorum yapma ve yorumlara cevap yazma		
	n	$\bar{x}$	s	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	742	5,07	1,16	340	4,82	1,25	550	4,99	1,21
Nadiren	766	5,15	1,07	673	5,03	1,10	711	5,07	1,10
Bazen	570	5,26	1,06	776	5,17	1,03	668	5,23	1,03
Sıklıkla	374	5,37	,98	585	5,46	,96	454	5,42	,96
Her Zaman	234	5,63	,99	337	5,66	,96	323	5,61	,97
Toplam	2686	5,22	1,09	2711	5,22	1,09	2706	5,22	1,09

Facebook Uygulamalar	Arkadaş ekleme			Arkadaş arama (mail yoluyla)			Sohbet özelliğini kullanma			Video etiketleme			Video paylaşma		
	n	$\bar{x}$	S	N	$\bar{x}$	s	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	301	5,14	1,16	354	5,08	1,14	323	5,10	1,13	404	5,04	1,11	341	5,08	1,13
Nadiren	438	5,03	1,21	499	4,99	1,21	373	4,94	1,30	534	5,09	1,18	396	4,93	1,18
Bazen	666	5,00	1,08	653	5,05	1,05	558	4,91	1,05	558	5,02	1,05	578	5,00	1,10
Sıklıkla	650	5,20	,99	636	5,27	,99	727	5,22	,96	618	5,19	,99	719	5,26	,985
Her Zaman	679	5,59	,96	595	5,61	,96	760	5,62	,96	606	5,64	,97	699	5,58	,990
Toplam	2734	5,22	1,08	2737	5,22	1,08	2741	5,21	1,08	2720	5,21	1,08	2733	5,21	1,08

Facebook Uygulamalar	Gizlilik ayarlarını kullanma			Yorum yapma ve yorumlara cevap yazma			Sosyal ağ oluşturma			Tartışma grupları oluşturma ve katılma			Fotoğraf ekleme / Albüm oluşturma		
	n	$\bar{x}$	S	n	$\bar{x}$	s	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	316	5,15	1,11	311	5,06	1,14	479	5,06	1,09	453	5,01	1,09	323	5,05	1,15
Nadiren	396	4,81	1,22	350	4,93	1,22	596	5,07	1,17	590	5,04	1,14	424	4,89	1,19
Bazen	512	4,93	1,12	516	4,87	1,12	596	5,09	1,05	603	5,00	1,07	621	5,01	1,09
Sıklıkla	726	5,29	,95	768	5,28	,93	524	5,24	1,00	563	5,37	1,00	674	5,28	,95
Her Zaman	787	5,56	,96	790	5,57	,99	522	5,64	,99	512	5,68	,97	697	5,60	,97
Toplam	2737	5,22	1,08	2735	5,22	1,08	2717	5,21	1,09	2721	5,22	1,09	2739	5,22	1,08

Blog Uygulamalar	Kişisel blog hesap oluşturma			Şablon Düzenleme			Plan ders notu..vb çalışma alanı olarak kullanma			Blogları web sitesi olarak kullanma			Bloglardan bilgi edinme		
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	816	5,08	1,12	734	5,05	1,12	678	4,94	1,15	593	5,02	1,12	703	5,03	1,17
Nadiren	1066	5,13	1,08	1074	5,14	1,08	1015	5,16	1,09	958	5,10	1,08	1003	5,17	1,09
Bazen	543	5,37	,99	640	5,40	,98	657	5,38	1,01	684	5,32	1,00	625	5,33	1,00
Sıklıkla	183	5,55	1,08	162	5,64	1,06	248	5,59	1,00	336	5,45	1,10	231	5,49	,97
Her Zaman	86	5,89	,96	63	5,79	1,10	85	5,77	1,07	113	5,81	1,03	93	5,75	,98
Toplam	2694	5,22	1,09	2673	5,22	1,08	2683	5,22	1,09	2684	5,21	1,09	2655	5,22	1,09

Viki Uygulamalar	Viki kullanarak içerik bilgi ekleme			Viki kurabilme			Viki ile tartışma gruplarına katılma			Viki ile yapılan Wikipedia gibi ansiklopedileri kullanma			Vikileri okuyarak bilgi edinme		
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	1018	5,02	1,12	963	5,14	1,10	838	5,07	1,09	319	4,81	1,22	279	4,85	1,25
Nadiren	790	5,14	1,08	868	5,22	1,08	871	5,21	1,08	656	4,96	1,15	585	4,98	1,14
Bazen	589	5,30	1,09	543	5,17	1,08	628	5,24	1,10	776	5,15	1,04	754	5,09	1,06
Sıklıkla	358	5,73	,86	207	5,48	,93	236	5,46	,91	676	5,48	,90	695	5,44	,94
Her Zaman	2755	5,21	1,05	88	5,64	1,15	88	5,80	1,14	280	5,81	,89	382	5,69	,90
Toplam	1018	5,02	1,09	2669	5,21	1,09	2661	5,22	1,09	2707	5,22	1,08	2695	5,22	1,09

MSN Uygulamalar	Fotoğraf ekleme			Kişi ekleme			Görüntülü ve sesli konuşmak (Kamera aracılığıyla)			Dosya alma ve gönderme			Alınan dosyaları arşivleme		
	n	$\bar{x}$	S	n	$\bar{x}$	s	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	276	4,91	1,15	189	5,16	1,16	197	5,17	1,11	203	5,10	1,15	301	4,97	1,10
Nadiren	555	4,82	1,14	480	4,75	1,15	486	4,84	1,23	459	4,70	1,18	519	4,81	1,18
Bazen	759	5,13	1,04	847	5,13	1,04	798	5,06	1,02	730	5,08	1,05	705	5,10	1,04
Sıklıkla	647	5,41	,98	717	5,33	1,02	732	5,34	,99	774	5,32	,96	642	5,36	,97
Her Zaman	502	5,66	,95	506	5,65	,96	525	5,64	,97	568	5,70	,95	555	5,73	,91
Toplam	2739	5,22	1,08	2739	5,21	1,08	2738	5,21	1,08	2734	5,21	1,08	2722	5,22	1,08

MSN Uygulamalar	Sosyal ağ oluşturma			Arkadaşlarını arama			Gizlilik ayarlarını düzenleme			MSN..vb eklentilerini kullanabilme(çoklu ortam)		
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	S	N	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	403	5,05	1,11	245	5,12	1,11	220	5,05	1,15	240	5,03	1,20
Nadiren	688	4,96	1,16	525	4,82	1,17	452	4,69	1,22	465	4,69	1,15
Bazen	661	5,14	,99	772	5,12	1,03	707	5,11	1,00	645	5,05	1,02
Sıklıkla	532	5,39	,98	654	5,35	,98	734	5,31	1,01	719	5,35	,95
Her Zaman	425	5,70	,99	534	5,64	,99	616	5,65	,94	647	5,69	,94
Toplam	2709	5,22	1,08	2730	5,22	1,08	2729	5,21	1,09	2716	5,22	1,08

Podcast Uygulamalar	Dersleri sesli veya görsel videolardan izleme			Farklı şekillerde podcast oluşturabilme (Düz metin)			Proje hazırlarken podcast kullanma			Sınav öncesi podcast indirme (download etme)		
	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	n	$\bar{x}$	s	N	$\bar{x}$	s
Hiçbir Zaman	490	4,87	1,08	642	4,95	1,12	647	4,88	1,12	596	4,95	1,15
Nadiren	774	5,09	1,16	875	5,16	1,11	875	5,22	1,11	768	5,09	1,14
Bazen	833	5,22	1,03	740	5,25	1,04	705	5,22	1,03	721	5,25	1,00
Sıklıkla	437	5,57	,91	343	5,62	,86	354	5,63	,85	414	5,57	,89
Her Zaman	165	5,85	,85	100	5,79	1,00	110	5,86	,94	193	5,72	,92
Toplam	2699	5,22	1,08	2700	5,21	1,08	2691	5,22	1,08	2692	5,22	1,08